

ŽELEZAR

JESENICE, 11. JULIJA

ŠTEVILKA 27 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik — novinar Dare Bradaškja, lektorica — novinarka Cvetka Martincič, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserovič. Naslov: Uredništvo Železarskega SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.



Prebod plavža 1

(foto I. Kučina)

VELIKI JUBILEJI V ZGODOVINSKI KONTINUITETI SOCIALISTIČNE REVOLUCIJE

Jeseniški železarji bomo v naslednjih dneh praznovali štiri pomembne jubileje, ki sodijo v zgodovinsko kontinuiteto socialistične revolucije: 50-letnico velike stavke jeseniških kovinarjev, 40-letnico osvoboditve in zmage nad fašizmom, 40-letnico enotnih sindikatov in 35-letnico delavskega samoupravljanja, ki vsak od njih pomeni novo stopnjo v delavskem gibanju in razvoju revolucije. To moramo omeniti zato, ker mnogokrat na posamezne zgodovinske dogodke ali posamezna obdobja gledamo preveč izolirano, nepovezano z življenjem in delom preteklih generacij. Priprave na revolucijo namreč segajo daleč nazaj v zgodovino osvobodilnih vojn in kmečkih puntov in dalje prek delavskega gibanja do izbruha narodnoosvobodilnega boja, ki je pomenil »žariščni moment dolgotrajne kontinuitete«. Revolucijo smo nadaljevali na pridobitvah tega boja po osvoboditvi do sedanje stopnje socializma v naši državi in jo bomo nadaljevali na novih stopnjah v prihodnje. Zato letošnje jubileje praznujemo kot pomembne mejnike v kontinuiteti socialistične revolucije, med katerimi je za jeseniško delavsko gibanje še izrazito pomemben mejnik — velika stavka kovinarjev pred petdesetimi leti, ki je trajala od 12. do 20. julija 1935.

Stavka pred petdesetimi leti v kontinuiteti naprednega delavskega gibanja v našem železarskem revirju pomeni velik uspeh močno pomlajene, čeprav maloštevilne jeseniške organizacije komunistične partije pri širjenju vpliva med delavci, ne glede na njihovo različno strankarsko pripadnost in svetovni nazor. Pomeni prelom v razvoju delavskega gibanja glede krepitve enotnosti in revolucionarnosti delavskega razreda ter enotne delavske in široke ljudske fronte. S tem so jeseniški komunisti dokazali, da dosledno uresničujejo novo strateško politično usmeritev, ki jo je oblikovala pokrajinska konferenca Komunistične partije Jugoslavije v Gorici, na četrta državna konferenca Komunistične partije Jugoslavije v Ljubljani v drugi polovici leta 1934 ter plenum partije junija 1935 v Splitu.

Po Obznani konec leta 1920, ko je jugoslovanska vlada prepovedala dejavnost Komunistične partije Jugoslavije in drugih revolucionarnih organizacij, so si komunisti na Slovenskem najbolj učinkovito prizadevali širiti svoj vpliv med delavstvom v socialističnih delavskih kulturnih društvih Svoboda in prav v jeseniški Svobodi, ki je bila ena največjih na Slovenskem, se je komunistični vpliv najprej in najbolj zasedal. Zato je bila tudi leta 1933 jeseniška Svoboda razpuščena, vendar pa je že v istem letu začelo delovati novo delavsko društvo Enakost, v katerem so komunisti nadaljevali s svojim delom in širili svoj vpliv med delavstvom in se začeli povezovati tudi z drugimi strokovnimi organizacijami oziroma sindikati, predvsem s krščanskimi socialisti, z večanjem fašistične nevarnosti pa se je zaradi nekompromisne politike komunistov povečal njihov vpliv tudi med socialnimi demokrati.

Grobe kršitve določil kolektivne pogodbe, sklenjene med delavstvom in Kranjsko industrijsko družbo, ki so se najbolj zaostriale leta 1935, so bile povod za veliko stavko, katere bolj pomembni cilj je bil političen — dvigniti borbeni duh jeseniških delavcev in ne glede na politično pripadnost ustvariti akcijsko enotnost vsega delavstva. To pa je bila zaradi grozeče fašistične nevarnosti in kasnejših dogodkov še kako pomembna pridobitev stavke. To je bilo najbolj prepričljivo izpričano ob oku-

paciji naše domovine, ko se je že v letu 1941 pozivu Komunistične partije Jugoslavije na splošen upor odzvalo 243 železarjev, katerih delež je v skupnem številu slovenskih partizanov v tem letu znašal kar 12 odstotkov.

Jeseniški delavci so v tem že usodnem času za našo bodočo zgodovino, ne glede na strankarstvo in svetovno nazorsko prepričanje spoznali, da so predvsem delavci in da na ekonomskem in političnem področju lahko zmagajo in se osvobodijo samo združeni. In prav to je zasluga peščice komunistov, ki so takrat delovali na Jesenicah, saj vemo, da jih je bilo organiziranih le okrog dvajset. Toda to so bili visoko moralni, kulturno razgledani in razredno osveščeni ljudje, ki so se tudi nenehno idejnopolično usposabljali za delo med delavci, ki so jim prav zaradi takih osebnostnih vrednot zaupali. S svojim aktivnim delovanjem v jeseniški in javniški Svobodi in kasneje v Enakosti pa so tudi vplivali na kulturne programe in široko izobraževalno dejavnost, ki je bila namenjena delavstvu. Ljudje so jim zaupali, ker so kljub grožnjam, odpustom iz tovarne, zaporom in pregonom dosledno vztrajali na svoji revolucionarni poti in niso poznali kompromisov in odklonov kot voditelji drugih strank.

Ti ljudje so bili realne človeške avtoritete dela, sposobnosti, morale in znanja in ne avtoritete naslova, hierarhije, povzpetniškega potrošniškega prestiža; avtoritete, ki se opirajo na razne papirniške bergle, kar velikokrat srečujemo danes. Zato so tudi uspeli doseči akcijsko enotnost delavskega razreda pred petdesetimi leti in s svojim vplivom in zgledom popeljati jeseniške železarje v narodnoosvobodilno borbo in socialistično revolucijo, ki je komaj petnajst let po veliki stavki omogočila, da so jeseniški železarji prevzeli Železarno v upravljanje.

Seveda vsi ti revolucionarni boji niso potekali brez konfliktov in odstopanj tudi znotraj partije, še zlasti do prihoda tovariša Tita na vodstvo Komunistične partije Jugoslavije, kakor tudi konfliktov s strankami in med strankami in posameznimi voditelji. To je bil del revolucionarnega boja, v katerem je partija s svojim idejnopoličnim delovanjem in strateško politično usmeritvijo dejansko postala avantgarda delavskega razreda, ki se je po osvoboditvi povezal v enoten sindikat. To pa je partiji uspelo, ker je z živo besedo in akcijo, posebno po letu 1934, delovala med delavskim razredom in ostalimi množicami.

Ko letos v nič kaj zavidljivih ekonomskih in družbenih razmerah praznujemo tudi 35-letnico delavskega samoupravljanja, v bitki za ekonomsko in družbeno stabilizacijo, v kateri nam velikokrat zmanjka moči in politične strategije, bi morali veliko bolj razmišljati o tistih kvalitetah v dosedanjem razvoju revolucije, ki so zmagovale nad vsemi težavami v preteklosti in v teh kvalitetah iskati moč za stabilizacijo in nadaljnji razvoj socialistične revolucije. To pa je dosledno uresničevanje ustave in zakona o združenem delu, da bodo delavci dejansko zagospodarili nad pogoji in rezultati svojega dela, kar bo postalo temeljna motivacija za odnos delavcev do dela in poslovanja oziroma gospodarjenja.

V tem boju, še zlasti, ker ga otežujejo zapletene mednarodne ekonomske in politične razmere, bi morali iskati navdih in moč prav v kontinuiteti naše revolucije in v velikih dejanjih, katerih jubileje praznujemo letos.

Joža Varl

STANJE DEL NA PROJEKTU JEKLARNA 2

Ob koncu junija 1985 je preteklo 334 dni od pričetka projekta, kar pomeni, da je 36 % predvidenega časa že za nami.

V tem času so potekale aktivnosti predvsem pri pridobivanju tehnične dokumentacije tujega dobavitelja — MDH in njeni predaji domačim izdelovalcem tehnološke opreme. Za ključne agregate (el. peč, VOD naprava, naprava za kontinuirno vlivanje, oprema adjustaže, črpalnice in naprave za odpravljanje) imamo že večino dokumentacije. V juniju je prispel tudi že del opreme za procesni računalnik, ki bo do konca letošnjega leta že nameščen v TOZD Jeklarna.

Fizična izvedba del se je pričela na objektih, za katere smo imeli vso potrebno dokumentacijo. Tako so na področju Jeklarna 2 v fazi izvajanja dela na naslednjih objektih:

- pomožni prostori Jeklarna 2 (garderoba, kantina, zaklonišče, pisarna),
- temelji jeklene konstrukcije glavne zgradbe in hale legur,
- razkladalna postaja,
- skladišče maziv in olj,
- kanalizacija,
- železniško omrežje,
- RTP 110/35/5 kV.

Navedena dela izvajajo Gradis, Gradbinec in ZG Ljubljana, v prvi polovici julija pa se jim bodo pridružili še izvajalci Rudisa — to je ME Hidromontaža, ki bo opravljala dela na montaži dovoda energetskih medijev in Iskra Fakom, ki bo pričela z montažo jeklenih konstrukcij hale legur.

Od 17. do 25. julija 1985 bo izveden prekop s sedanega železniškega omrežja pred Valjarnami Bela na novo zasnovano omrežje.

Navedenim izvajalcem so 1. julija priskočili na pomoč tudi brigadirji MDB Jeseniško-bohinjskega oddelka in MDB Železar. Opravljali bodo dela, ki jih z gradbeno mehanizacijo ni možno izvesti.

Izven področja Jeklarna 2 pa so v izvajanju naslednja dela:

- izgradnja pomožnih prostorov v Skladišču vložka Jesenice (garderoba, kantina, zaklonišče in pisarna)
- izjava Gradbinec,
- polaganje telefonskega kabla od ERC do pomožnih prostorov Je-

klarna 2 — dela izvaja Tegrad Ljubljana,

- izgradnja vodovoda od Za strane do Jeklarna 2 — dela izvaja Vodovod Jesenice.

Na dokončanje projekta bo imela največji vpliv pravočasna izdelava tehnološke opreme. Treba bo namreč nadoknaditi zamudo, ki so jo povzročile kasnitve dobave tuje dokumentacije. Predvsem velja to za napravo za kontinuirno vlivanje, ki jo izdeluje STT Trbovlje, el. peč in VOD napravo (Metalna), žerjave (Mostovna in Metalna), jeklene konstrukcije (Iskra — Fakom) in el. opremo (Minel, IMP).



PLAN DOSEGLE LE TRI TOZD

Do 8. julija smo po podatkih statistične službe izdelali 26.211 ton skupne proizvodnje in tako izpolnili 87,5 % nekoličnega znižanega operativnega programa. Do sedaj so plan dosegle le tri TOZD: Jeklarna, Livarna in Žebljarna.

V TOZD Plavž so izdelali 3.707 ton grodlja ter izpolnili družbeni plan in operativni program 91,5 %.

V TOZD Jeklarna so vlili 10.387 ton jekla in s tem za 4,9 % presegle družbeni plan in operativni program.

V petih dneh smo prodali 5.938 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 86,2 % operativnega programa.

OSEBNI DOHODEK ZA JUNIJ BO VEČJI

V juniju so bile motnje v proizvodnji bolj pogoste kot nekaj mesecev pred tem. Poleg Plavža so imeli resne probleme pri uresničevanju mesečnega programa se zlasti v Valjarni debele pločevine, Profilarni in v Žičarni, na blumingu pa je bila mesečna obveznost manjša kot druge mesece zaradi večkega remonta. Glede na doseženo skupno proizvodnjo je tako večina temeljnih organizacij dosegla slabši rezultat, zato je količina proizvodnje tudi na ravni Železarne skromnejša kot v maju.

Čeprav imamo junij 22 delovnih in plačilnih dni, je bilo opravljenih večje tevilno delovnih ur kot v maju. Produktivnost je torej slabša, kot je bila v maju in je zato v večini TOZD tudi stimulacija za rast produktivnosti nižja.

Povsem drugačna je ocena vrednosti opravljenega dela v juniju. Dve letadi je bila prodaja tako po količini kot po vrednosti daleč pod pričakovanjem, v zadnjih desetih dneh pa nam je uspelo nadoknaditi zaostanek in preseči minimalni cilj kar za 10 %. Pri tem ne gre samo za pospešeno odpremo velikih količin blaga, ampak se je izboljšala tudi struktura izdelkov. S tem so posamezne TOZD pridobile večjo stimulacijo za kvaliteto strukturo proizvodnje, vsi pa smo pridobili večjo stimulacijo za.

doseganje skupnega cilja poslovanja, ki se je v poprečju povečala za približno 1500 din na delavca.

Ko govorimo o osebnem dohodku za junij, ne smemo zanemariti informacije o valorizaciji osnov za bolezensko odsotnost do 30 dni. O problemu slabo plačane bolniške odsotnosti so tekale razprave že dalj časa. Na osnovi usmeritev zdravstvene skupnosti Slovenije smo nadomestila za bolezensko odsotnost do 30 dni lahko povečali že ta mesec, ker jih plačujemo iz lastnih sredstev. S tem so tegobe bolnih delavcev vsaj nekoliko omiljene, saj je večina z dosedanjim nadomestilom resnično težko shajala. Zaradi povečanja nadomestil je vsota OD za Železarno za približno 0,8 % večja. Zdravstvena skupnost bo na področju Gorenjske uvedla

sprotno valorizacijo nadomestil za odsotnost nad 30 dni v naslednjih mesecih.

V juniju smo na osnovi sklepov vseh delavskih svetov povečali osnove osebnega dohodka, kar je v največji meri prispevalo, da bo osebni dohodek večji kot za maj. Na osnovi vseh obravnavanih vplivov ocenjujemo, da bo osebni dohodek na delavca večji za približno 8 %, za 182 ur pa bo osebni dohodek večji za približno 12 %. Delavec, ki je v juniju opravil enako število ur kot v maju, bo torej prejel približno enak osebni dohodek kot v maju skupaj z regresom. Za delavce, ki imajo en dan dela manj, pa bo sicer v vseh TOZD osebni dohodek večji kot za maj, celoten znesek z regresom pa je bil v maju v večini primerov večji. Izjemi sta le TOZD Vratni podboji in HV Bela, ki sta z večjo proizvodnjo, učinkovitostjo in večjim številom nadur uspeli nadoknaditi razliko OD zaradi števila rednih ur in znesek regresa za dopust.

ON

PRODAJA V JUNIJU

V juniju smo načrtovali 30.850 t naših izdelkov za prodajo, prodali pa smo jih 28.920 ton, kar je 94 % načrtovane količine. Ker smo presegle načrtovano prodajno ceno, smo z doseženimi 4.940 mio din osnovne realizacije zaostali za načrtovano vrednostjo za 2 %.

Osnovna realizacija se je zaradi zelo ugodnih rezultatov ostale realizacije tako pri prevajanju kot pri storitvenih TOZD, saj so prav vse presegle načrtovano višino, povečala se za 227 mio din, tako da Železarna v juniju izkazuje 5.167 mio din skupne realizacije, kar je 17 mio din več, kot smo načrtovali, vendar pa 556 mio din manj, kot je predvideval operativni program, ki upošteva dejansko doseganje prodajnih cen.

Struktura prodaje je bila v juniju na nivoju Železarne slabša, kot smo načrtovali za 7,7 %, za 2 % je bila boljša, kot v istem mesecu lani ter za 2,7 % boljša kot maja letos.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da so v juniju presegle načrtovano količino in vrednost prodaje TOZD Valjarna bluming štekel, Hladna valjarna Jesenice in Žebljarna. Načrtovano količino prodaje je za 4 % presegle tudi TOZD Elektrode, samo vrednostno pa TOZD Livarna, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Žičarna in Vratni podboji, medtem ko TOZD Hladna valjarna Bela, Profilarna, Jeklovlek in Monter Dravograd niso dosegle načrtovane količine in vrednosti prodaje. Načrtovana prodajna cena ni bila dosežena v TOZD Hladna valjarna Jesenice, redvsem zaradi izredno slabe strukture prodaje, ki je bila dosežena le 78 %. Načrtovane strukture prodaje nista dosegli še TOZD Valjarna žice in profilov (4,6 % zaostanek) in Valjarna debele pločevine s 3,2 % zaostankom. TOZD Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Elektrode so dosegle načrtovano strukturo proizvodnje, boljša od planirane pa je bila struktura v TOZD Valjarna bluming štekel 2,9 %, Profilarna 14,7 %, Vratni podboji 12,4 % ter Žebljarna 4,9 %.

Kumulativni rezultati prodaje nam kažejo, da smo v prvem polletju letos s prodajo 184.418 ton naših izdelkov ustvarili 28.218 mio din osnovne realizacije, kar je v primerjavi z gospodarskim načrtom količinsko toliko, kot smo načrtovali, vrednostno pa smo zaostali za 1.400 mio din oziroma 5 %. Skupna zunanja realizacija znaša 29.272 mio din in zaoztaja za načrtovano za 1.318 mio din ali 4 % zaradi boljših rezultatov od načrtovanih pri prevajanju in storitvenih TOZD. Struktura prodaje je bila v prvem polletju za 6,7 % slabša od načrtovane, vendar za 1,9 % boljša kot v enakem obdobju lani.

Gledano po posameznih TOZD so v prvem polletju načrtovano količino prodaje dosegli oziroma presegle TOZD Livarna, Valjarna bluming štekel, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Jeklovlek, Elektrode in Žebljarna. Če TOZD, z izjemo TOZD Elektrode

in Žebljarna so dosegle tudi načrtovano vrednost prodaje. TOZD Elektrode in Žebljarna pa zaostajata za načrtovano realizacijo zaradi negativnih tečajnih razlik.

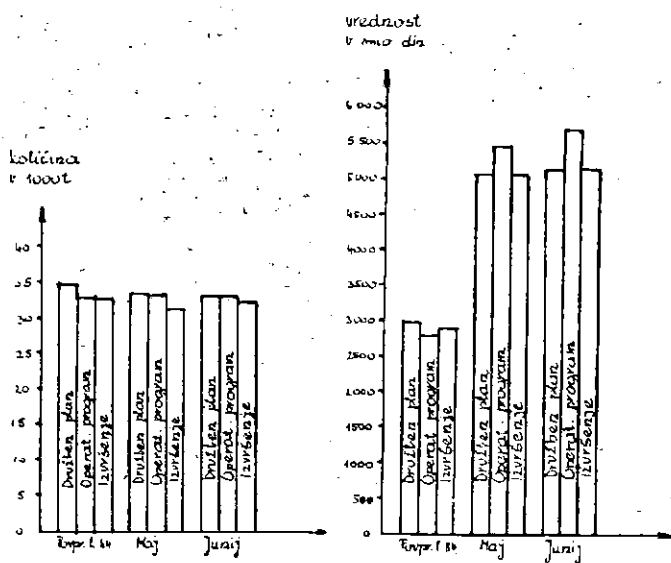
Vrednostno in količinsko so za planiranimi rezultati zaostali v TOZD Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Bela, Profilarna in Monter Dravograd. Dosežena prodajna cena je bila v prvem polletju na nivoju Železarne za 5 % slabša,

kot smo načrtovali. Najbolj je zaostala v TOZD HV Bela, in sicer za 16 %. Ta TOZD je dosegla tudi najslabšo strukturo prodaje — 82,9 % v primerjavi s planom. Za 15 % pa je za planirano prodajno ceno zaostala tudi cena izdelkov iz TOZD Profilarna.

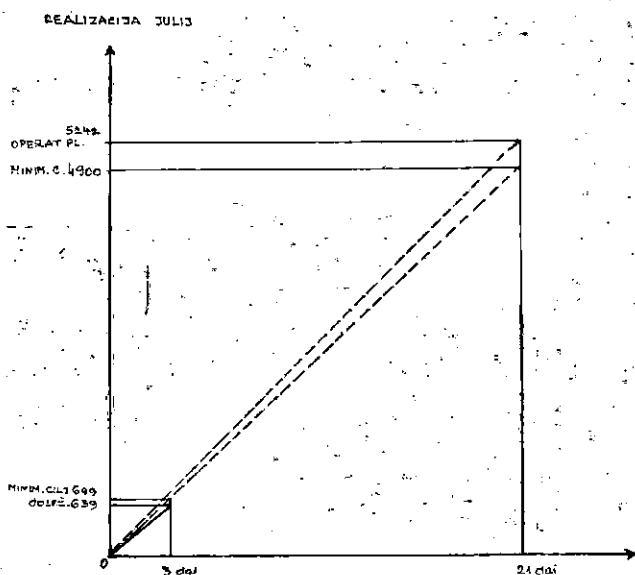
Primerjava rezultatov, doseženih v prvem polletju letos, z rezultati v istem obdobju lani, nam kaže, da smo količinsko prodali za 2 % manj, vrednostno pa lanskoletne rezultate močno presegamo zaradi boljše strukture prodaje in spremenjenih prodajnih cen.

Polonca Marjanovič

OSNOVNA REALIZACIJA IN PREVALJANJE



DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V JULIJU



Prve dni v juliju smo pri doseganju skupnega cilja poslovanja uspešnejši, kot smo bili pred enim mesecem, ko smo v šestih dneh zaostajali za minimalnim ciljem kar za 15 %. Tokrat je zaostanek 8 % in je v mejah normale za prve dni v mesecu. Preveliko zaostajanje na začetku meseca bi bilo še toliko bolj nevarno, ker je sezona dopustov na višku, delovni ritem v odpremi pa je prekinjen tudi z dvema praznikoma.

Oddelek za nagrajevanje

PRAZNOVANJE

- 50-letnice stavke jeseniških kovinarjev,
- 40-letnice osvoboditve,
- 40-letnice enotnih sindikatov,
- 35-letnice delavskega samoupravljanja

PROGRAM PRAZNOVANJA

ČETRTEK, 11. julija ob 18. uri v Kosovi graščini na Jesenicah otvoritev razstave »50-letnica stavke jeseniških kovinarjev«;

PETEK, 12. julija, ob 18. uri v dvorani gledališča na Jesenicah razširjena seja delavskega sveta Železarne Jesenice in samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij krajevne skupnosti Sava s kulturnim programom, ki ga bodo izvajali: moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica-Breznica in recitatorji gledališča Tone Čufar;

SOBOTA, 13. julija, pohod krajanov krajevne skupnosti Sava in železarjev na Pristavo, kjer bo ob 11. uri zbor s krajšim kulturnim programom, ki ga bo izvajal moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice. Zbor pohodnikov ob 7. uri na Trgu Toneta Čufarja. Udeleženci pohoda dobijo bon za malico;

PETEK, 19. julija, ob 18. uri: v razstavnem salonu DOLIK Jesenice otvoritev razstave slik akademske slikarke Ružice Bebe Pavlovič iz Beograda;

SOBOTA, 20. julija, ob 11. uri: na Poljanah nad Jesenicami PRVO SREČANJE SLOVENSKEGA ŽELEZARJEV s kulturnim programom, ki ga bo izvajala godba na pihala iz Gorij in s športno zabavnimi igrami in plesom. Za ples bo igral ansambel Gornjesavski kvintet.

VABIJO delavski svet in družbenopolitične organizacije Železarne Jesenice in krajevna skupnost SAVA

Vozni red za udeležence »Srečanja železarjev slovenskih železarn«, ki bo v soboto, 20. julija, ob 11. uri na Poljanah pri domu DPM.

Na Poljane je mogoče priti peš, z osebnimi avtomobili ali z avtobusi. Parkirni prostor za osebna vozila in za avtobuse je zagotovljen. Avtobusi bodo označeni z lepaki in s številkami. Avtobusni vozni red za udeležence je naslednji:

Rateče—Jesenice—Poljane, avtobus številka 1, odhod iz Rateč ob 8.30, povratek s Poljan v Rateče ob 18. uri. Avtobus bo ustavljal na vseh avtobusnih postajah do Kamenj pod Dovjem, iste postaje bo imel v povratni vožnji.

Podbrezje—Begunje—Poljane, avtobus številka 2, odhod iz Podbrezja ob 8.30 (po potrebi tudi ob 10. uri), povratek s Poljan v Podbrezje ob 18. uri (po potrebi tudi ob 19. uri).

Avtobus bo ustavljal na vseh avtobusnih postajah delavskega prevoza do Most, iste postaje bo imel v povratni vožnji. V kolikor bi bil avtobus prepoln, bo o morebitni drugi vožnji avtobusa, o prirodu in o odhodu sporočil voznik, če jih bo več čakalo na avtobusnih postajah.

Podnart—Lipnica—Radovljica—Lesce—Vrba—Poljane, avtobus številka 3, odhod v Podnart ob 9. uri, povratek s Poljan v Podnart ob 18. uri. Avtobus bo ustavljal na vseh avtobusnih postajah delavskega prevoza, iste postaje bo imel v povratni vožnji. Po potrebi se prevoz ponovi na relaciji Radovljica—Lesce—Vrba—Moste—Potoki, kar bo sporočil potnikom voznik, če jih bo več čakalo na avtobusnih postajah.

Bohinjska Bistrica AP—Nomenj—Soteska—Bohinjska Bela—Bled Union—Poljane, avtobus številka 4, odhod iz Bohinjske Bistrice ob 9. uri. Povratek s Poljan v Bohinjsko Bistrico ob 18. uri. Avtobus bo ustavljal v odhodu in povratku na avtobusnih postajah.

Krnica—Zgornje Gorje—Spodnje Gorje—Rečica—Bled Jelovica—Vrba—Poljane, avtobus številka 5, odhod iz Krnice ob 9. uri, povratek s Poljan v Krnico ob 18. uri. Avtobus bo v odhodu in v povratku ustavljal na avtobusnih postajah delavskega prevoza za smer Krnica.

Zgornje Gorje—Poljane, za godbo na pihala, avtobus številka 5; odhod iz Zgornjih Gorij — gasilski dom ob 10. uri, povratek po dogovoru.

Breg—Moste—Potoki—Koroška Bela—Javornik—Poljane, avtobus mestnega prevoza številka 6; odhod z Brega ob 9. uri, povratek s Poljan ob 18. uri. Avtobus bo ustavljal na avtobusnih postajah primestnega prometa v odhodu in v povratku. Obvestilo posebej velja za železarje s Koroške Bele.

Hrušica—Jesenice—Blejska Dobrava—Poljane, avtobus številka 7; odhod s Hrušice ob 9. in 10. uri. Povratek s Poljan preko Blejske Dobrave na Hrušico ob 17. in 18. uri. Avtobus bo v odhodu in v povratku ustavljal na Blejski Dobravi in na postajah mestnega prometa do Javornika pri Eliti.

Boinica—Koroška Bela—Poljane, avtobus številka 8; odhod iz pred bolnice Jesenice ob 9., 9.30, 10. in 10.30. Povratek proti bolnici Jesenice ob 17., 17.30, 18., 18.30 in 19. uri. Avtobus bo v odhodu in v povratku ustavljal na avtobusnih postajah mestnega prometa.

Dom upokojencev Jesenice—Poljane, avtobus številka 4; odhod iz pred doma upokojencev Jesenice ob 16. uri, povratek z mestnimi avtobusi pod točko 8. in 9.

Dom upokojencev Javornik—Poljane, avtobus številka 1; odhod iz pred doma upokojencev Javornik ob 10. uri, povratek z mestnimi avtobusi pod točko 8. in 9.

Sola Prežihov Voranc Jesenice—Poljane, avtobus za brigadirje MDB; odhod ob 15. uri, povratek s Poljan ob 17. uri. Avtobus za ta prevoz določi odgovorni vodja prometa.

Prevoz za udeležence »Srečanja železarjev« SOZD SZ na Poljanah je brezplačen. Zaključek srečanja bo ob 19. uri.

Druška potrebna obvestila v zvezi s prevozi bodo objavljena po ožvočenju na prireditvenem prostoru.

Pripravljalni odbor
»Srečanja železarjev«

Komisija za delovna razmerja DO RUDIS inženiring p. o. Trbovlje

OBJAVLJA

skladno s prvim odstavkom 36. člena Zakona o delovnih razmerjih prosta administrativna tajniška dela za določen čas za potrebe projektne skupine »Jeklarna 2« Jesenice s sedežem na Jesenicah.

Pogoji:

- srednješolska izobrazba ekonomske smeri,
- 1 leto delovnih izkušenj pri tajniških opravilih,
- preizkus znanja tipkanja.

Zaželeno je znanje nemškega jezika.

Kandidati naj pošljejo prijave v osmih dneh po objavi na naslov:

DO RUDIS INŽENIRING p. o. Trbovlje,
Trg revolucije 25 b,
61420 TRBOVLJE.

O izbiri najprimernejšega kandidata bomo kandidate obvestili v 15 dneh po izbiri.

Železarski globus

MAVRETANIJA

V tej državi bodo odprli nov rudnik železne rude, imenovan Guelbs. Pri tem bodo s finančno pomočjo sodelovale francoske družbe in investitale 207 mil. francoskih frankov. Glavni kupec železne rude iz tega rovega rudnika naj bi bile japonske železarske družbe.

JANKO VERDNIK

Janko Verdnik je bil predsednik delavskega sveta naše železarnice v letu 1956, ko je delavsko samoupravljanje že preživelo svojo otroško dobo. Najbolj aktiven je bil na socialnem in zdravstvenem področju, saj je bil že leta 1952 izvoljen v organe socialnega zavarovanja okraja.

Rodil se je 18. decembra 1910. leta na Koroškem. Živel je v koroški družini, v kateri so bile napredne ideje socializma in narodne zavesti vedno prisotne. Med koroškimi Slovenci je vedno znal pravilno in prepričljivo pokazati naše probleme in prikazati našo jugoslovansko stvarnost.

Kot zaveden domoljub, brat narodnega heroja Matije Verdnika, se je takoj po okupaciji leta 1941 vključil v Osvobodilno fronto. V njegovi hiši so začeli zbirati hrano in orožje, ker pa je bil njegov osnovni poklic puškar, so orožje tudi pregledovali in popravljali. Leta 1944 se je po internaciji v Begunjah in Dachau priključil borbem Kokrškega odreda, kjer je bil do osvoboditve.



Tudi v povojnih letih je bil Janko Verdnik vzoren delavec in bорец za napredne ideje. V Železarni je bil najprej zaposlen kot elektrovarilec, kasneje pa kot delovodja garaže. Uspešno je opravljal in vodil mnoge naloge. Bil je predsednik delavskega sveta in sindikata Železarnice, predsednik občinskega sindikalnega sveta Jesenice, dolgoletni občinski odbornik, sekretar tovarniške konference zveze komunistov in član občinskega partijskega komiteja.

Bil je tudi član upravnega odbora naše železarnice, kot aktiven delavec na socialnem in zdravstvenem področju pa je bil tudi delegat skupščine okrajnega zavoda socialnega zavarovanja v Kranju. S svojim referatom je prisostvoval na prvem kongresu delavskih svetov Jugoslavije, aktiven pa je bil tudi na terenu, saj je bil delegat enote Podmežakla v običnem zboru občinskega ljudskega odbora Jesenice.

Aktiven je bil tudi v Osvobodilni fronti in kasneje v SZDL ter poma-

gal zaorati ledino krajevne skupnosti. Bil je predsednik krajevne skupnosti Podmežakla in je poleg tega budno spremljal delo krajevnega odbora ZZB NOV in mu pomagal pri delu.

Po odhodu v pokoj leta 1970 njegova aktivnost ni prenehala, saj je bil med drugim tudi predsednik društva upokojencev Jesenice. To nalogo je uspešno in zavzeto opravljal do zadnjega dne.

Za svoje delo je prejel veliko družbenih priznanj, med drugim tudi Red dela III. stopnje.

Ob izvolitvi za predsednika delavskega sveta Železarnice leta 1956 je Janko Verdnik med drugim dejal, da je eno od vprašanj, ki mu bo moral novoizvoljeni delavski svet nameniti veliko pozornosti, tudi vprašanje investicijske zmogljivosti. Pri gradnji novih ali razširjanju obstoječih zmogljivosti bo zato treba preveriti vse investicijske možnosti, preden bi začeli z nekim določenim delom.

Zelo je poudaril vlogo strokovnega osebja, ki je skupno s kvalificiranimi delavci nosilec razvoja in proizvodnje. Menil je, da delavskemu svetu ne bo težko reševati zapletenih proizvodnih in drugih problemov, če je strokovno osebje prizadevno in vestno opravlja svoje naloge.

Osnova dobrega dela delavskega sveta pa je po njegovem mnenju dober strokovni aparat in njegov pravičen odnos do delavskega samoupravljanja ter lepo in vzorno pripravljene analize. Delo delavskega sveta je zelo odvisno tudi od tega, ali bodo njegovi člani pravilno razumeli vlogo, ki jo imajo organi delavskega samoupravljanja v družbenem sistemu.

Janko Verdnik je bil prepričan, da so delavski sveti naredili velik korak naprej in prispevali velik delež k utrujenju delavskega in družbenega upravljanja. Prepričan je bil, da je delavski svet naše železarnice preživel svojo otroško dobo, saj so v kratkem času vzpostavili pravilno razmerje med organizacijskimi, komercialnimi, proizvodnimi in finančnimi vprašanji, kar je obravnaval delavski svet Železarnice.

Lilijana Kos

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih ponovno

VABIMO

upokojene delavce Železarnice Jesenice in drugih delovnih organizacij jeseniške občine za sklenitev pogodbenega dela na delih in nalogah II. vratar v Splošni varnostni službi.

Pogodbeno delo bi v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih trajalo 60 dni.

Kandidati se lahko oglašijo v pisarni Splošne varnostne službe ali na Kadrovskega sektorja Železarnice Jesenice, C. železarjev 8, vsak dan od 8. do 13. ure.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

- kuhar I, šifra 9518, D-3, 8. ktg., 1 oseba, za nedoločen čas,
- kuhar II, šifra 9519, D-2, 6. ktg., 1 oseba, za nedoločen čas,
- kuhinjska pomočnica, šifra 9520, D-2, 3. ktg., 4 osebe za določen čas — 6 mesecev.

POGOJI:

Ad 1 — poklicna gostinska šola — smer kuhar, 2 leti delovnih izkušenj in dvomesečno poskusno delo,

Ad 2 — poklicna gostinska šola — smer kuhar in dvomesečno poskusno delo,

Ad 3 — 8 razredov osnovne šole.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi na kadrovskega sektorja Železarnice Jesenice, Cesta železarjev 8.

PROBLEMATIKA ZUNANJEGA TRANSPORTA

Naša železarnica je med največjimi koristniki transportnih storitev v Sloveniji. Glede na vrsto blaga ima železnica pomembno vlogo, s cestnimi prevozi pa dopolnjujemo naše potrebe po dovozu in odvozu. Letne potrebe dovoza surovin in drugih materialov ter odvoza naših izdelkov so približno 1.400.000 ton. Takšna količina bi bila v normalnih razmerah izredno interesantna za transportne organizacije.

Ob pomanjkanju ustrezne transportne infrastrukture, posebej pa vagonov, postaja ta količina za nas velik problem. S spremembo tehnologije proizvodnje jekla se bo potreba po transportu bistveno zmanjšala, vendar moramo današnje količine in asortiman realizirati, sicer bi prišlo do izpada posameznih členov v proizvodni verigi.

Specifičnost naših izdelkov nam ne dovoljuje skladiščenja večjih količin, zato je nujna tekoča odprema. Tu se srečujemo s pomanjkanjem ustreznih vagonov. Na mednarodnih relacijah so pa še druge omejitve, kot so dovoljena smer vagona, propustnost določenih mejnih prehodov, omejitve tranzita itd. Sprememba asortimana in povečanje izvoza so prinesle nove potrebe, ki jih transportne organizacije v današnjih razmerah ne uspejo zadovoljivo razreševati. Transport postaja vedno bolj omejitveni faktor.

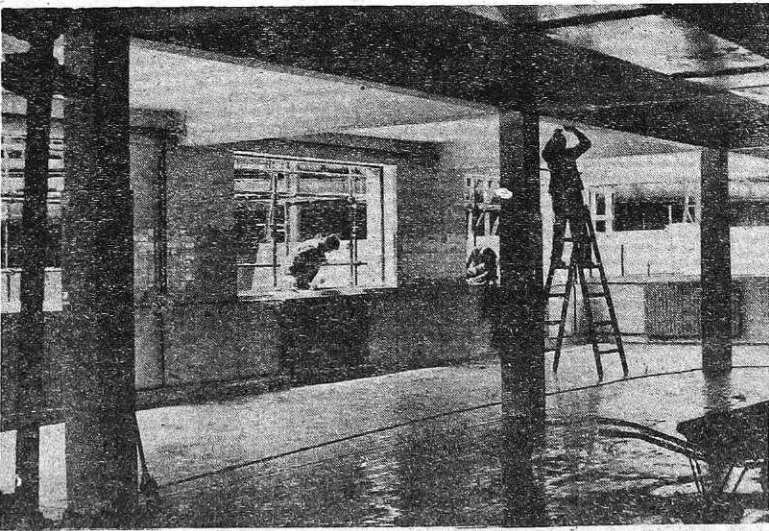
Kako razreševati nastale težave? Železnica poskuša problem transporta reševati selektivno po sistemu »kdor da več«. Z letošnjo pogodbo uvajajo »novo kvaliteto« v obliki doplačil za najete vagona. Pri tem pa gre za znatne dodatne stroške. Če bi za vseh 1.400.000 ton sprejeli določeno »kvaliteto«, ne bi imeli zagotavljenega rednega dovoza in odvoza. Kapacitete prevozov se namreč niso povečale. Pri tem ugotavljamo, da je vedno več težkega blaga na cesti, kar pa vsekakor ne more biti niti v našem niti v širšem interesu.

Prevoze na mednarodnih relacijah plačujemo v devizah. Na ta račun tuje družbe, posredniki in prevoznice organizacije kujejo posebne dobičke.

V Železarni smo dali izreden podarek na tekoče razkladanje in nakladanje. V organiziranju dovozov usklajujemo potrebe v okviru SOZD in tudi z drugimi železarnami. Ladja z rudo ima npr. količino za Štore, Sisk, Linz in Jesenice, ali jekleni odpadki za Ravne, Štore in Jesenice. Z Železnico imamo posebne najemne

pogodbe za dovoz rude iz BiH. Sedaj se dogovarjamo za skupno vlaganje v specialne vagona za jekleni odpadki. S kamionskimi prevozniki v cilju boljšega dovoza in odvoza uvajamo organiziran sistem usklajevanja na enem mestu. Vendar vse skupaj ne bo dalo zadovoljivih rezultatov, če bodo transportne organizacije gledale ozko le svoje interese, širši družbeni vidik pa zapostavljale. Problematiko transporta že dolgo ne obravnavamo več dvostransko ali le operativno, ampak so vključeni vsi odgovorni dejavniki v Železarni, občini, v SOZD in v republiki.

Upamo, da bomo le dosegli določen napredek, sicer bo prinesla nova zima morda že nepremostljive težave.



Notranja dela v novi kantini za jeklarne (foto I. Kučina)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 15. DO 21. JULIJA

15. julija, Boris PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Cesta revolucije 2/a, tel. št. 82-726.
16. julija, Franc VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodine 51, tel. št. 80-268.
17. julija, Albina TUŠAR, član PO, Blejska Dobrava 16/b, tel. št. 83-082.
18. julija, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janševa 6, tel. št. 81-026.
19. julija, Emil AŽMAN, vodja sektorja novogradenj, Žirovnica, Breg št. 129, tel. št. 80-243.
20. julija, Stanko ČOP, vodja invest. razvoja, Žirovnica 90/a, tel. št. 80-036.
21. julija, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, Cesta 1. maja št. 58.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 15. 7.	BERTI KRAPEŽ	DUŠAN ŠMID
TOREK — 16. 7.	MARJAN ENDLIHER	BOŽIDAR INTIHAR
SREDA — 17. 7.	MARJAN ERMAN	JOŽE PEZDIRNIK
ČETRTEK — 18. 7.	FRANC BERNIK	FRANCI ZUPANČIČ
PETEK — 19. 7.	MIROSLAV ZUPAN	MARJAN PINTAR
SOBOTA — 20. 7.	IGOR MEŽEK	STANE MENCINGER
NEDELJA — 21. 7.	MARTIN BRUMAT	IGOR LOGAR

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 15. do 20. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
V soboto, 20. julija, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

Dopoldne bodo zobne ambulante zaradi letnih dopustov zaprte.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.
V soboto, 20. julija, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

KADROVSKO GIBANJE V JUNIJU

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Albert BERTONCELJ, 1923, Remontne delavnice — 38 let v ŽJ; Radoslav DROLJC, 1931, Remontne delavnice — 34 let v ŽJ; Josip GRUŠKOVNJAK, 1930, Hladna valjarna Jesenice — 30 let v ŽJ; Osman HARAMBAŠIČ, 1934, Jeklarne — 23 let v ŽJ; Marjan KLINAR, 1930, Remontne delavnice — 34 let v ŽJ; Jože KUNŠIČ, 1928, Energetika — 33 let v ŽJ; Janez LEBAN, 1925, nabavni oddelek — 25 let v ŽJ; Ljudmila MITKOVSKI, 1928, Žičarna — 14 let v ŽJ; Janez RAZINGAR, 1928, Remontne delavnice — 21 let v ŽJ; Miroslav ROBIČ, 1930, Transport — 36 let v ŽJ; Mihael STEVANOVIČ, 1923, Jeklarne — 36 let v ŽJ; Miran VISTER, 1928, Transport — 35 let v ŽJ in Ana ZIDAR, 1934, Elektrode — 31 let v ŽJ.

INVALIDSKO STA BILA UPOKOJENA: Alojzij BOBIČ, 1933, Transport — 27 let v ŽJ in Stanislav EGART, 1927, Livarna — 31 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj.

UMRLI: Jože KOLEGAR, 1934, Vzdrževanje — 27 let v ŽJ; Milan POLAK, 1927, Transport — 37 let v ŽJ; Janez STARE, 1952, Vzdrževanje — 11 let v ŽJ.

Svojem naše iskrene sožalje!

NAZIV	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DELOVNO RAZMERJE				dejansko stanje 30.6.1986	Planirano število zaposlenih v 1.1.1987
	iz JLA	stipendisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklepu odb. za BI	upokojeni		
HAVALA	1			1					210	220
BEKLAHA	2	1	4	7	1	2	2	2	7	723
...								1	76	86
VALJARNA RL.ŠT.	3		2	5		2	2		4	380
VALJARNA KICE						5	1		6	165
VALJ. DOL. PLOČ.					1				1	182
PL. VALJARNA BREA		2	3	5			1		1	269
PL. VALJARNA JES.	1		2	3			1	1	2	216
...		2	3	5	1		2	1	4	250
...					1	1			2	63
...										54
...			1	1		1			1	141
...			1	1			1	2	3	240
...							1		1	81
STROJ. DELAVNICE	4	2		6						308
STROJ. DELAVNICE	3	1	1	5				4	4	503
...	2	1	2	5			1		2	563
...	1		2	3				1	1	231
...					1	2	3	1	7	357
...					1			3	4	296
...		24	24							343
...		1	4	5						21
...		1		1		1	1	1	3	478
...			1	1						173
SKUPAJ	17	11	50	78	4	13	16	19	55	6166

PREDNOSTNI NALOGI SINDIKATOV STA UVELJAVLJANJE IN DOGRAJEVANJE SISTEMA DELITVE PO DELU IN REZULTATIH DELA

Med prednostnimi nalogami sindikatov je uveljavljanje in dograjevanje sistema delitve po delu in rezultatih dela, vendar tega ni mogoče izvesti iz celotnega sklopa uveljavljanja družbenoekonomskih odnosov, kot so zapisani v ustavi in zakonu o združenem delu, je bilo poudarjeno na junijski seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je 13. junija obravnaval uveljavljanje delitve po delu in rezultatih dela, teze za spremembe in dopolnitve družbenega dogovora o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah pri načrtovanju pridobivanja dohodka, njegovega razporejanja ter delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v Sloveniji ter v zvezi s tem sprejel tudi ustrezna stališča. V njih so zapisali, da ni potrebno sprejemati novih usmeritev na področju delitve po delu in rezultatih dela, temveč, da moramo dosledno in kontinuirano izpolnjevati doslej sprejete usmeritve. Ob tem so v stališčih poudarili, da je nujno vgraditi pravila vedenja in kvantifikacijo kazalcev iz samoupravnih sporazumov dejavnosti kot družbenih usmeritev pri načrtovanju pridobivanja, ustvarjanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka v planske dokumente organizacij združenega dela. Navajajo tudi nujnost hitrejšega uveljavljanja stimulativnih osnov in meril za ugotavljanje prispevkov k skupnim rezultatom dela strokovno-kreativnega in ustvarjalnega dela.

Mnenje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je, da politika dodatkov ni v skladu s sistemom delitve po delu in rezultatih dela. Zato poziva vse osnovne organizacije zveze sindikatov in pristojne samoupravne organe v organizacijah združenega dela, da nemudoma pripravijo programe za odpravljanje oziroma nadomeščanje dodatkov z drugimi stimulativnimi oblikami delitve osebnih dohodkov.

V stališčih je navedena tudi zahteva po zagotovitvi informacijskega sistema, ki bo podlaga delavcem v organizacijah združenega dela in družbenim dejavnikom za presojo ustreznosti razporejanja dohodka, čistega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke v odvisnosti od doseženih rezultatov dela, upoštevanje družbene usmeritve. V zvezi s spremljanjem in ugotavljanjem družbene upravičenosti razporejanja in delitve dohodka in čistega dohodka v organizacijah združenega dela morajo sveti za delitev po delu in rezultatih dela pri občinskih svetih zveze sindikatov, skupaj z izvršnimi sveti skupščin občin in Gospodarsko zbornico zagotoviti analizo konkretizacije soodvisnosti gibanj osebnih dohodkov z doseženimi rezultati dela v načrtih organizacij združenega dela in v vseh primerih odstopanj od družbenih usmeritev zahtevati, da se gibanje osebnih dohodkov uskladi z rezultati dela.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije v stališčih ugotavlja, da uveljavljanje osnov in meril za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke iz minulega dela poteka prepočasi tudi zaradi nekaterih odporov. Zato naročajo občinskim svetom, da skupaj z družbenimi pravicarili samoupravljanja od delavcev s posebnimi pooblastili odločneje zahtevajo, da zagotovijo, da bodo v sistemu delitve osebnih dohodkov vgrajene osnove in merila za delitev osebnih dohodkov na podlagi minulega dela.

Ponovno je poudarjena potreba, da se za dosledno in hitrejšo uveljavljanje delitve po delu in rezultatih dela oblikujejo ustrezne strokovne skupine na ravni delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije združenega dela, ki bodo spremljale problematiko, nenehno pripravljale predloge za izpolnjevanje in dograjevanje sistema delitve po delu in rezultatih dela. Takšne strokovne skupine morajo imeti tudi občinski sveti zveze sindikatov za pomoč in svetovanje osnovnim organizacijam zveze sindikatov v organizacijah združenega dela.

V zvezi s tezami delovnega gradiva družbenega dogovora o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah pri načrtovanju pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka ter pri oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo republiški svet meni, da so solidna podlaga za začetek razprave o dograjevanju sedanjega družbenega dogovora v Sloveniji. Svet predlaga, da so opisi tipičnih del in nalog z ugotovljenimi relativnimi razmerji zahtevnejših del in nalog iz samoupravnih sporazumov dejavnosti sestavni del dopolnjenega družbenega dogovora. V razpravi o tezah naj se tudi aktualizira in dogradi uporaba strokovne podlage za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke na podlagi minulega dela. Pri tem se bo potrebno opredeliti tudi do dodatka za stalnost in možnost vključevanja izplačil za jubilejne nagrade in odpravnine v okviru oblikovanja sredstev za osebne dohodke iz minulega dela. Svet pa ne podpira pobude, da se v družbeni dogovor vključijo tudi skupne osnove in merila za urejanje določenih materialnih stroškov.

V stališčih je poudarjeno, da je potrebno odpraviti administrativne ovire, ki onemogočajo delavcem v organizacijah združenega dela družbenih dejavnosti med letom pridobivati dohodek v skladu z resolucijsko usmeritvijo in da je v naslednjem srednjeročnem planskem obdobju

treba ustvariti možnosti za postopno izenačevanje družbenoekonomskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih s položajem delavcev v gospodarstvu. Delavci družbenih dejavnosti s pridobljenim dohodkom na osnovi svobodne menjave dela samostojno odločajo o razporejanju dohodka za posamezne namene, upoštevajoč pri tem družbene usmeritve, ne pa, da jim to določajo SIS oziroma njihove strokovne službe. Republiški svet poziva SIS, da takoj pripravijo predlog novih prispevnih stopenj iz dohodka, ki bo upošteval spremembe v obračunskem sistemu in s tem zmanjšal obračunske kategorije dohodka.

V zvezi s predlogom, da naj bi najnižji osebni dohodek namesto dosežanih 22.000 din znašal 25.000 din, republiški svet poudarja, da je raven najnižjega osebnega dohodka odvisna od uresničevanja planskih ciljev oziroma doseganja takšnih rezultatov dela, ki bodo dali boljše finančne rezultate od načrtovanih, kar omogoča, da je znesek najnižjega osebnega dohodka lahko višji.

V uvodnem referatu in v razpravi na junijski seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je bilo večkrat poudarjeno, da ima uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela izjemen pomen za utrjevanje samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavca v združenem delu. Tak položaj delavcev pa bo tudi prispeval k večji zavzetosti delavcev za boljše delo in gospodarjenje z družbenimi sredstvi in s tem tudi za povečanje družbene produktivnosti dela in dohodka. Govorili so tudi o številnih odstopanjih in nespoštovanju sprejetih samoupravnih splošnih aktov o delitvi ter o nekaterih uspešnih rešitvah delitve osebnega dohodka po delu in rezultatih dela. Vsi so se strinjali, da je ena prednostnih nalog sindikatov uveljavljanje in dograjevanje delitve po delu in rezultatih dela v sklopu celovitega uveljavljanja družbenoekonomskih odnosov, kot jih opredeljujejo ustava in zakon o združenem delu.

Celotno gradivo s seje je bilo 27. junija objavljeno v peti številki Sindikalnega poročevalca.

ŽIVETI S ŠKORPIJONI IN STENICAMI

Naš 24-letni sodelavec iz Jeklarne je pred enim letom prejel odločbo, s katero mu Samoupravna stanovanjska skupnost Jesenice dodeljuje enosobno stanovanje v izmeri 49,89 kvadratnega metra na Cesti v Rovte 16. In tako so se začele vse njegove težave in skrbi.

Prej je živel v samskem domu na Plavžu, preselil pa se je, ko je njegova nezaposlena žena rodila otroka. Iz zapisnika o ugotovitvi stanja ob prevzemu je razvidno, da stanovanje obsega eno sobo, eno kuhinjo, eno shrambo, brez kopalnice, brez balkona, eno klet in eno drvarnico. Električna in vodovodna instalacija sta v redu, tople vode in ogrevanja ni. Okna in vrata so v redu, stanovanje pa ni prebeljeno. Iz zapisnika sodeč torej dokaj v redu. Toda...

Mladi jeklar je povsem obupan in ne ve več, kaj naj naredi. V stanovanju je toliko vlage, da se pozimi lovi led na stene in se stanovanje sploh ne more ogreti. Tudi poleti ni nič bolje, saj streha pušča in mu ob vsakem dežju voda po lestencu teče v stanovanje. Zaradi vlage gnijejo pod in lesene stenske obloge, kar je idealno leglo za različne mrčes. Sam pravi, da še ni videl toliko mrčesa in tako različnega, saj so v stanovanju škorpioni, stenice, stonoge, ščurki, muhe, komarji, gosenice... skratka, zanimiva zbirka za amaterskega biologa.

Vrata in okna so pokvarjena in se zato težko ali pa sploh ne zapirajo, zato je v stanovanju neznosno hladno, zaradi vlage pa se širi tudi ne-

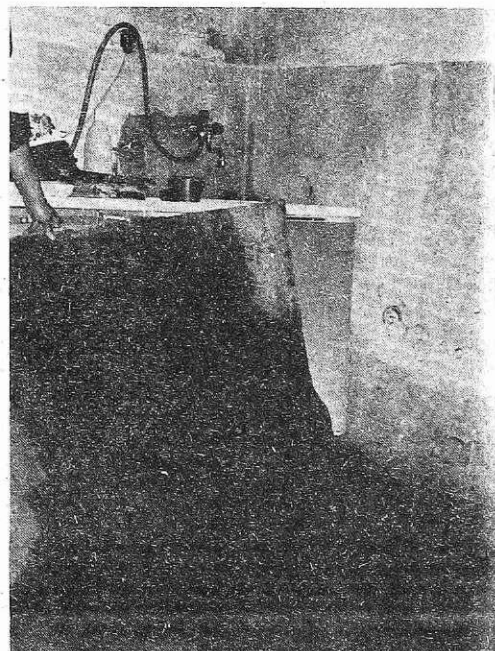
znosen smrad. Hrano lahko hrani le v hladilniku, saj jo, če jo pusti zunaj, »pojedo« vlaga in mrčes.

Zaradi neznosne vlage je ogroženo tudi zdravje stanovalcev, saj sta žena in on prebolela več težkih prehladnih obolenj, otroka pa sta poslala k staršem v Bosno, saj je po enem mesecu bivanja v Trebežu dobil težko pljučno obolenje.

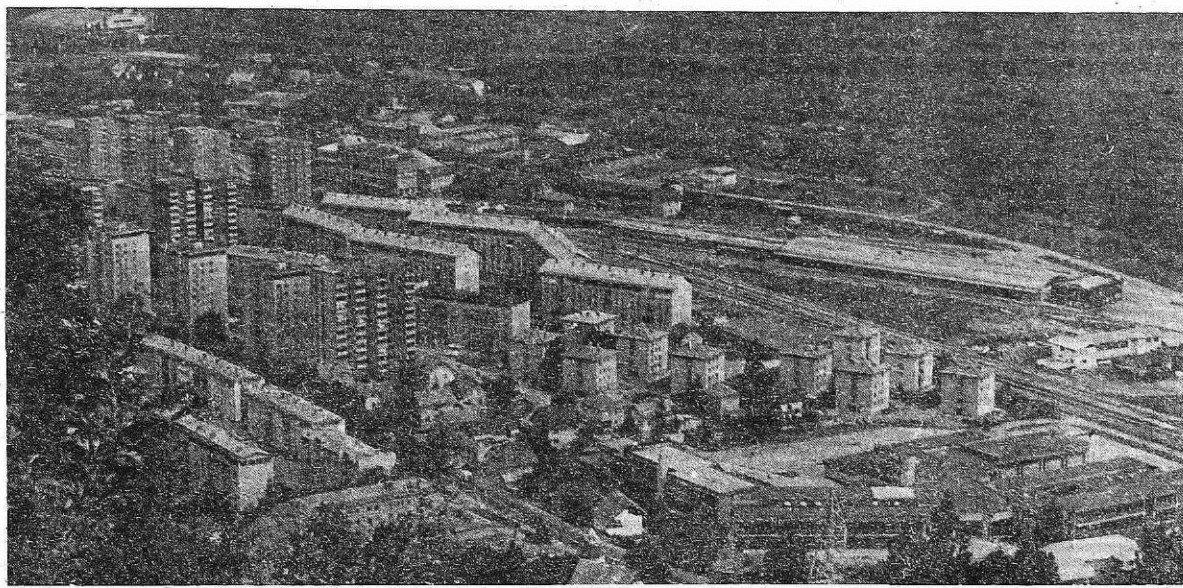
Kljub večkratnim prošnjam na Biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje do nedavnega niso reagirali, sedaj pa so mu mojstri razkopali celo stanovanje in mu rekli, naj dva meseca počaka, da se osuši in da se bo šele potem videlo, od kod prihaja voda. Čez dva meseca pa bo že prijetno hladen september.

Naš sodelavec je pripravljen sam popraviti stanovanje, ki ga mora vzdrževati BUSP, vendar nima denarja za material. V Jeklarni dela štiri leta, njegov poprečni osebni dohodek pa je okrog 47.000 dinarjev. S tem preživlja ženo in plačuje za nego otroka, poleg tega pa redno plačuje tudi stanarino in elektriko.

V Bosni je delal kot zidar-teracer, zato bi stanovanje lahko sam popravil, če ga BUSP ne more. Potrebno bi le pomoč v materialu in orodju.



Tla v kuhinji zaradi vlage razpadajo (foto I. Kučina)

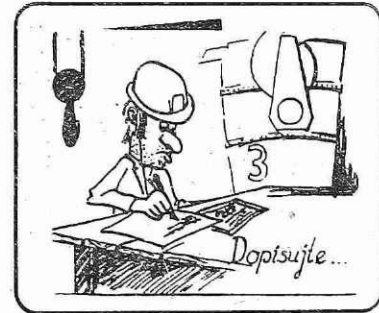


Na Jesenicah (foto I. Kučina)

Ali mu pri tem lahko pomaga sindikat ali odbor za gospodarstvo?

»Tudi od osebnega dohodka mi lahko za material več let trga, samo da bi lahko z družino živel kot človek,« je ves obupan dejal mlad jeklar. Ali mu res ne bi mogli z malo dobre volje in z veliko mero razumevanja pomagati in mu omogočiti, da bi živel človeka dostojno življenje, brez škorpionov in stenice.

Lilijana Kos



PREGLED SESTANKOV SDS

SDS adjustaža bluming 1 (TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL) je obravnavala osnutek dolgoročnega plana občine Jesenice za obdobje od leta 1986 do 1990 oziroma za določena področja do leta 2000, dolgoročne plane razvoja SIS do leta 2000 ter samoupravne sporazume o temeljnih planov SIS za obdobje 1986 do 1990, smernice in elemente za pripravo srednjeročnega plana Železarne Jesenice ter predlog SaS o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — Združeno banko. Vse to so zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za julij. SDS jih je potrdila brez pripomb. Brusilci so opozorili na slabo vdrževanje strojev. Člani SDS se pritožujejo tudi nad draginjo v kantinah. »Cene se dvigajo iz dneva v dan«, pravijo, »tako da malica brez bona veliko stane.« Vprašujejo tudi, zakaj morajo čaj drago plačevati, medtem ko ga v kantini na Javorniku in v Jeklarni delijo zastoj. Ker ne vedo, ali so ti podatki točni, prosijo za pojasnilo.

V TOZD PROFILARNA so SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne na sestankih 24. oziroma 25. junija razpravljale o združitvi njihove temeljne organizacije s TOZD Vratni podboji in skupen TOZD Predelava valjanih travkov. Kot je znano, referendum o združitvi 27. junija ni uspel

(udeležba 89,06 %, za 31,25 %, proti 56,25 %). Ker tak rezultat referendumu stališča SDS, navedena v zapisnikih, postavlja pod resen vprašaj, naj jih navedemo v celoti. SDS vodstvo TOZD: »Bistvenih pripomb na predlog o združitvi ni bilo.« SDS profilarna 1: »Bistvenih pripomb delavci niso imeli.« SDS profilarna 2: »Vodja TOZD Gaser in vodja TOZD Vratni podboji Kavčič sta ponovno poudarila prednosti združitve obeh temeljnih organizacij. Delavci bistvenih pripomb niso imeli, zato upamo, da bo referendum uspel.« SDS predelava profilarne: »Vodja TOZD in vodja proizvodnje sta ponovno nakazala prednosti združitve. Dodatnih vprašanj in pripomb ni bilo.« Ob tem bi se vsekakor morali vprašati, ali te pripombe morda le niso bile tako nebitne, oziroma, kaj pravzaprav pomeni molk tistih, ki so se dva dni kasneje odločali proti združitvi. So razprave potekale v odkritem, demokratičnem vzdušju, je bila prisotna bojazn pred kaznijo za odkrito, pošteno povedano osebno mnenje? So bili argumenti za združitve le premalo prepričljivi? Vsekakor takšen rezultat referendumu, ki je v nasprotju s stališči SDS, prepričljivo opozarja, da je tu nekaj narobe. Nekaj, nad čemer se morajo DPO resno zamisliti, saj bi morala stališča SDS, zapisana v zapisnikih, pravzaprav izražati avtentične interese delavcev, na njih pa bi moralo temeljiti tudi delegatsko odločanje v samoupravnih organih in delegacijah. Rezultat odločanja z osebnim izjavljanjem na referendumu namreč razkriva, da večinski interes delavcev TOZD Profilarna na sestankih SDS ni prišel do izraza.

Iz TOZD Družbena Prehrana smo prejeli zapisnike SDS samopostrežna restavracija, kantine in samski domovi (samski dom Sava). SDS samopostrežna restavracija je v zvezi z njihovim lastnim poslovanjem v prvih petih mesecih ugotovila, da so cene surovin, ki jih uporabljajo za pripravo izdelkov

oziroma toplega obroka, tako visoke, da ne morejo pozitivno posloovati. Visoki pa so tudi stroški vzdrževanja in energije. Seznanila se je tudi s sklepi odbora za kadre in družbeni standard v zvezi s kadri v samopostrežni restavraciji. Obravnavala je tudi sindikalno problematiko (izlet v Crikvenico, jesenski piknik). SDS kantine v zvezi s sklepi odbora za kadre in družbeni standard ugotavlja: »Ker je kadrovska problematika v TOZD Družbena prehrana zelo pereča (v enem letu se na razpis za kuharja ni prijavil noben ustrezen kandidat) je bil posredovan predlog za novo organizacijo toplega obroka (v smislu priprave ene vrste toplega obroka) na odbor za kadre in družbeni standard, ki pa se ni mogel odločiti o predlaganem predlogu.« Seznanjeni so bili tudi z izvajanjem varčevalnih ukrepov v njihovi TOZD. Del delovne skupine samski domovi (samski dom Sava) se je sestal 20. junija, predvsem zaradi problemov v zvezi z vzdrževanjem oziroma adaptacijo samskega doma Sava, pa tudi zaradi medsebojnih odnosov. Ugotavljajo namreč, da se adaptacija sicer končuje, da pa hkrati na objektu že nastaja škoda, na katero ne morejo vplivati. Takole pravijo: »Kljub pisnemu zagotovitvi TOZD Remontne delavnice — Gradbeno-remontne delavnice, da se bo z deli na strehi pričelo s 15. aprilom 1985, do teh del ni prišlo. To pa nam povzroča škodo, saj skozi streho zamaka v na novo pobeljene sobe. Menimo, da tak odnos do družbene imovine ni primeren!« Glede medsebojnih odnosov pravijo, da je zaradi povečanega obsega del v tem samskem domu prišlo med sobaricami do manjšega trenja, kar pa so na sestanku takoj uredili. V domu bodo v kratkem začeli uporabljati tudi nove čajne kuhinje; čakajo samo še na opremo.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

MDB ŽELEZAR SE PREDSTAVI



POZDRAV MDB »ŽELEZAR«

MDB ŽELEZAR
MDB ŽELEZAR
MDB ŽELEZAR

Združene slovenske železarnice

JEKLO VALJAMO
JEKLO VALJAMO
JEKLO KUJEMO
IN KAJ ŠE? BRATSTVO
IN ŠE? ENOTNOST
ZA KOGA? ZA NAROD
ZA KOGA? ZA JESENICE
ZA KOGA? ZA JEKLARNO
ZA NAROD? VSE
ZA JESENICE? VSE
ZA JEKLARNO? VSE

TITO PARTIJA, MLADINA AKCIJA
MI SMO TITTOVI, TITO JE NAŠ
MI SMO TITTOVI, TITO JE NAŠ

Brigada šteje 48 brigadirjev, od tega 12 brigadirjev. Povprečna starost brigadirjev je 20 let.

Brigado sestavljajo mladi iz delovnih organizacij: DO Čelik Beograd — 5 brigadirjev, Železarna Štore — 7 brigadirjev, Železarna Ravne — 8 brigadirjev, Žična Celje — 2 brigadirja, OK ZSMS Bosanska Gradiška — 22 brigadirjev, Železarna Jesenice — 4 brigadirji.

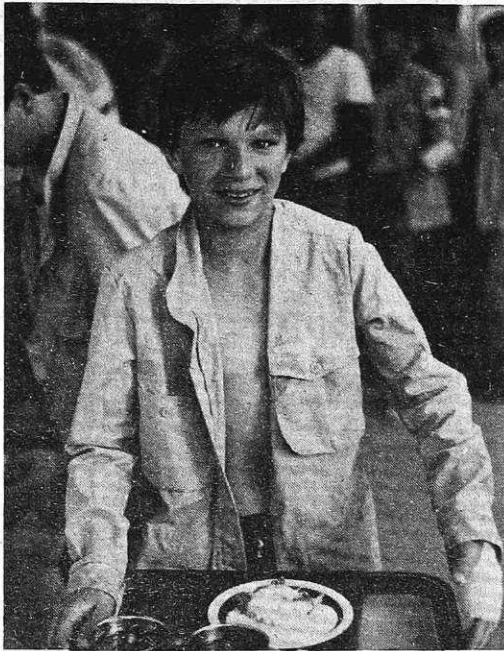
Poleg stalnih brigadirjev MDE Železar v brigadi sodelujejo brigadirji, ki ob delu v brigadi redno delajo v Železarni na svojih delovnih mestih: iz TOZD Valjarna bluming-štekel Suljo Bešlagič in Ranko Gašič; iz TOZD Jeklovlek Vasja-Miša Ljuta; iz TOZD Vzdrževanje Samir Osmančević.

Njihovo delo na trasi in v naselju je spodbuda za vse redne brigadirje, obenem pa s svojim delom potrjujejo pripadnost družbi, v kateri živijo. Med njimi so tudi taki, ki so se večkrat udeležili zveznih in republiških akcij, pa tudi večkratni udarniki. Brigada je v svojem prvem delovnem tednu dosegla povprečje 112,8 %.

bivališčem v naselju. Hrana je kvalitetna in količinsko ena boljše, kar jih poznam v mojem brigadirskem življenju, vendar bi imel pripombo glede malice. Mislim, da bi bila lahko močnejša, kajti delo na trasi je izredno težko, naporno. Prosti čas je dokaj dobro organiziran, glede na to, da je to prva akcija daljšega trajanja, za v bodoče pa bi predlagal malo več in bolj organiziranih interesnih dejavnosti. Ker se nahajam v brigadi, katero sestavljajo brigadirji iz

sem, sem bila že prvi dan zelo zadovoljna in presenečena z zelo dobro organizacijo ter namestitvijo v naselju.

Po prvem tednu brigade in bivanja v naselju sem zelo zadovoljna s prehrano, bivanjem in popoldanskimi dejavnostmi. Posebej sem bila zadovoljna z izletom, ki je bil v nedeljo, ker sem prvič videla del Triglav-



Najmlajši brigadir — Andrej Čerin z Jesenice (foto I. Kučina)

raznih krajev Slovenije in Jugoslavije, sem izredno zadovoljen s tovarštvom, spoštovanjem in seznanjanjem brigadirjev med seboj.

Obenem bi rad povedal, da bi z velikim veseljem sodeloval na taki ak-

skega narodnega parka in bom s seboj na Koroško odnesla dobre vtise in lepe spomine z Bleda, Bohinja, Savice in drugih krajev, ki smo jih obiskali. Ker sem prvič prišla v stik z mladimi iz raznih krajev Slovenije in Jugoslavije, zbranih na enem mestu in živimo skupno življenje, sem izredno zadovoljna z odnosi, tovarštvom in razumevanjem v brigadi.

Če bi imela priložnost, bi se take akcije še udeležila, zlasti v taki brigadi, kot je naša. In če bi se brigada organizirala naslednje leto zopet na Jesenicah, bi zagotovo prišla.

Komandant mladinske delovne brigade ŽELEZAR Veljko Vukolić je na kratko izrazil svoje mnenje o mladinski delovni akciji JESENICE '85:

»Ker sem že od začetka sodeloval pri pripravah MDA Jesenice '85, moram reči, da se je koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice kot organizator že od vsega začetka trudil, da pripravi čim bolj normalne pogoje za izvajanje MDA. Na začetku je organizator dobil od udeležencev MDA — brigadirjev vsa priznanja za dobro namestitve, prehrano, pogoje za interesne dejavnosti itd. Pohvale so takšne, da bi pogojem lahko zavdale tudi republiške in zvezne MDA. Na kulturno-zabavnem področju ni nobenih pripomb, saj je zelo pestro, od plesov, brigadirskih večerov itd.

Z MDB Železar sem zelo zadovoljen tako na delovnišči, ki je zelo težko, prav tako tudi z interesnimi dejavnostmi. Brigadirji in brigadirke se zelo trudijo, da naredijo največ. Brigado sestavljajo mladi iz različnih krajev Jugoslavije, od mladih železarjev iz Raven, Štor do mladih iz Bosanske Gradiške ter DO Čelik iz Beograda. Moram reči, da so vsi pokazali velik interes za izgradnjo naše Jeklarne 2, kar pa ne morem reči za nekatere TOZD v naši Železarni. Kljub dobri celotni aktivnosti brigadirjev v stalni MDB Železar so dobili odsotnost le štirje brigadirji iz Železarne za sodelovanje v MDB Železar. Sprašujem se, ali smo že pozabili na pomoč pri proizvodnji, ki so jo brigadirji nudili v Elektrodah, Profilarni, Valjarni bluming-štekel, Livarni? Mislim, da moramo kljub težavam s kadrom na mladinski prostovoljno delo in nagrajevanje dobrih mladincev gledati bolj široko.

Pohvaliti moram nekatere mladince, ki kljub temu, da niso dobili odsotnosti z dela, delajo zavzeto in poleg svojega rednega dela sodelujejo na MDA na delovnišči ali pa pomagajo pri raznih drugih delih. Tem se v imenu brigade zahvaljujem z željo, da pri delu ne popustijo.

BRIGADIRJI — VETERANI

Štab MDA Jesenice '85 obvešča vse brigadirje — veterane, da bo v soboto, 13. julija, udarni dan.

Vsi, ki bi skupaj z brigadirji po mnogih letih delali na mladinski delovni akciji, naj se v soboto, 13. julija, ob 5.30 zberejo pred osnovno šolo Prežihov Voranc.

Z-D-R-A-V-O!

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA
KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

SVETOVNE PRESTOLNICE ZA ZMANJŠANJE
JEDRSKE NEVARNOSTI

Prav gotovo nas zanima, kako ukrepajo za zmanjšanje jedrske kemijske ali biološke vojne v različnih prestolnicah sveta. Vprašanje je aktualno, zato ne bo odveč, če se seznanimo tudi, kaj vlagajo na tujem za zmanjšanje žrtev v eventualni vojni z orožjem množičnega uničevanja. V tujini je mogoče kupiti jedrsko zaklonišče. Toda tam se takšno zaklonišče plača v astronomskih številkah. Kljub temu pa je vprašljivo, če bodo vsi bogati preživeli?

Japonska je edina dežela, ki je doživela jedrsko apokalipso. Njene posledice občutijo še danes. Zato je nenavadno, da ta bogata in razvita dežela posveča tako malo pozornosti civilni zaščiti in načinom zaščite pred jedrskim orožjem. Na Japonskem obstajajo protiatomska zaklonišča. Gradi jih nekaj podjetji, ki posnemajo način tvorstne gradnje v ZDA ali v Zahodni Evropi. To so osamljeni primeri. Če bo Japonska še kdaj žrtev jedrske vojne, bodo preživeli samo bogati. Pa še to je veliko vprašanje.

Večina zaklonišč je individualnih, namenjenih predvsem stanovalcem hiš. Cena je v povprečju 10 milijonov jenov (ali naših 6.000.000 din). Večje zaklonišče za svoje bogate člane gradi ekskluzivni klub in dinstrialcev v Jokohami. Ti bogatini plačujejo po 30 milijonov jenov (okrog 16 milijonov din). Zanimivo je, da je na Japonskem izredno razvita civilna zaščita pred potresi, ki so tam vsakdanji pojav. Japonska je dežela brez kleti, kjer so hiše pretežno lesene in brez temeljev. Po velikimi mesti se razteza gosta mreža metrojev in globokih predorov. Toda ti predori niso urejeni za daljše bivanje ljudi.

Prebivalci glavnega mesta Sovjetske zveze so varni v močno zaščitenem pristanu. Od nekdaj je znano, da so Sovjeti okrog svojega glavnega mesta, kot tudi Američani okrog Washingtona, postavili gos neprebojen »raketni dežnik«. Vprašanje je, ali bo ta dežnik dovolj varen, ali se bo upiral naletu sovražnih izstrelkov.

Eno je gotovo, slavni moskovski metro bi imel v vojni poseben pomen. To potrjuje tudi malo znani podatek, da je imel Stalin koncem leta 1941, ko so bili Hitlerjevi vojaki od Kremlja oddaljeni le 25 km in ko je nemško topništvo obstreljevalo moskovsko središče — sejo Politbiroja v metruju. Odločitev o gradnji moskovske podzemeljske železnice je bila sprejeta leta 1931. Danes ima moskovski metro 206 kilometrov prog in 123 postaj. Postaje in linije so več sto metrov globoko pod zemljo. Računajo, da bo moskovski metro do leta 1986 imel 320 km podzemeljskih prog. Dvojna vloga podzemeljskih linij bi torej ostala v primeru skrajnega tveganja »rezervna karta« Moskve.

Kitajci menijo, da ni nevarnosti jedrske vojne, a se kljub temu resno pripravljajo. MAO ZE DONG je po kitajsko-sovjetskem spopadu na reki USURI leta 1969 odločil, da po vsej Kitajski zgradijo podzemna zaklonišča. Gradijo jih v mestih in na podeželju. Podzemni hodniki mestih sledijo mreži ulic na površini in nosijo ulična imena, da bi s ljudje lažje znašli. Iz hodnikov vodijo poti v podzemne prostore različnih velikosti, široke 5 metrov in dolge 20 metrov. Vsaka tovarna, gledališče, kino dvorana, hotel, šola, bolnišnica, trgovski center ima svoj podzemno zaklonišče, ki je s hodniki povezano s celo mrežo zaklonišč.

Brigadirji vas v tem tednu vabijo na svoje prireditve:

- četrtek, 11. julija, ob 19.30: ples — igra ansambel ORION,
- petek, 12. julija, ob 20. uri: brigadirski večer,
- ponedeljek, 15. julija, ob 19.30: ples — igra ansambel ORION,
- torek, 16. julija, ob 20. uri: brigadirski večer,
- četrtek, 18. julija, ob 20. uri: okrogla miza na temo MDA v Sloveniji,
- petek, 19. julija, ob 19.30: ples — igra ansambel ORION,
- sobota, 20. julija, ob 19.30: uradni zaključek akcije in zabavno-kulturni program s plesom.

OBISK FOLKLORNE SKUPINE IZ BOSANSKE
GRADIŠKE

V preteklem tednu smo na Jesenicah lahko pozdravili folklorno skupino amaterskega delavskega kulturnega društva METAL iz Bosanske Gradiške. Obisk folkloristov smo organizirali v okviru mladinske delovne akcije JESENICE '85, na kateri sodelujejo tudi mladi iz Bosanske Gradiške.



Folklorna skupina ARKUD METAL iz Bosanske Gradiške nam je predstavila bunjevačke ples, ples iz Šumadije, bosenske ples, Krajiške igre in za zaključek romske ženske ples. V svoji skupini imajo tudi dva solista — pevca, ki sta zapoknila program s starobosenskim in madežonskimi pesmimi.

Program je bil prijetno sestavljen, vendar je potrebno pripomniti, da je preglasno ozvočenje instrumentalistov motilo izvajanje vokalnih solistov v tolikšni meri, da je lepa bosenska pesem, ki jo poznamo in radi poslušamo, izzvenela precej v prazno.

Na žalost pa se v najlepši luči niso predstavili obiskovalci prireditve v gledališču Tone Čufar. Odhajanje iz dvorane in vračanje nazaj je bilo množično in popestrjeno z razgovori in medključnimi prijatelji in znancev. Res je, da so bili med obiskovalci tudi majhni otroci, vendar osnovni bonton zahteva, da tisto uro in pol

programa ostanemo v dvorani in ogledamo prireditve, zaradi katerih smo v dvorano sploh prišli, ne pa, da v procesiji hodimo na hodnik pokat cigareto. To so pravila lepega obnašanja, če zanemarimo dejstvo, da to zahteva spoštovanje in obzir do izvajalcev programa. Tudi vse razgovore lahko prihranimo za čas po prireditvi in tako bomo zadovoljni vsi — tisti na odru, ki bodo s se večje v ljo plesali in peli, če bodo videli dvorani pozorne poslušalce, in tisti dvorani, ki so prišli pogledat prireditev kulturnikov iz bratske republike Bosne in so, kljub nesprejemljivemu obnašanju nekaterih mirno sedeli in poslušali ter gledali.

Folkloristi so se večer prej postavili tudi brigadirjem na igrišču z osnovno šolo Prežihov Voranc. Upamo, da so na nastopu za brigadirje, ki pa si ga je ogledalo precejšnje število ostalih občanov Jesenic, dobili lepšo sliko o naših navadah in o nečem obnašanju na kulturnih prireditvah.



Še en delovni dan je končan (foto I. Kučina)

PRVI SKUPNI IZLET
BRIGADIRJEV MDA
JESENICE 85

V nedeljo, 7. julija, smo se ob 9. uri nejevoljno odpravili na izlet z dvema avtobusoma. Nejevoljni smo bili deloma zaradi utrujenosti, deloma zaradi deževnega vremena. Prva postaja je bila v Begunjah, kjer smo si ogledali muzej in pokopališče talcev.

Nato smo se odpravili na Bled na grad. Na gradu smo si ogledali muzej, kupili spominčke in se v rahlem dežju odpravili preko Zatrnika na Pokljuko, kjer smo imeli kosilo. Na Pokljuki je še zmeraj deževalo, tako da smo kmalu nadaljevali vožnjo. Odpravili smo se preko Bohinjske doline proti Savici, kjer nas je pričakalo sonce in izredno lepo vreme in šele tam smo tudi mi pokazali našo pravo brigadirsko razpoloženje.

Povzpeli smo se do slapa Savice, nato smo se odpravili do Bohinjskega jezera, kjer smo se zadržali dve uri. Ob 17.15 smo se odpravili proti Jesenicam.

Z izletom so bili zadovoljni domala vsi brigadirji, ker večina od njih ni bila v tako lepih krajih in bodo s seboj odnesli izredno lepe spomine na lepote Triglavskega narodnega parka. Prepričani smo, da je izlet uspel, ker so se brigadirji še dolgo po večerji pogovarjali o lepotah, ki so jih videli. Nekateri med njimi so bili celo ponosni, da so imeli priložnost videti in spoznati bisere Gorenjske.

Rudi Fajmut iz Železarne Ravne, star 28 let, je bil že sedemkrat na MDA, petkrat je bil tudi udarnik. Njegovi vtisi o MDA Jesenice '85:

»Ko sem prišel na Jesenice, sem bil presenečen zaradi izjemnega sprejema organizatorjev akcije, prav tako sem izredno zadovoljen z

KRAJEVNA SKUPNOST ŽIROVNICA JE BOGATEJŠA ZA 645 NOVIH TELEFONSKIH PRIKLJUČKOV

Krajevna skupnost Žirovnica obsega 10 vasi: Breg, Moste, Žirovnica, Selo, Zabreznica, Breznica, Vrba, Doslovče, Smokuč in Rodine. V projekt gradnje telefonskega omrežja pa se je vključila tudi vas Potoki, ki upravno spada v krajevno skupnost Javornik-Koroška Bela. Od enajstih vasi jih sedem ni imelo niti enega telefona, v ostalih pa je bilo 50 telefonskih priključkov.

Čas, v katerem živimo in z njim naraščajoče potrebe so narekovali, da zgradimo na področju KS Žirovnica novo telefonsko omrežje in se povežemo s svetom. Prva ideja o gradnji telefonskega omrežja sega v leto 1976, vendar je zaradi premajhnega interesa za to komunikacijo kmalu zamrla.

Spremljajoči ekonomski odnosi proti koncu sedemdesetih let in sprememba strukture prebivalstva na področju KS Žirovnica so v veliki meri prispevali, da je v letu 1979 ponovno oživila ideja o gradnji telefonskega omrežja. Priprava projekta se je pričela s prvim sestankom v decembru 1979, ko je bil formiran gradbeni odbor za izgradnjo telefonskega omrežja v KS Žirovnica.

Projekt telefonskega omrežja obsega:

1. obnova in ojačitev ATC na pošti v Žirovnici,
2. zemeljski kabelski razvod od ATC Žirovnica do razdelilnih omarič v vseh enajstih vaseh,
3. kabelski razvod od razdelilnih omarič do telefonskih aparatov naročnikov in
4. v vsaki vasi eno javno govorilnico.

Uresničevanje projekta delimo na dve fazi, ki se med seboj bistveno razlikujeta in dopolnjujeta:

1. priprava projekta in
2. fizična izvedba projekta.

Faza priprave projekta se deli na tri značilne podfaze. Prva faza traja od začetka priprav v decembru 1979 do sestanka s predstavniki Skupščine občine Jesenice 10. novembra 1982. Začetek je poln optimizma, konec pa skoraj obupen. Mislili smo, da bomo finance rešili s samopripravo, soudeležbo SKS in drugo lastno udeležbo. Ta program je kmalu propadel in začeli smo iskati denar.

Druga podfaza se prične s sestankom na Skupščini občine Jesenice 10. novembra 1982, kjer je projekt dobil širšo družbeno verifikacijo in s tem moralno podporo in napotke, kako pričeti z zbiranjem denarja. Pričeli smo z zbiranjem lastnih sredstev. Vendar smo kmalu ugotovili, da jih bo premalo in da rabimo tudi družbeno pomoč. S ponovnim sestankom s predstavniki Skupščine občine Jesenice 29. 9. 1983 se prične tretja podfaza. V tej smo v sodelovanju s SKS Jesenice rešili financiranje in do 14. 2. 1984 izvedli večino pripravljanih del ter pričeli z drugo, odločilno fazo projekta, izvajanje na terenu.

Ko smo leta 1980 delali prvo analizo o številu naročnikov, jih je bilo le okrog 300. To malo število za finančno konstrukcijo ni bilo spodbudno. Tako slab odziv je tudi eden od vzrokov, da je nova ATC grajena samo za 768 priključkov. To število se je takrat zdelo veliko. Z napredovanjem projekta je raslo tudi število naročnikov. Danes je skupaj z Rodinami II priključenih na ATC 683 novih in 50 obstoječih telefonskih naročnikov. Nova ATC Žirovnica je bila pripravljena za obratovanje konec leta 1982. Del stroškov za ATC v višini 2.000.000 din je prispevala za KS Žirovnica Samoupravna komunalna skupnost Jesenice.

Ko je nova ATC začela delati, je bila uresničena prva točka iz programa projekta izgradnje telefonskega omrežja. Druga točka iz programa

projekta, to je izvedba zemeljskega kabelskega omrežja od ATC do priključnih omarič v vseh enajstih vaseh je bila najtežja. V pripravljanih delu je bilo treba pripraviti tehnično dokumentacijo, izdelati investicijski program, dobiti soglasje vseh lastnikov, preko katerih parcel poteka kabel, napraviti finančno konstrukcijo in zagotoviti finančna sredstva ter določiti investitorja. Po daljših dogovorjanjih in usklajevanjih je vlogo investitorja prevzela Samoupravna komunalna skupnost Jesenice. Izbrati je bilo treba tudi izvajalce del. Na razpis sta se prijavila Tegrad in PAP. Izbrano je bilo PAP kot najugodnejši ponudnik. Izvajanje del na terenu se je pričelo 14. 2. 1984, ko so na sestanku gradbenega odbora predstavniki vaških samouprav in gradbenega odbora dobili navodila za izvedbo prvih del na terenu. Do 1. marca je bilo treba pripraviti prve gradbene jame za izvajanje prebojev pod asfaltnimi cestami.

Trasa zemeljskega kabla je dolga 17.442 m. Vso traso smo naročniki izkopali in po položitvi kabla zasuli sami. S tem smo bistveno zmanjšali potrebna finančna sredstva. Za ozemljitve je bilo vgrajenega 2000 kg pocinkanega valjanca, izvršenih je bilo 68 prebojev pod cestami v dolžini 440 m, vgrajenih je bilo 36 zidnih omarič ter 45 omarič na lesenih drogih in vkopanih je bilo preko 70 lesenih drogov.

Delo na terenu je bilo zelo dobro organizirano in nadzorovano. PAP bi moral po pogodbi svoje delo na terenu zaključiti do 31. avgusta 1984, vendar zaradi težav pri nabavi kabla tega ni mogel storiti. Nabava kabla je bila obveza gradbenega odbora. Zaradi velikega pomanjkanja kabla na tržišču te obveze nismo mogli pravočasno izvesti. Kljub vsem težavam je bilo delo zaključeno do 17. 12. 1984, ko je bil izvršen interni in 18. 12. 1984 še oblastveni tehnični pregled. Pri tehničnem pregledu so bile ugotovljene manjše tehnične pomanjkljivosti, ki niso zadrževale pričetka priključevanja naročnikov na novo telefonsko omrežje.

S tem je bila druga točka iz programa projekta zaključena.

Vzporedno z izvajanjem del na polaganju zemeljskega kabla so potekale priprave za izvajanje tretje točke iz programa projekta, to je priključevanje naročnikov na telefonsko omrežje. Na zahtevo PTT Kranj so ti priključki izvedeni z zračnim kablom, čeprav je bila želja večine naročnikov, da bi bila izvedena z zemeljskim kablom. Za izvajanje teh del je bila avgusta 1984 podpisana pogodba s PTT Kranj. Po tej pogodbi se je PTT Kranj obvezal, da bo izvedel 645 telefonskih priključkov od razdelilnih omarič do telefonskih aparatov pri naročnikih za ceno 20.000 din za vsak priključek. Obveza gradbenega odbora pa je bila, da prisrbi telefonski kabel za zračno izvedbo, s tem, da je plačnik PTT. Obveza PTT je bila, da bo delo v celoti izvedel do 28. 2. 1985. V zračno telefonsko kabelsko omrežje je bilo vgrajeno 43.500 m kabla. Od tega smo nabavili sami 22.075 m, razliko v dolžini 21.424 m pa PTT Kranj. Kabel nam je skoraj v celoti dobavila Elektronabava Ljubljana. Nekaterim sodelavcem te OZD gre zahvala, da so nam kljub težkim tržnim raz-

meram dobavili velike količine kabla. Vseh dobavnih terminov pa kljub vsem naporom in dobri volji niso mogli izpolniti.

Prvi telefoni so bili priključeni v zadnjem tednu leta 1984, zadnji pa v začetku maja 1985. Vzroka za to kasnitev sta izredno mrzla zima, ki v januarju in februarju ni dopustila izvajanja del na terenu, in pozna dobava kabla.

Od 683 priključkov, za kolikor imamo soglasje za priključitev od PTT Kranj, jih 38 ni izvedenih. To so celotne Rodine II, ki gradbeno še niso usposobljene za položitev zemeljskega kabla. Zanje smo nabavili vse potrebni material in izdvojili finančna sredstva, ki so bila predvidena za izvedbo zemeljskega kabla. Vsa nadaljnja dela za priključitev telefonov bodo izvedli sami v svoji organizaciji, ko bo teren to dopuščal. Tako smo dejansko izvedli 645 novih priključkov, 50 obstoječih pa preusmerili na novo omrežje. Za 38 naročnikov je vse pripravljeno za priključitev. Teh 38 priključkov mora biti izvedeno do 31. 12. 1985. Po 1. 1. 1986 bodo morali plačevati pavšalni mesečni prispevek, če bodo priključeni ali ne.

Četrte točke iz programa projekta, to je postavitev v vsaki vasi ene telefonske govorilnice, nismo izvedli. Ko smo iskali tehnične rešitve in stroške za govorilnico, smo ugotovili, da najugodnejša rešitev stane 600.000,00 din. Tega denarja trenutno ne moremo zbrati. Zato je gradbeni odbor s soglasjem KS Žirovnica od tega projekta odstopil. Ker je telefonsko omrežje pripravljeno, se govorilnice po vaseh lahko zgradijo, ko bodo narekovala potrebe in možnosti.

PTT nam je dal soglasje za 683 novih priključkov. Več jih poleg 50 obstoječih priključkov na obstoječo ATC ni možno priključiti. Trenutno je na KS evidentiranih 51 novih interesentov. S PTT Kranj se dogovarjamo o možnosti razširitve ATC za nadaljnjih ca. 100 priključkov. Če bo dana tehnična možnost, se bomo trudili, da se razširitev realizira.

Za reševanje finančnih vprašanj je skrbela finančna komisija. V okviru gradbenega odbora je imela naloge zbrati potrebna finančna sredstva ter izdelati finančno konstrukcijo za izgradnjo telefonskega omrežja v krajevni skupnosti Žirovnica. Razumljivo je, da je komisija tesno sodelovala z ostalimi člani odbora ter krajevno skupnostjo.

Že pred dejanskim pričetkom del za izgradnjo telefonskega omrežja v letu 1984 je bilo potrebno začeti zbirati sredstva. Na podlagi ocene vrednosti celotne investicije in podatkov PTT Kranj o takratni tarifi za priključek telefona je bilo določeno, da vsak prijavljenec za telefon prispeva 35.000,00 din ter opravi potrebno delo na terenu. V tem smislu so bile z vsemi sklenjene pogodbe. Na podlagi teh pogodb bi sredstva zbrali do aprila 1984, ko bi se morala začeti gradnja telefonskega omrežja.

Po mnogih razgovorih s predstavniki PTT Kranj, občine Jesenice in samoupravno komunalno skupnostjo je bilo dogovorjeno, da investitorstvo prevzame samoupravna komunalna skupnost Jesenice.

Dogovor s SKS Jesenice je bil, da krajevna skupnost odstopi zbrana sredstva SKS, razen tistih, ki jih bo porabila za nabavo kablov ter ostalega materiala.

Samoupravna komunalna skupnost je kot investitor izdelala investicijski program ter prijavila investicijo pri SDK Jesenice. V investicijskem programu so bile določene

posamezne faze dela, za katere smo se prej dogovorili, in sicer:

- vsa zemeljska dela opravijo občani sami,
- polaganje kabla ter vsa ostala, strokovna opravila opravi izbrano podjetje.

Kot najugodnejši ponudnik je bil izbran PAP Ljubljana, s katerim sta bili sklenjeni dve pogodbi, za skupno vsoto 17.884.840,00 din. Sedaj, ko je bila znana okvirna vrednost celotne investicije, se je začela akcija za zbiranje dodatnih sredstev.

Pripravljen je bil samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za gradnjo telefonskega omrežja. Po tem sporazumu bi sredstva zbrali pri vseh tistih organizacijah, katerih delavci stanujejo v naši krajevni skupnosti. Na ta način bi zbrali okrog 6.500.000 din. Žal je bil odziv na ta sporazum slab, saj je od 139 OZD prispevalo sredstva samo 7 organizacij. Izpadla so tudi sredstva samoupravne stanovanjske skupnosti, v višini 2.000.000,00 din.

Sredstva občanov so se zbrala postopoma ter se sproti koristila za nabavo materiala, toda kljub temu smo pred podpisom pogodbe z izvajalcem nakazali na samoupravno komunalno skupnost Jesenice 6.500.000,00 din. Razliko do pogodbe je prispevala SKS Jesenice. Med samim potekom del je krajevna skupnost nakazala na SKS še 2.000.000 din.

Akcija za zbiranje manjkajočih sredstev je tekla naprej in tako smo zbrali še nadaljnjih 2.025.000,00 din od posameznih organizacij.

Ko so se dela na polaganju primarnega kabla zaključevala, je bila s PTT Kranj sklenjena pogodba za izdelavo priključkov in prikllop na telefonsko omrežje. Z vsemi naročniki je bilo dogovorjeno, da za ta dela prispevajo dodatnih 20.000,00 din. Pri zbiranju sredstev niso bili vsi občani najbolj disciplinirani in svojih obveznosti niso poravnali v predvidenih obrokih. Zato sta komisija in odbor sprejela sklep, da se vsem tistim, ki zamujajo s plačili, obračunajo zamudne obresti, ki so bile tudi izterjane.

Pri pripravi in izvedbi projekta telefonskega omrežja v krajevni skupnosti Žirovnica je sodelovalo več kot tisoč krajanov, delavcev raznih OZD, društev in družbenopolitičnih

organizacij. Brez sodelovanja take množice ljudi tako obsežnega projekta ne bi mogli izvesti v tako rekordno kratkem času, saj je izvajanje del praktično trajalo samo dobro leto dni od februarja 1984 do maja 1985. Vsem, ki so pri projektu sodelovali, gradbeni odbor in krajevna skupnost izrekata priznanje in zahvalo za njihov trud in delež za uresničitev tega velikega projekta. Nekateri, ki so s svojim delom prispevali več kot ostali, moramo posebej navesti:

— Elektronabava Ljubljana za dobavo kablov v izredno težkih tržnih razmerah,

— PAP — Podjetje za avtomatizacijo prometa Ljubljana za kvalitetno izvedbo zemeljskega kabelskega omrežja v splošno zadovoljstvo krajanov in PTT Kranj kot upravljalca tega omrežja,

— Podjetje za PTT promet Kranj za pomoč pri kreiranju in izvedbi projekta. Posebna pohvala in zahvala gre Avguštinu Novincu, Janezu Potočniku in Jožetu Novaku,

— Samoupravni komunalni skupnosti Jesenice za njihovo sodelovanje in finančni delež,

— Elektro Žirovnica za finančni delež, skladiščne in druge usluge,

— Francu Pšenico za zahtevno in uspešno koordiniranje dela na terenu,

— Francu Pfajfarju za uspešno reševanje vseh finančnih problemov in

— Skupščini ter Izvršnemu svetu občine Jesenice za družbenopolitično in moralno podporo v trenutku, ko je bil projekt tega najbolj potreben.

Se enkrat se je potrdil pregovor — v slogi je moč. Tokrat nas je sloga povezala še bolj med seboj in s svetom. Šele sedaj vemo, kako pomembno in koristno je imeti telefon v hiši. Zlasti to velja za taka naselja, kot so vasi v krajevni skupnosti Žirovnica, ki so odmaknjene od mestnih središč, bolnišnic in drugih uslužnostnih dejavnosti, ki jih na tem področju ni, jih pa vsak trenutek potrebujemo.

Predsednik
gradbenega odbora
Anton Koselj

OB 50-LETNICI ZLETA SVOBOD V CELJU

4. julija je bila v republiškem šolskem centru Golovec v Celju velika proslava v počastitev 50-letnice zleta Svobod v Celju, ki je bila povezana s srečanjem borcev in mladine iz 28 jugoslovanskih mest.



Pred 50 leti — Kmečki delavci v povorki

Celje je sprejelo udeležence proslave lepo urejeno: vsa poslopja so bila okrašena z zastavami in cvetjem, v parku herojev, kjer je pokopan tudi Franc Leskošek-Luka, pa je bil iz rož narejen lep napis »50 let zleta Svoboda«. Zelo bi bilo priporočljivo, da bi si jeseniški organizatorji to prireditev ogledali.

Na manifestaciji, na kateri je bilo šest do sedem tisoč udeležencev, so po uvodnem govoru predsednika celjske občinske skupščine nastopili recitatorji, pevci, godbeniki in harmonikarji z zelo udarnim programom.

Predsednik RS ZSS Marjan Orožen je govoril o pomenu prireditve pred petdesetimi leti, ko so skupaj nastopali delavci — proletarci, kmetje in delovna inteligenca. Pokazali so, da niso za diktaturo in fašizem, da hočejo svobodo govora in socialne pravice ter sodelovanje s sovjetsko Rusijo.

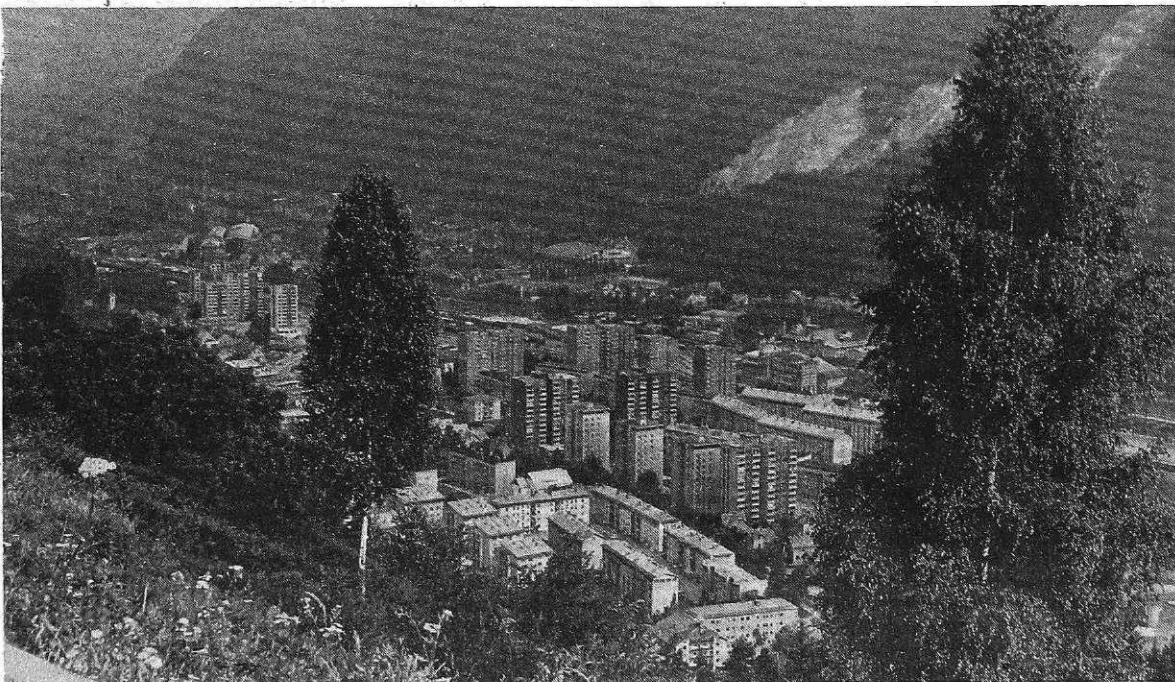
Marjan Orožen je orisal položaj delavca, kmeta, delovne inteligenca doma in v svetu, njihovo borbo v štiriletni vojni in uspeh ter današnje stanje.

Ne morem mimo dejstva, da nekoč tako revolucionarne Jesenice niso bile sposobne na to pomembno manifestacijo poslati vsaj en avtobus jeseniških in javniških železarjev — borcev. Ni opravičilo, da smo imeli doma dan borca, 4. julij, in da je mentaliteta jeseniških delavcev povsem drugačna, kot je bila pred petdesetimi leti. Sindikat, ki je naslednik SMRJ in družbenopolitične organizacije bi se morale bolj zavedati pomembnosti te manifestacije v Celju.

Pred petdesetimi leti smo jeseniški in javniški železarji potovali v Celje s posebnim, okrašenim vlakom, z rdečimi nagelnji v gumbnici. Bilo nas je, z našo kovinarsko godbo in pevci, preko 300. Med udeleženci je bil tudi naš proletarski pesnik Tone Čufar, kar je razvidno na fotografiji, ki je danes v celjskem muzeju revolucije in kar je nam, jeseniško-javniškim železarjem, v čast.

Prepričan sem, da se ta spodrsrlaj ob 60-letnici zleta Svobod v Celju ne bo ponovil in da ne bom navzoč morda kar sam.

A. J.



Jesenice (foto I. Kučina)

PROIZVODNJA V JUNIJU

Junjska proizvodnja (brez upoštevanja Monterja) je bila pod planiranim operativnim programom tako pri skupni proizvodnji (97,2 %), kakor tudi pri odpremi (98,0 %).

Zaradi podaljšane remonta Bronx škarij je bilo prisotno pomanjkanje vložka v Profilarne in dinamo trakov v Hladni valjarni Jesenice.

V TOZD Hladna valjarna Bela je v drugi dekadi prišlo do pomanjkanja diramo jekla.

Realizacija iz osnovne dejavnosti je bila dosežena okoli 5,12 milijarde din.

Dobava tujega vložka je bila 2.858 ton za domačo porabo in 2.339 ton za usluge prevallanja.

TOZD PLAVŽ

Skupna proizvodnja po gospodarskem načrtu je bila dosežena le 91,0 %.

Plavž ni obratoval od 1. do 5. junija zaradi netesnjenja peči na stiku sedlo-jašek. Prekomerni pa so bili tudi zastoji zaradi menjave šob in okvare vsipnega voza.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegla 101,3 %.

Zaradi porušitve peči 07 je SM jeklarna obratovala 3. in 4. junija s tremi pečmi.

V elektro jeklarni je bila v rednem remontu ASEA peč. Občasno je bilo tudi več krajših zastojev vzdrževalne in obratovne narave.

Izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta ni bilo najboljšo. V začetku meseca je primanjkovalo FeMo, zato so izpadle kvalitete, ki vsebujejo to feroleguro, nato pa ni bilo možno odvlanje zaradi zaporednih remontov bluminga in ASEA peči.

Na napravi za kontinuirano vlivanje je bilo odlihtih 91 šarž.

TOZD LIVARNA

Livarna je načrtovano skupno proizvodnjo dosegla s 110,9 %, odpremljeno pa je bilo le 43,7 ton odlitkov ali 87,4 % načrtovane.

TOZD VALJARNA

BLUMING-ŠTEKEL

Na bluming-šteklu je bil redni letni remont od 10. do 15. junija.

Skupna proizvodnja je bila dosežena 92,8 %, izpad je nastal zaradi enodnevnega podaljšane remonta in zloma osi manipulatorja 28. junija, tako da je prišlo do 56-urnega zastoja. Boljše je bila realizirana odprema gotovih izdelkov. Dosežena je bila 121,3 %.

Potisna peč v tem mesecu ni obratovala.

Remont Bronx škarij se je zaključil 12. junija, nato so bile nekaj časa v poizkusnem obratovanju.

TOZD VALJARNA

ŽICE IN PROFILOV

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so dosegli

100 %, gotovo pa 101,3 %. Bistvenih problemov ni bilo.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Tudi v juniju ta TOZD ni dosegla svojih načrtovanih obvez. Skupna proizvodnja je bila dosežena 94,1 %, gotovih izdelkov je bilo odpremljenih 93,0 % z ozirom na operativni program.

Zaradi velikih medfaznih zalog v pločevini in pomanjkanja naročil za nedonosi asortiment proga ni obratovala 20. in 21. ter 24. in 25. junija.

Zaradi raznih del pri novogradnji nastopajo razni zastoji in težave pri normalnem obratovanju v adjustažah (utesnjeni prostori in podobno).

Pri odpremi so bile težave zaradi pomanjkanja vagonov.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Skupno proizvodnjo so dosegli 107,1 %, odpremo izdelkov pa so dosegli 96,3 %. Vzrok, da ni bila odprema realizirana po programu, je pomanjkanje vagonov, predvsem za izvoz.

Proizvodnja dinamo jekel je bila 2.534 ton, nerjavnih pa 295 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Kljub pomanjkanju delovne sile so v tej TO načrtovano proizvodnjo

dosegli 105,8 %, gotovo pa 107,4 %.

Proizvodnja elektro pločevine je bila 290 ton, kvalitetnih jekel pa 195 ton.

TOZD ŽICARNA

Zaradi stalnega pomanjkanja delovne sile so načrtovano proizvodnjo dosegli 91,0 %, odpremo izdelkov pa 93,1 %.

Proizvodnja patentirane žice je bila 810 ton, VAC žice 557 ton in EPP žice 93 ton.

TOZD PROFILARNA

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so dosegli le 74,5 %, gotovo pa 87,3 %. Vzroka za tako slabo realizacijo sta pomanjkanje delovne sile in zaradi slabega de-

la Bronx škarij pomanjkanje vložka, posebno v drugi dekadi.

TOZD JEKLOVLEK

Skupna proizvodnja je bila dosežena 100,7 %, odprema gotovih izdelkov pa le 75,0 %.

Vzroki so slab vložek, drobne dimenzije asortimenta in pomanjkanje vagonov.

TOZD ELEKTRODE

Skupna proizvodnja je bila dosežena 97,1 %, odpremljeno pa je bilo 103,6 % izdelkov. V proizvodnji so bili občasni krajši zastoji.

TOZD ŽEBLJARNA

Skupno in gotovo proizvodnjo so presegle, in sicer skupno 105,3 %, gotovo pa 101,1 %.

Marjan Beg

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA JUNIJ 1985											
TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
PLAVŽ	15.600	15.600	14.192,9	91,0	91,0	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	38.600	37.700	38.204,0	99,0	101,3	—	—	—	—	—	—
— SM	23.600	23.600	24.100,1	102,1	102,1	—	—	—	—	—	—
— EL	15.000	14.100	14.103,9	94,0	100,0	—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.700	5.800	5.304,5	79,2	91,5	—	—	—	—	—	—
— LM	8.150	8.150	8.563,7	105,1	105,1	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	235,7	157,1	157,1	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	177,5	110,9	110,9	50	50	43,7	87,4	87,4	43,7
— Jeklo	157	157	175,0	111,5	111,5	50	50	43,5	87,0	87,0	43,5
— Kovino	3	3	2,5	83,3	83,3	—	—	0,2	—	—	0,2
BLUMING-ŠTEKEL	24.910	25.510	23.665,7	95,0	92,8	4.150	4.150	5.035,8	121,3	121,3	5.258,4
— Bluming	13.160	13.160	12.593,4	95,7	95,7	150	150	152,7	101,8	101,8	305,9
— Štekel	9.330	9.330	9.138,2	97,9	92,0	1.890	1.890	2.992,6	158,3	158,3	2.949,3
— Štekel storitve	310	310	42,9	13,8	13,8	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.110	2.110	1.891,2	89,6	89,6	2.110	2.110	1.890,5	89,6	89,6	2.003,2
VALJARNA ŽICE	9.050	9.050	9.051,9	100,0	100,0	2.340	2.340	2.339,1	100,0	100,0	2.116,8
— Valjarna žice	9.050	9.050	9.051,9	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.440	6.440	6.061,6	94,1	94,1	5.200	5.200	5.213,7	100,6	100,6	4.833,6
— Valjarna debele pločevine	5.440	5.440	5.368,8	98,7	98,7	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	1.000	1.000	692,8	69,3	69,3	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.400	8.400	8.998,6	107,1	107,1	7.480	6.360	6.679,9	89,3	105,0	6.125,8
— Hladna valjarna Bela	7.520	6.400	6.740,0	89,6	105,3	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	880	2.000	2.258,6	256,7	112,9	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.100	2.100	2.255,2	107,4	107,4	1.720	1.720	1.740,3	101,2	101,2	1.811,2
— Hladna valjarna Jesenice	1.940	1.940	1.923,0	99,1	99,1	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	160	160	332,2	207,6	207,6	—	—	—	—	—	—
ŽICARNA	3.800	3.800	3.456,9	91,0	91,0	2.790	2.790	2.455,0	88,0	88,0	2.598,9
— Žičarna	3.800	3.800	3.456,9	91,0	91,0	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.800	1.800	1.340,9	74,5	74,5	1.540	1.540	1.078,1	70,0	70,0	1.344,6
— HOP	1.575	1.575	1.185,8	75,3	75,3	1.445	1.445	1.033,7	71,5	71,5	1.291,8
— HOP storitve	10	10	45,5	455,0	455,0	—	—	—	—	—	—
— Rondele	75	75	31,7	42,3	42,3	75	75	31,7	42,3	42,3	40,1
— Rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Diski storitve	100	100	55,9	55,9	55,9	—	—	—	—	—	—
— Deli za cestno ograjo	40	40	22,0	55,0	55,0	20	20	12,7	63,5	63,5	12,7
SKLADIŠČE 38	80	80	—	—	—	80	80	—	—	—	—
VRATNI PODOBOI	130	130	133,2	102,5	102,5	130	130	133,0	102,3	102,3	94,1
JEKLOVLEK	2.020	2.020	2.033,1	100,7	100,7	2.000	2.000	1.830,8	91,5	91,5	1.500,1
ELEKTRODE	1.860	1.860	1.805,3	97,1	97,1	1.650	1.650	1.585,8	96,1	96,1	1.865,1
— Elektrode + varilna žica	1.480	1.480	1.366,9	92,4	92,4	1.470	1.470	1.364,2	92,8	92,8	1.654,5
— Varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Varilni prašek	70	70	74,5	106,4	106,4	70	70	72,2	103,1	103,1	61,2
— Suha el. masa	50	50	48,0	96,0	96,0	50	50	48,0	96,0	96,0	48,0
— Ognjevarniški material	260	260	315,9	121,5	121,5	60	60	101,4	169,0	169,0	101,4
ŽEBLJARNA	750	750	789,4	105,3	105,3	740	740	747,9	101,1	101,1	715,8
MONTER DRAVOGRAD	830	800	595,9	71,8	74,5	830	800	595,9	71,8	74,5	595,9
SKUPAJ	116.530	116.200	112.762,1	96,8	97,0	30.700	29.550	29.479,0	96,0	99,8	28.904,0
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	150	150	—	—	—	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	30.850	29.700	29.479,0	95,6	99,3	28.904,0
Storitve	—	—	—	—	—	2.150	3.270	3.385,0	157,4	103,5	3.385,0
SKUPAJ	—	—	—	—	—	33.000	32.970	32.864,0	99,6	99,7	32.289,0

Računalništvo pri nas

KONSTRUIRANJE S POMOČJO RAČUNALNIKA

Znano je, da je uporaba računalnikov v zadnjem času dosegla velik razmah na skoraj vseh področjih (v tehniki, medicini, splošni administraciji in podobno). Zato je postalo zanimivo tudi konstruiranje strojniških in gradbenih elementov s pomočjo računalnika. V svetu se je za projektiranje s pomočjo računalnika uveljavila kratek CAD (Computer Aided Design), ki se sedaj uveljavlja tudi pri nas in bo uporabljena tudi v tem sestavku.

Računalniško podprto konstruiranje se je v začetku razvijalo predvsem na področju analiz teoretičnih modelov. Šele s povečano zmogljivostjo računalnikov je bilo mogoče z računalnikom popisovati geometrijske značilnosti modela. Razvoj je šel v dveh smereh. Ena, splošna, je šla v računalniško grafiko, druga pa v popis modela (geometrijsko modeliranje). Računalniška grafika omogoča vizuelno spremljanje dinamičnih pojavov v prostoru. Geometrijsko modeliranje nam omogoča natančno analiziranje funkcije proizvoda, ker je popis modela enoznačno določen.

Razlika, ki nastaja med klasičnim konstruiranjem in konstruiranjem z računalnikom, ni v cilju, ki je pri obeh enak: optimalna konstrukcija proizvoda, ki je ustrezno popisana za izdelovalni proces. Pri CAD konstruiranju želimo informacijski sistem odpreti v celoti in ga pripraviti dostopnega vsem konstruktorjem. Pretok informacij v konstrukcijskem procesu mora biti na vseh nivojih za vsakega sodelujočega, to pa je izziv za inventivnost oziroma kreativnost. Največja prednost računalnika je pri pripravi izračunov, saj omogoča bistveno hitrejšo izvajanje kot z uporabo klasičnih orodij.

Programska oprema za računalniško podprto konstruiranje mora v posameznih fazah omogočiti analiziranje funkcije in oblike in je sestavljena iz:

- knjižnice programov za analiziranje funkcije,
- knjižnice programov za testiranje funkcionalnosti,
- generalizirane baze podatkov,

- geometrijskega modeliranja,
- informacijskih sistemov za:
- tehnologijo procesov,
- tehnologijo izdelave,
- dokumentacijsko dejavnost,
- ekonomijo in
- analizo funkcije in funkcionalnosti.

Knjižnice programov morajo biti opremljene s predprocesorji, ki omogočajo direkten vstop iz geometrijskega modelerja. Rezultate iz geometrijskega modelerja prenašamo v CAD preko generalizirane baze podatkov, ki omogoča dostop na nivoju vnosa in selekcije podatkov. Informacijski sistemi omogočajo konstruktorju dostop do pomembnih informacij določene dejavnosti (tako, na primer, na tehnologijo procesov ali tehnologijo izdelave). Pod pojmom tehnologija procesa razumemo tehnologijo na različnih področjih uporabe: gradbeno, metalurško, tekstilno in podobno.

Iz opisa ustrezne programske opreme vidimo, da posplošen model CAD konstruiranja zahteva izjemno visoke nivoje povezav. Zmogljivost računalnikov je za celovito obravnavanje problemov v CAD konstruiranju še vedno premajhna. Za primerjavo naj navedem, da je potrebno za sorazmerno preprost model uporabiti pri geometrijskem modelerju hitri pomnilnik 2 Mb, če želimo popisati okoli 500 ploskovnih elementov z možnostjo transformiranja. Razumljivo je, da pri normalnem procesiranju z geometrijskim modelerjem ne uporabljajo eksterne spominske enote.

In kakšno je stanje pri uporabi CAD konstruiranja v svetu? Pri tem je pomembna realizacija posameznih projektov. Najvišja stopnja je pri specifičnih elementih. Tako imajo dobro izdelane sisteme pri gradnji letal in ladij. Sistemi analizirajo hidro in aerodinamične pojave, površino oziroma obliko modela in razrezo pločevine z NC tehnologijo glede na predhodne rezultate CAD konstruiranja.

Podoben primer z oblikovanjem površin je tudi v avtomobilski industriji. Pri izdelavi (aerodinamični) analize površine se izvede korektura sestave površine (industrijski design), nato pa je za popisano površino izdelan prenos v NC tehnologijo. Specifične podrobnosti, kot je oblika robov in podobno, so v programu za krmiljenje NC stroja vgrajene neposredno.

Podobno je na področju hidromehanske opreme (turbine) in na nekaterih drugih področjih, predvsem na področju strojništva.

Večina programske opreme za CAD konstruiranje je bila do lanskega leta instalirana na 16-bitnih računalnikih. V letu 1984 pa so najpomembnejše tovarne že prenesle to programsko opremo na 32-bitne računalnike, ki imajo bistveno večje zmogljivosti centralne procesne enote (do 8 Mb). Taka strojna oprema omogoča hitro reševanje določenih nalog. Vgrajeno imajo možnost dograjevanja risanja na različne vrste risalnikov in numerično kontrolo.

V svetu je poznanih nekaj programskega paketa, ki omogočajo CAD konstruiranje predvsem različnih strojniških elementov. Večina je programirana tako, da so rezultati konstruiranja takoj uporabni za NC tehnologijo.

Zanimivo je, da je v teh programskih paketih največkrat uporabljen programski jezik FORTRAN. Čeprav nekateri računalniški strokovnjaki zagotavljajo, da je uporaba

FORTRANA že preživeta, se je izkazalo, da so novejša modifikacija tega programskega jezika uporabljene tudi v novejših programske paketih za CAD konstruiranje. To je pomembno predvsem zato, ker so analitične metode v teh sistemih kar prenos matematičnih algoritmov. Vsi ti sistemi delujejo na interaktivni tehniki (neposredna povezava med uporabnikom in računalnikom), ki pa je pri klasični izvedbi klicanja podprogramov dopolnjena z najmanj poenostavljeno interaktivno grafiko.

Komercialni sistemi za CAD konstruiranje imajo navadno veliko bazo podatkov. V nji je vsako telo opisano ločeno, prikazovanje teles je možno tudi s prekrivanjem. Nekateri sistemi v novejšem času uporabljajo tudi barvne efekte.

Povedati je treba, da je večina programskega paketa namenjena specifični uporabi. Vsebuje tudi del eksperimentalnega sistema določenega gospodarskega prostora, zato jih moramo precizirati. Razvoj na področju CAD konstruiranja je odvisen od razvoja tehničnih možnosti strojne opreme. Poznavanje konstrukcijskega procesa in raziskave procesiranja so usmerjene

JULIJAN O

(So torej vsa čustva, kot bi rekel Sveti goslač, zapisana v polju preteklosti? To je njegov način izražanja, ni pa to njegova misel. Nekoč mu je bom serviral v prav taki obliki: bo v tem videl moj poskus, da se povzdignem na njegovo raven?)

Nadaljujem o Jelovških: se pravi o Špeli in o Alfonzu.

Ce naj verjamem njej, je on včasih zelo čustven: poudarek je seveda na tisti tako nedolžni besedici: »včasih«. Sicer pa je vse skupaj dosti bolj zapleteno: kar mi pripoveduje Špela, so navadno proste obnove Jelovških psiholoških teorij. To je preveč banalno, da bi bilo uporabno. Za vsem tem pa je vendarle neka zelo fina črta, ki se potegne skozi vso pripoved tja do konca: v njuni zakonski neboljnosti je taka miškinska prostodušnost! Gibljeta se med nami kakor dva markiza, sploh jima ni mar tega, da pred nami plebejci razkrivata svoje slabosti.

Torej: dva markiza, ne ekshibicionista, ne noja, ki tiščita glavo v pesek! To si zelo precizno *fiksirao*, bi rekel gospod Lucij.

In zdaj?

Zdaj bom pretipkal na čisto svoj davišnji pridelek.

MEDIGRA (delovni naslov)
Začasni seznam oseb

Julijan Podbevšek (1933). V osnutkih za roman je navadno označen kot Julijan O., v dnevnikih sam sebe imenuje tudi Julijan Pixatelli.

Albin Kogej (1938). Samo včasih uporabljamo pravo ime, priimka nikoli. Pač pa mu vedno pravimo Sveti goslač, Svetnik ali pa Goslač. Ta vzdevek ima svojo zgodovino. Pesnik, carinik (!), preučevalec skrivnih ved.

Lucij Bego (1910). Navadno mu pravimo kar gospod Lucij.

Mateja (1932). Zaščitnica Svetega goslača. Živi v vili na robu mesta, skupaj z materjo, sestro in nečakinjo.

Jasna (1936). »Julijanova« Jasna. Zadnjih deset let živi z Julijanom na koruzi, mnogi mislijo, da sta na skrivaj poročena.

Alfonz Jelovšek (1924). »Tovariš Jelovšek«. Amaterski slikar. Dramatik.

Špela Jelovšek (1928). His wife.

Jasna Jelovšek (1956). Edina izmed njenih treh hčera, ki se je znašla v zarisu tega romana.

Svetlana Mrak (1956). V romanu se omenja tudi njen brat (?), razen tega pa še »lažni Maročan«.

I. S. (1952). »Markiz«. Njegov oče in Alfonz Jelovšek sta bila skupaj v partizanih. (Ozadje, ki v romanu ne pride na svetlo.)

— — —

Nihče izmed naštetih ne sme izpasti: taka so pravila te igre. Lahko pa pustimo še koga. Na primer *Štefana L.-a*, ki s svojim prihodom k nekemu omizju priliče zadnjo kapljo grenkobe v Alfonzovo srce.

— — —

Pisateljeva prizadevanja potekajo v dveh smereh. *Prva smer*: mutenje (kot bi temu rekel Markiz), spreminjanje dejstev, zavajanje na kriva pota.

Druga smer: konec koncev naj pride vse na beli dan.

— — —

2. 6. 1978

Sanje: na vrata je potrkala — mor-da pozvonila! — mlada ženska, presunilo me je to, da v njej in na njej ni bilo prav ničesar posebnega. Neznatna oseba, mikavna samo zato, ker je mikavna vsaka ženska, ki se ti v sanjah nepričakovano približa. V tem je vedno nekaj tujega in nevarnega, no, mogoče samo neprijaznega?

Kako kratke sanje, skoraj ničesar drugega ni bilo. Povedala mi je — ali pa sem to vedel že sam? — da je moja snaha. O sinu nisem vedel ničesar. Dogajalo se je v meni neznanim stanovanju, mogoče v stanovanju, ki ga vseeno poznam? Iz serije že pozabljenih sanj?

To pa je tudi vse.

Ne čutim potrebe, da bi se zdaj ustavljal pri teh sanjah: dosti prekratke in dosti preskope so, da bi jih lahko porabil za roman.

Navadil sem se, da si takoj zjutraj zapišem na listek (Z VELIKIMI ČR-KAMI) navodila za čez dan. Stvari, ki so še kar prijetne, če jih lahko opravljaš v miru in zbrano.

Nakupi, kje bom jedel, kaj moram storiti, da ne bo hrošč zakuhali ali zaribal. Skratka, pišem si dnevno polvelje.

Med drugim sem si tam zaznamoval drevišnji obisk pri Svetem goslaču.

(Pri telefonu je bila Mateja, slišal se je tudi glas njene sestre, nekaj je vpila na otroka, ki ji je ušel na stopnišče. — Mateja je rekla, da bo zvečer Albin doma. Očitno ji je do tega, da pridem. Če bo Sveti goslač imel družbo, je pač ne bo mogel motiti pri delu.)

Saj res, mene dejansko nikoli nihče ne zmoti. Me je mogoče zmotila golobova senca, ta hip se je vrtoglavo spustil s strehe na spodnji balkon? Me moti občutek, da se za nedoločljivim gibanjem tam za oknom na drugi strani skriva postava Jelovškove Špela, da je tisto, kar se tam premika, prav ona, v kombinaciji in z nepočesanimi lasmi, pri čemer se vsiljuje moteča misel, da je tik ob

njej tovariš Jelovšek? Znano je namreč, da si junija navadno vzameta prvi zgodnji dopust, in da vedno traja nekaj dni, preden se odpravita proti morju. Prav mogoče pa je, da si v teh dneh privoščita nekaj predujma na obmorske sladkosti.

Čez nekaj minut se bom torej spet lotil romana.

Spet je strmoglavil golob: zanj je to nekakšen preizkus. Vsekakor pa mora biti na spodnji okenski polici nekaj slastnega zrnja.

— — —

PRVO POGlavJE

Prve dni prisilne samote Julijan ni zgubljal časa s premišljevanji o Jasni: kje je ženska ta hip, kam jo je odpeljal tisti zgodnji jutranji avto-bus, medtem ko se je on sam vračal z nočnega sihta. Ali je ta hip že vstala ali morda počitniško poležuje? Tak vprašanja je puščal nekeje v ozadju. Začasno jo je odrinil, bili pa so seveda hipni prebliski, take poznamo že od prej, zgodi se, da v razmišljenosti površno zajameš v vidno polje kakšno žensko postavo, po drži, po pričetki ali po hoji podobno Jas-nini, pa v hipu občutiš nekakšen sunek z nožem: njej tega nikoli ne bi povedal. Zakaj ne? Ona bi temu gotovo rekla: to so metafizične finte.

Kakor navadno — kakor vselej zadnja leta — je po vrnitvi domov poskusil najprej malo ležati, ker pa spanec ne pride, kadar ga kličeš, se je počasi odpravil k stolčku s pisalnim strojem in poskusil »karkoli odtipkati«. Tako je namreč s to stvarjo: kakor v tisti slabo razumljeni popevki, ki so jo sošolci peli pred četrstoletja na ves glas — v koči med smučarskim tečajem — ej, baburiba, ej, baburiba: v soboto poriva, v nedeljo pa počiva: ehehej!

Ne gre sicer za to, kaj počneš v soboto in kaj v nedeljo, pač pa za menjavo noč/dan: Julijan je ponoči rad bral (na svojem delovnem mestu ni imel kaj pametnejšega početi), zjutraj, se pravi po vrnitvi s sihta, pa se je posvečal nasprotnemu opravilu: najprej je pisal, potem kakšno uro spal, pa spet po malem tolkel po pisalnem stroju. Bil je jutranji pisec, svojih umotvorov po pravilu nikoli ni dokončal, puščal je, da se mu veličastne zamisli kakor puščavske reke zgubljajo v pesku. Potem je spočel nove.

Pri tej dejavnosti pa, to smo imeli predvsem v mislih, ni imel posebnih motnjav. Delal je sicer ob urah, ko so poštarji in inkasanti na svojih rednih obhodi, vendar so le-ti po silni priliki morali spoznati, da je pri teh vratih ob tej uri zamaši zvoniti. Obvestila so mu puščali na vratih ali v poštni omari.

(nadaljevanje)

MRTVI NE LAŽEJO

Prešerno razpoloženi partizani, izmed katerih tokrat ni padel nihče, so se spet umaknili v gozdove.

Aleševi dvomi o Filipu so bili omajani. Sum je sicer glodal, vendar ga je dogodek, ki je bil po hitrosti, silovitosti in zaplenjenem orožju ter po številu uničenih policistov dotlej največji, odvrnil od sumničenja. Dobiti toliko orožja! Pokončati toliko okupatorjev! To ni bilo v skladu z njegovim nezaupanjem.

Aleš je tudi ta dogodek skušal nekako povezati z drugimi. Pa se mu je misel, ki je nenehno vrtala v njem, vedno kje pretrgala... Ugled in vpliv partizanske moči je v ljudeh spodbudil oživljajoče upanje. Posebno, ko so zvedeli, kaj jim je bilo tisto jutro namenjeno.

Odkar se je Filipu odkril Gorski, je v njem naraščalo nekakšno nezaupanje. Kaj hoče s tem Werner? Je to res potrebno? Zakaj še ne dovoli prijete Aleša? Tu, na vročem naj bom! Za vabo in poravnavanje računov, nemara? Je zagrenjeno pomislil. Nekaj je zasulil, ko je od policijskega podoficirja, s katerim se je spoznal na svojo roko, zvedel, da bo policijski oddelek v teh dneh šel preseljevat. To gotovo ne gre brez Wernerja in Gorskega? Zakaj potem tega ne sme vedeti še on? Vedno pogosteje sem le številka, se je jezil. Agent številka 11! Kakor da nimam imena? In kot da nisem z njimi prostovoljno! Zakaj me pošilja v nevarnost? Če se me Aleš loti zares, kdo me bo varoval? On s svojimi policisti je daleč in se lahko igra. Kadar se bo sprožilo, bo za vse korake prepozno. Čakaj, čakaj, tole mi bo prišlo prav. Varovati se moram predvsem sam. Nemci so močni, a če se partizanom zljubi, me lahko pihnejo še danes. Gozdovi so bliže kakor Werner. Znanj se moram. Naj potem Werner le ugiba, zakaj se mi nič ne zgodi. To mora sprožiti prst proti Alešu. Gorski pa tako mora molčati. Sicer pa tudi njemu nič ne zaupam. Nikomur ne morem verjeti vsega. Na obeh straneh so trdili, da bo vojne konec še pred lansko zimo, da bo vse skupaj, potem ko se bodo nemške divizije pognale proti Rusiji, trajalo največ nekaj mesecev. Komunisti po svoje, Nemci po svoje. Zdaj prihaja že druga jesen in kmalu bo nova zima. Vse skupaj se je zavleklo in kdo mi je danes lahko porok, da bo tega kmalu konec. Močni so res, a v Moskvo še niso prišli. Da, zmagali bodo, a dotlej me partizani lahko že pospravijo. Ne, tako ne bom prišel daleč. Kaj vse se bo še zgodilo, preden bo mir tudi tukaj? Saj vendar tvegam zdaj za življenje v miru. Alešu bom sporočil, kaj se pripravlja. Zdaj je priložnost. Moram si utrditi položaj. Prav pri Alešu. Ponudil mu bom: Če bodo prišli in jih bodo našli, naj zamoči moje ime; če policije ne bo, pa tako ni bilo res in vsaka nevarnost odpade! Nikomur nič, tudi Gorskemur nič, čeprav je škoda, da tudi komandant Tiger ne bo zvedel, kako dragoceno sporočilo sem jim prinesel. Nekaj moram tvegati, sicer sem še v večji nevarnosti. Kaj pa bi mogel, če me lepega dne ubijejo...

Ko je zjutraj slišal pokanje in potem zvedel, kako so partizani razbili preseljevalce, je bil zadovoljen. Motila ga je le misel na Gorskega in Wernerja. Pred Alešem je vsaj za nekaj časa varen. Kaj pa bo hotel Werner, bo najbrž čutil kmalu. Agent številka 11! Bodo prišli novi preseljevalci ali ne? In koliko talcev bo moralo pasti?

Martina je še bolj kot drugi v napetosti, ki je na zunaj ni kazala, pričakovala, kaj se bo zgodilo. Če so kje blizu partizani potokli Nemce, je sledilo naglo streljanje talcev. Vsak hip so čakali, kdaj bodo Nemci planili po hišah. Nekaj fantov in mož, ki so se ustresli selitve in streljanja, je spet izginilo v gozdove. Kljub kupu mrtvih policistov, ki so obležali blizu vasi, ni bilo nobenih preiskav, nobenih aretacij in selitev! Čez dva dni pa so med vasjo in Pečevnikom naglo postavili pet debelih kolov in ob njih postrelili petdeset moških. Desetkrat po pet! Pripeljali so jih iz zaporov. Vmes je bilo tudi več znanih. Okolico je spet zajela tiha groza.

Zadnje čase je Filip Martini že nekajkrat namignil, da je v nevarnosti, zdi se mu, da ga zasledujejo. Zato je zdaj najraje stanoval v novi hiši in Martina se je skoraj bolj bala zanj kakor zase. Ali pa se ji je to le zdelo, kajti po vaseh je zaradi strahot valovilo nezaupanje, negotovost in strah. Danes nihče ni mogel vedeti, kaj bo jutri. Posebno, ker so se Nemci za vsak poskus ali udar partizanov maščevali s streljanjem talcev, z zapiranjem in s selitvami.

Aleš pa ni nehal iskati vozlišča in dokazov. Zaradi talcev mu ni bilo vseeno. A v tem mučnem in žalostnem ozračju so se ljudje še bolj potegnili vase.

Medtem se je Filip že sešel z Wernerjem. Srečanje z njim je minilo brez nevihte. Čudno?

(nadaljevanje)

IZIGRANA SMRT
IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Odporniško gibanje je naraščalo po vaseh in mestih. Tudi v Markovem mestu se je pripravljala skupina mladih fantov, da se pridruži narodnoosvobodilnemu gibanju. V to delo sta se prva spustila v največji tajnosti Slavko in Stane. Skrbno sta iskala zanesljive pristaje, ki bi bili pripravljeni prevzeti odgovorne in tvegane naloge. Večkrat sta odšla po navodila k organizatorjem odpora izven mesta.

V Markovem mestu, na Bled in Bohinjsko Belo so prihajale nove specializirane nemške enote, ki so imele za seboj že izkušnje in bile usposobljene za borbo proti upornikom. Prihajale so v trdni veri, da bodo v najkrajšem času uničile upornike po gorenjskih planinah.

Posveti med koordinacijskimi štabi nemške vojske v Markovem mestu in na Bledu za borbo proti upornikom so bili zelo pogostni. Posamezni vohuni, ki so jim bile gorenjske planine najbolj poznane, so se pojavljali celo po planinah in v temnih gozdovih s sekirami in žagami in prežali za uporniki. Ti vohuni so bili domačini. Ni jih bilo veliko, vendar pa so dobro poznali teren. To so bili ljudje brez značaja in ponosa, šlo se jim je za lahek zaslužek, ki so jim ga ponujali Nemci, zato so postali tudi izdajalci svojega naroda.

Nemški štabi so imeli po podatkih svojih obveščevalcev dokaj natančna števila upornikov, vendar se jim je ob teh številkah in raztresenosti »banditov« njihov pogum spreminjal v rahel strah in negotovost. Da bi pomirili ljudi, so na Gorenjskem začeli širiti govorice, da Nemci ne bodo več selili ljudi. Da bi onemogočili nočno gibanje prebivalcev, so iskali priložnosti. Našli so jo in načelnik civilne uprave Kutschera na Bledu je na letakih izdal naslednji razglas:

»Komunistični elementi so izvršili, oziroma skušali izvršiti sabotažne akcije na zasadenem ozemlju. Policija je pri tem ustrelila dva saboterja. V obrambi proti takim prijetljajem odreja torej s takojšnjo veljavnostjo: Na zasadenem ozemlju je do nadaljnjega prepovedano zapustiti hišo v času od desete ure zvečer do četrte ure zjutraj.

Kdor se v tem času zaloti izven hiše in se na poziv varnostnih organov ne ustavi, bo takoj ustreljen. Policijska ura v gostilnah, kavarnah itd., se določi na deveto uro zvečer. Podaljšanje policijske ure je nedopustno.

Lepak, ki je preplaval vso Gorenjsko, je izražal tudi njihov strah. Nemci so bili sredi julija prvega leta okupacije strahovito razjarjeni, posebno na Bledu.

Na kopaljšču pod Blejskim gradom je zgodnjega jutra visela iz skalnega stolpa velika jugoslovanska zastava, ceste okoli samega centra gestapa pa so bile popisane z raznimi gesli, kot »Smrt fašizmu«, »Živel Stalin«, »Živela SSSR«, »Smrt Hitlerju«, vse naokrog pa so raztrosili tudi lističe z enakimi gesli. Po zidovih so bili nalepljeni lepaki s pozivom na oborožen odpor proti okupatorju. Sodelavci okupatorja so dobili pisne opomine, da takoj prenehajo sodelovati z okupatorji, ker jih bo v nasprotnem primeru doletela zaslužena kazen.

Tudi v Markovem mestu so se prvič pojavili trosilni lističi, Slovenski poročevalec pa je krožil še naprej med zanesljivimi ljudmi.

V Markovem mestu se je nekega jutra bliskovito raznesla novica, da so se na Mežakli spopadli Nemci in uporniki. Le nekaj dni zatem je Slavko po skritih kanalih zvedel, da je na Jelovici okoli stoddvajset upornikov, ki so dobro oboroženi. Slavko je vedel povedati, da so se uporniki združili iz jeseniških in jelovških grup v bataljon.

Vesele in spodbudne novice pa so zopet zagrenili izdajalci, ki so izdali upornike tam pod Storžičem, kjer je padlo kar osem upornikov. Izdal jih je zopet gozdar, kot pred tem na Mežakli.

Le nekaj dni za to žalostno novico je prišla zopet ohrabrujoča. Uporniki so minirali električno centralo v bližini Bleda in podrli velike železne električne drogeve. S to sabotažno akcijo je jeseniška železarna delala le s polovično močjo.

V teh razburljivih dnevih se je zvedelo, da so Nemci Pod goro, pri vasi Slatni nad Begunjami, v zapuščenih jugoslovanskih barakah pobili in pobesili štiri ljudi, katere so pripeljali iz begunjskih zaporov. To so bile začetne represalije Nemcev, ker so mislili, da bodo na ta način pokorili uporno ljudstvo Gorenjske.

Na Jelovici je vrelo, toda tudi izdajalci niso počivali. V jelovške gozdove je odšlo okrog šeststo izvežbanih policistov, pomešanih z gorskimi lovci in oddelki SS. Nemci so na Jelovico prodirali iz treh strani, tudi iz Markovega mesta sta odšla dva bataljona. Toda tudi obveščevalci upornikov so zvedeli za namen Nemcev. Uporniki, katere so v zaupnih pogovorih imenovali partizani, so pod vodstvom izkušenega komandanta, nekdanjega španskega borca, odšli na območje, ki je bilo najbolj primerno za obrambo in za umik. Vsi sposobni borci so že prek

noči in v jutranjih urah zavzeli dobre položaje, da iznenadijo Nemce.

V ranem jutru ob največji tišini se je iz prvih položajev nadomoma oglasila partizanska strojnica. Stoddvajset partizanov je sprejelo borbo z nadmočnim sovražnikom, ki se ni nadejal takega presenečenja in odpora. Partizani so se začeli umikati po dogovorjenem načrtu, vendar so na novih položajih znova udarili po Nemcih. Spopad je trajal nekaj več kot pol ure, ko so se partizani med streljanjem umikali v dogovorjeni smeri in predno je dokončno padel ukaz za umik, so še enkrat z vso silo in drznostjo spustili zadnje rafale skozi razgrete cevi.

Nemci so se po tem hudem odporu partizanov le počasi pomikali v smeri odpora partizanov, ki so se med tem že umaknili prek naslednjega grebena in Nemci so streljali v prazno in z vso previdnostjo zavzemali vrh, kjer so jim nudili partizani najhujši odpor.

Zadnja sta se umaknila komandant Gorenjc in mitraljezec Tonček. Tonček je že nekaj časa nosil v nahrbtniku težko protitankovsko mino, v nadi, da jo bo nekeje uporabil za miniranje železniške proge ali kakšnega drugega objekta. Ob kupu žerjavice na ognjišču, kjer so v kotlu kuhali hrano, je Tončku padlo v glavo, kaj če bi mino zakopal v žerjavico. Svojo zamisel je povedal komandantu, ki mu je samo prikimal.

Zadnji borci so se umikali mimo Tončka, ko je polagal mino v razkopano žerjavico, jo pokril in se umaknil za drugimi. Nemci so se previdno približevali vrhu. Radovednost je gnala Nemce, da so si ogledovali viseči kotel nad žarečo žerjavico. Obkolili so ognjišče in se pri tem norčevali iz treh padlih partizanov, ki so mrtvi ležali nekoliko nižje. Ogledovalci so si njihove puške z vrezano petokrako zvezdo s srpom in kladivom na puškinih kopitih. Ko je bilo največ radovednežev pri ognjišču, je tresčilo. Strahoviti pok, ki mu je sledila trenutna tišina, nato pa kriki Nemcev. »hilfe« — na pomoč. V okolici ognjišča je ležalo nekaj razcefranih trupel nemških SS policistov, drugi pa so se težko ranjeni valjali po pobočju. Tako se je število padlih Nemcev povečalo na trideset.

Uporniki so bili že daleč, ko se je zaslišal močan pok, kot bi ustrelil iz topa. Vsi so obstali in gledali, kaj se je zgodilo. V začelju kolone se je oglašil Tonček: »Fantje, moja mina je šla k hudiču, z njo pa, če je prav, tudi nekaj švabov«.

V povračilo za neuspeh bitke s partizani na Jelovici so Nemci takoj drugi dan v Dragi pri Begunjah ustrelili deset talcev iz begunjskih zaporov. Za vzrok usmrtnice so si izmislili, da so usmrtni ljudje sodelovali s komunističnimi tolpmi, jih podpirali in obveščali.

Začelo se je zares!

(konec odlomka)

NOVICE

IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet skupščine občine Radovljica je 2. julija presojal dinamiko pritoka prihodkov ter odhodkov občinskega proračuna v prvem polletju letos. Pregledal je tudi podatke o rasti sredstev za osebne dohodke v gospodarstvu ter obravnaval in s pripombami sprejel usmeritev in stališča za reorganizacijo upravnih organov. Spregovorili so tudi o nekaterih premoženjsko-pravnih in stanovanjskih vprašanjih iz pristojnosti izvršnega sveta.

● V sklopu nalog, sprejetih na programski seji OK ZKS Radovljica, so v juniju potekali delovni posveti s sekretarji OOKZ, svetov ZK in stalnih akcijskih konferenc ZK po posameznih območjih. Sekretar in izvršni sekretar OK ZKS, ki sta posvetovala, sta udeležence seznanjala s sklepi junijskega posveta sekretarjev občinskih komitejev ZK v Poljčah o tekočih nalogah komunistov v pripravah na skupščinske volitve in volitve v organe ZK ter drugih nalogah odgovornih funkcij prihodnje leto. Posebno kritično so spregovorili o idejnopolitičnem usposabljanju komunistov in o kadrovski krepitvi vrst ZKS z mladimi delavci. Sekretarji so pozdravili sklep CK ZKS o znižanju članarine.

● Na svečani razširjeni seji občinskega odbora ZZZB NOV Radovljica v počastitev dneva borca, ki je bila 2. julija v Radovljici, je o razvoju NOB na Gorenjskem in o današnjih nalogah borcev spregovoril predsednik občinske organizacije ZZZB NOV Slavko Staroverški. Na svečanosti so podelili sedem priznanj Medobčinskega sveta ZZZB NOV Gorenjske, sedem knjižnih nagrad borcem za njihove življenjske jubileje, 11 spominskih znakov in priznanj borcem II. brigade VDV in 22 spominskih listin s plaketo borcem Gorenjskega odreda.

● Člani koordinacijskega odbora za sodelovanje z drugimi občinami pri predsedstvu OK SZDL Radovljica so na junijski seji obravnavali stališča SZDL in program sodelovanja z drugimi družbenopolitičnimi skupnostmi, ki ga je izdelala pristojna komisija pri občinski skupščini Radovljica. Člani odbora so se strinili s programom in podprli prizadevanja komisije, ki vztraja, da je potrebno sodelovanje zaradi težkih finančnih razmer čim bolj racionalizirati.

● Na tretji seji sveta za varstvo okolja pri OK SZDL Radovljica so 2. julija pod predsedstvom Franca Jereta razpravljali predvsem o prostorskem delu in o področju komunalnih dejavnosti osnutka družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1986–2000. Sprejeli so več stališč, ki jih bodo posredovali predlagatelju osnutka tega dokumenta.

● Med obiskom na Gorenjskem je 27. junija razen jeseniške obiskala tudi radovljiško občino podpredsednica RS ZSS Slovenije Francka Herga s sodelavko Elizabeto Fon. Udeležili sta se tvornih razprav o gospodarjenju in položaju zaposlenih delavcev v občini, ki so potekale na seji občinskega sveta ZSS Radovljica.

● Koordinacijski odbor za planiranje in stabilizacijo pri OK SZDL Radovljica je 3. julija proučil poročilo predsednika odbora Jožeta Jesenka s posveta o izvajanju operativnega programa nosilcev družbene kontrole cen in presojo izvršenih sprememb cen. Razpravljali so tudi o osnutku družbenega plana občine za obdobje 1986–2000 in drugih zadevah planiranja.

● V KS Ribno so 19. junija proslavili svoj krajevni praznik. Tega dne je leta 1942 13 domačinov odšlo v partizane. Sočasno so proslavili tudi 40-letnico svobode. Osrednja proslava je bila pod Ribensko goro, kulturni program pa so pripravili Komorni moški zbor A. T. Linhart iz Radovljice in člani domačega DPD Svoboda Rudi Jedretič. O prazniku in dosežkih v razvoju krajevnih skupnosti Ribno je govoril predsednik sveta KS Jože Azman.

● Med maloštevilnimi nagradenci letošnje nagrade časopisa ZZZB NOV Jugoslavije »4. juli« je na svečanosti v Beogradu to visoko priznanje prejel tudi narodni heroj Rudolf Hribnik-Svarun z Bleda. Prejel ga je za svoje obsežno zgodovinsko delo »Opredeleite«, v katerem v štirih delih opisuje NOB slovenskega naroda.

● Delavska univerza Radovljica je pred dnevi razposlala informativni razpis za vpis v oddelke za odrasle srednjega usmerjenega izobraževanja. Letos razpisuje šolanje za ekonomsko usmeritev — poslovni manipulant in ekonomski tehnik, za družboslovno usmeritev oz. administrativno dejavnost — administrator in upravni tehnik. Razpisani je tudi vpis za elektrotehniško usmeritev za elektroenergetika in elektronika. Pouk bodo organizirali po seminarskem načinu dela.

● Šolsko leto 1984/85 je po podatkih izobraževalne skupnosti v srednjošolskem usmerjenem izobraževanju uspešno končalo 334 učencev iz radovljiške občine. To je sicer 15% manj od vpisanih, vendar še vedno nad republiškim povprečjem. Letošnje razmerje je v prilliv učencev med tehničnimi — proizvodnimi področji in drugimi je 68:32 v korist prvih, kar je zadovoljivo.

● Za posodabljanje proizvodnih procesov in nabavo ustrezne opreme v proizvodnji opažnih plošč in modernizacijo žaganja in sortiranja lesa v LIP Bled — TOZD Tomaž Godec v Bohinjski Bistrici ter modernizacijo površinske obdelave vrat in kompletiranje opažarskega sistema v TOZD Rečica je LIP Bled preko Ljubljanske banke pri IFC v Washingtonu zaprosil posojilo 1,310,444 dolarjev z 10-letnim odplačevanjem in 9-odstotnimi obrestmi. Kaže da bo LIP uvrščen kot prednostni interes.

● Ob 90-letnici ustanovitve Planinskega društva Radovljica so njegovi člani v juniju in juliju načrtovali in večidel tudi že izvedli vrsto akcij. Naj omenimo prikaz praktične vaje reševanja ponesrečenca s stene, ki so ga izvedli junija v Dragi pri Begunjah. V počastitev jubilejne obletnice osvoboditve so konec junija odprli novo krožno pot Po vrhovih okoli Poganičkovega doma in po njej organizirali množičen pohod planincev.

● Konec junija so v Verigi Lesce priredili osmo srečanje invalidov Slovenskih železnic, ki se ga je udeležilo več kot 400 članov. Razen športnih tekmovanj v streljanju, šahu in kegljanju so v športni dvorani na Bledu pripravili za vse sodelujoče in goste zanimiv kulturnozabavni program.

● Za jubilejne življenjske obletnice — za 60, 70 in 80 let, je občinski odbor ZZZB NOV Radovljica na slovesnosti ob dnevu borca s knjigo nagradil zaslužne aktiviste in člane ZB NOV: Ivo Poličar z Bleda, Ivana Tavčarja iz Bohinjske Bistrice, Angelco Dežman iz Radovljice, Sonjo Stjepan iz Zasipa, Filipa Sublja iz Srednje vasi v Bohinju, Ivana Bertončija iz Lesce in Staneta Dežmana iz Srednje Dobrave.

● Ob otvoritvi glavne turistične sezone, ki letos poteka v znamenju 130-letnice turizma na Bledu, so v soboto, 22. junija, sredi Bleda pred Park hotelom pripravili privlačen in zanimiv program. Odpiranje sezone so simbolično ponazorili z odklepanjem velike ključavnice s ključem, ki ga je prinesla trojica domačih padalcev, ki so ob navdušenju množice pristali natančno sredi prireditvenega prostora. V programu so nastopili člani godbe na pihala iz Gorij, ljubljanske mažoretke in ekipe Bleda, Bohinja, Kranja in Kranjske gore v igrah brez meja.

● Tudi letošnja ljubljanska kmečka ohceta, ki je bila zadnji junijski teden, ni obšla Bleda in Bohinja. Nič čudnega, ko pa sta med 12 tujimi in 9 domačimi pari, ki so si v soboto, 29. junija, na ljubljanskem magistratu obljubili večno zvestobo, tudi domačina Bernarda Sušnik in Sandi Zevnik iz Bohinjske Bele. V Bohinju so predzadnji dan vozili balo, na Bledu pa so ob poskočnih vižah veselo rajali na terasi Park hotela.

● Na natečaj Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske za najboljši spis ali likovni izdelek je pred koncem šolskega leta 1984/85 prispelo 218 literarnih in 396 likovnih del

učencev iz gorenjskih osnovnih in srednjih šol ter otrok iz vrtcev. Med desetimi nagradenci sta bila tudi učenec 6. a razreda Damjan Ristič z Bleda in učenka 8. a razreda Edita Granatir z blejske osnovne šole dr. prof. Josip Plemelj. Prvi je napisal spis »Kako prihaja pomlad«, druga pa »Nekoč ga poiščem«. Slednja se je odlikovala s svojim spisom o Zmagi mrtvega bataljona, za katerega je bila nagrajena na lanskega decembrskem natečaju.

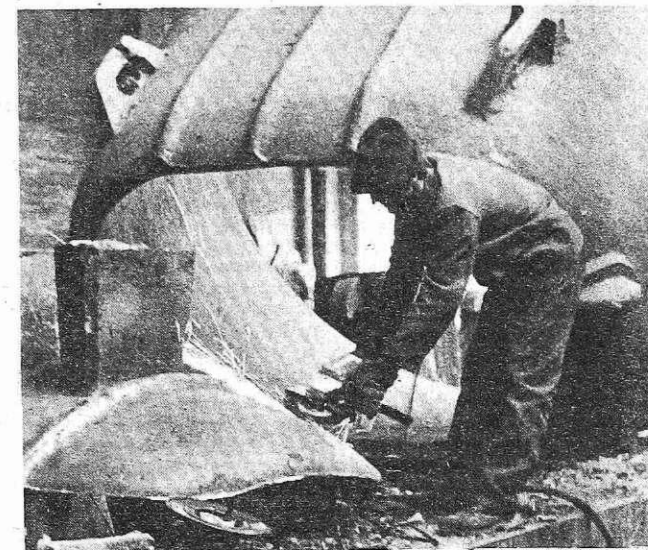
● Po dveh desetletjih je bil 21. in 22. junija Bled spet gostitelj Jugoslovanskega jazz festivala, ki je že nekoč zaslovel po imenitnih glasbenikih svetovnega slovesa. Letos se je ljubiteljem te zvrsti glasbe predstavilo 11 ansamblov s 75 glasbeniki, od teh tudi nekaterimi tujimi. Kaže, da bo festival odsej postal vsakoletna blejska prireditve.

● Pred začetkom glavne turistične sezone so v založbi Turističnega društva Bled izšle letošnje Informacije. V 40,000 izvodih in v treh tujih jezikih je bogato informativno oblikovano knjižico natisnila tiskarna Gorenjski tisk. V dobrodošlici predsednika TD Bled Matjaža Završnika v uvodnem besedilu Informacij je rečeno, da je Bled tudi po 130 letih, odkar je postal turistični kraj, kljub velikim spremembam še vedno prav tako lep in očarljiv kot nekoč.

● Likovna sekcija in komisija za kulturo pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Veriga Lesce sta v zadnjem času izredno delavni. Junija sta organizirali kar dve zanimivi razstavi. Na prvi so prikazali ročna dela članov pobratenega kulturnega društva Kostolac, na drugi pa so se predstavili domači likovniki. Obe razstavi sta bili v dvorani Verige, kjer so si ju ogledali številni ljubitelji te zvrsti kulturne dejavnosti.

● Po programu likovne sekcije Kulturnega društva Bled so 28. junija v avli festivalne dvorane odprli letos že drugo likovno razstavo. Svoja dela razstavlja slikar Polje Mihelič.

● Na velikem mednarodnem balinarskem turnirju v Postojni je v nedeljo, 30. junija, nastopilo 16 klubov iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Zavidljiv uspeh so tudi tokrat v konkurenci najboljših, med njimi vrsta prvoligašev, dosegli člani BK Radovljica v sestavi: Rebec, Humerca, Uran, Raspet in Sinobad. V 14-urnih borbah so premagali vse svoje nasprotnike, razen domačega prvoligaša Železnica, s katerim so v finalu tesno izgubili z 12:13 in tako osvojili drugo mesto ter pokal pokrovitelja občinske skupščine Postojna.



Vzdrževanje ponvic in kokil (foto I. Kučina)

PREGLED ORGANIZIRANOSTI ZZZB NOV V RADOVLJIŠKI OBČINI

Da bi zadostila vsem programskim in statutarim zahtevam svojega delovanja, je občinska organizacija ZZZB NOV Radovljica, v kateri je več kot tri tisoč članov, močno razvila razne organizacijske oblike. Pestrost teh oblik dela se odraža v različnih delovnih telesih, ki so sestavljena po delegatskem principu, vanje pa se je vključila skoraj polovica članov.

Pri predsedstvu občinskega odbora ZZZB NOV Radovljica deluje pet stalnih komisij, koordinacijski odbor in sekcija vojaških vojnih invalidov. V njih redno dela nad 60 delegatov. V komisijah po krajevnih organizacijah ZB NOV pa je vključenih še 149 delegatov.

Pomembno vlogo v povezovanju borcev različnih partizanskih enot, ki imajo stalno bivališče v radovljiški občini, imajo domicilni odbori. Za nemoteno delo posameznih skupnosti borcev vseh partizanskih enot,

ki imajo domicil v občini, so nedolgo tega ustanovili posebni koordinacijski odbor. Ta usklajuje delo posameznih skupnosti borcev oziroma njihovih odborov, skrbi za razporejanje sredstev, izvajanje delovnih programov odborov, zlasti pri zbiranju dokumentacije, imen preživelih in padlih borcev, za organiziranje srečanj in proslav ter drugih akcij.

V občini Radovljica imajo po sklepu oziroma odloku občinske skupščine domicilne pravice: Gorenjski bataljon, Gorenjski odred, Prešernova

brigada, Jeseniško-bohinjski odred, Pokrajinski odbor OF za Gorenjsko, Pokrajinski odbor VOS za Gorenjsko, 31. divizija NOVJ, Koroški odred in od 9. junija letos tudi Kokrški odred.

Aktivnost članov ZZZB NOV ni osredotočena samo v lastnih vrstah, temveč tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah, delegacijah, skupščinah in samoupravnih telesih. Od 90 redno zaposlenih je v občini Radovljica v organih samoupravljanja aktivnih 45 borcev. V krajevnih skupnostih, občini in republiki opravlja delegatsko dolžnost ali druge funkcije še 1.411 borcev in bork, kar predstavlja 47% vsega članstva.

J. R.

VII. SREČANJE PESNIKOV IN PISATELJEV ZAČETNIKOV DRUGIH NARODOV IN NARODNOSTI

Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije in soorganizatorji so razpisali natečaj za udeležbo na sedmem srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov drugih narodov in narodnosti, ki stalno ali začasno bivajo v Sloveniji. Srečanje bo oktobra v Mari boru.

Na srečanju lahko sodelujejo avtorji, ki (razen v samozaložbi) še niso izdali knjige, in to s proznimi in dramskimi deli (do deset tipkanih strani) ter pesmimi (do šest pesmi) v vseh jezikih narodov in narodnosti Jugoslavije — razen slovenskega. Dela morajo biti napisana s pisalnim strojem in poslana v treh izvodih do 1. avgusta na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Kidričeva 5, Ljubljana, z navedbo »za VII. srečanje literatov drugih narodov«.

Avtorji morajo svoja dela poslati POD ŠIFRO, hkrati z literarnim delom pa morajo v posebni zaprti kuverti poslati še naslednje podatke: ime in priimek, naslov, datum in kraj rojstva, izobrazbo, poklic, narodnost, delovno organizacijo, v kateri so zaposleni, ali solo, ki jo obiskujejo.

Vsa literarna dela bo prebrala tričlanska žirija in najboljša izbrala za predstavitev na literarnem večeru in za objavo v posebni publikaciji.

DELOVNA AKCIJA PRI DOMU PARTIZANA V GORJAH

V nedeljo, 7. julija, je upravni odbor društva za športno rekreacijo in telesno vzgojo TVD Partizan v Gorjah organiziral delovno akcijo pri univerzalnem igrišču pri domu Partizana v Gorjah. Delovne akcije se je udeležilo skupaj preko štirideset mladink, mladincev, članov in članic.

V nedeljo so uredili vse stranice v izkopu igrišča in v nasipu v skupni velikosti 524 m². Namestili so osem metrov betonskih korit za odvajanje meteorne vode v kanalizacijo, ki je napeljana ob igrišču v dolžini 100 m. Na pomoč sta s traktorjem priskočila Vinko Larisi iz Grabča in Peter Kosmač iz Krnice, ki sta dovažala potrebno zemljo za zelenice na stranskih delih (pešenge) igrišča in betonska korita. Ker cestna kanalizacija meteorne vode z zahodnega dela Gorij (od Dolgega brda) ni urejena, (zanjo skrbi Cestno podjetje iz Kranja) in se izliva od cestišča na občestne predele ter pritoka na igrišče, bodo zgradili še zbiralni jašek, da bo zajeta voda otekala po betonskem koritu v kanalizacijo.

Gorjah dobilo tudi asfaltno prevleko, ki jo bo treba položiti kar na 1.600 m površine.

Jože Ambrožič

NAŠ RAZRED

No, pa uganite, kateri razred smo. Ali smo pridni, ali pa razgrajamo? Šteti prav vsi znamo, s tem lahko se pobahamo.

Razredničarka naša veliko ve.

Ali že veste, da mlada je še?

Zna nas pomiriti,

Red v razredu narediti.

Enke deli, pa tudi petke da,

Da boste vedeli — mi smo 4. a.

Monika Novak
4. a razred
OŠ Karavanskih kurirjev
NOB Koroška Bela



SEJA SKUPŠČINE KS PODNART

V petek, 28. junija, je bila v Podnartu 9. redna seja skupščine krajevnih skupnosti Podnart. Delegati so sprejeli samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja krajevnih skupnosti za obdobje 1986–1990 in osnutek srednjeročnega plana razvoja za obdobje 1986–1990 v Podnartu.

V krajevni skupnosti bosta samoupravni sporazum in osnutek plana v javni razpravi do 15. avgusta, nato bodo na zboru delovnih ljudi in občanov sprejeli predloge za dokončen plan razvoja za naslednje srednjeročno obdobje.

Delegati so bili obveščeni o komunalni dejavnosti v letu 1985, delu sveta krajevnih skupnosti in dosedanjem delu v pripravah na volitve 1986.

Ciril Rozman

TOVARIŠKO SREČANJE ČLANOV AMD PODNART

V nedeljo, 30. junija se je prek 200 članov in sivocev Avto moto društva Podnart udeležilo tradicionalnega 12. izleta, združenega s spretnostno vožnjo, streljanjem, kegljanjem in družabno zabavnimi igrami.

V spretnostni vožnji je bil prvi Bojan Zupan, med članicami Branka Rakovec, najboljši strellec je bil Bojan Zupan, Stanko Režek pa je podrl največ kegljev. Prvovršenci so sprejeli praktične nagrade.

Ciril Rozman

USPEŠNO USPOSABLJANJE MLADIH PROSTOVOLJCEV RADOVLJIŠKE OBČINE

Konec junija sta občinski štab teritorialne obrambe in Občinska konferenca ZSMS Radovljica organizirala dvodnevno vajo vojaškega usposabljanja za 30 mladih prostovoljcev, ki so končali osemletno osnovno šolo.

V vojašnici narodnega heroja Antona DEŽMANA-Tončka, kjer so dobili pohočno opremo in orožje, so se najprej seznanili z njeno uporabo in rokovali, nato pa odšli na pohod v Ribno pri Bledu. Na tamkajšnjem strelišču so se preizkusili v streljanju s polavtomatsko puško in puškometraljezom.

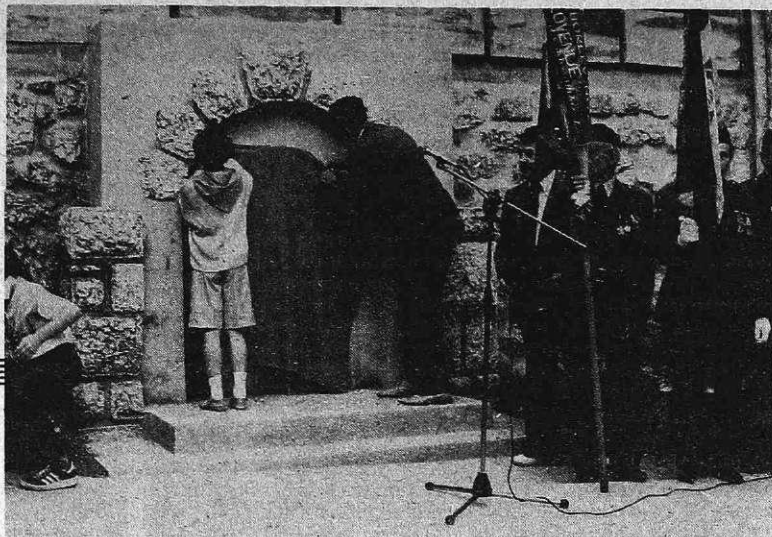
Pod poveljstvom komandanta občinskega štaba teritorialne obrambe, rezervnega majorja Petra ZUPANA, so nadaljevali vajo na območju Jelovce, kjer so med pohodom na Vodiško planino izvedli več taktičnih nalog, nato pa so se zbrali v Partizanskem domu, kjer so imeli tudi prenočišče. V izredno lepem gozdnem okolju tega kraja, znanega iz obdobja naše revolucije in NOB, jim je o takratnih dogodkih in bojih, v katerih je sodeloval, pripovedoval rezervni polkovnik, domačin Slavko STAROVERSKI, ki je sedaj predsednik Občinskega odbora ZZZB NOV Radovljica.

Naslednji dan so odšli na pohod z Vodiške planine proti Radovljici in nazaj v vojašnico, kjer so oddali orožje in opremo. Tudi med tem poho-

dom so opravili nekaj nalog in se spotoma urili v vojaških veščinah.

Učenje je bilo prilagojeno starostni in fizični sposobnosti prostovoljcev, med katerimi so bile tudi tri mladinke. Dvodnevna vaja, ki je bila priprava na poznejše vključevanje prostovoljcev v enote teritorialne obrambe, je po mnenju organizatorjev, zahvaljujoč visoki zavesti, disciplini in tovarištvu udeležencev, povsem izpolnila njihovo pričakovanje.

PRAZNOVANJE DNEVA BORCA IN PRAZNIKA KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA PLAVŽU



Ob krajevnem prazniku Plavža so ob Kosovi graščini odkrili spominsko ploščo padlim borcem NOV (foto F. Sluga)

V organizaciji krajevnih konferenc SZDL Jesenice STANETA BOKALA, MIRKA ROGLJA-PETKA in CIRILA TAVČARJA, občinskega odbora Zveze borcev NOV Jesenice in občinske zveze šoferjev in avtomehanikov Jesenice je bila 3. julija na Jesenicah počastitev dneva borca in praznovanja praznika krajevnih skupnosti osrednja proslava in odkritje spominskega obeležja padlim borcem jeseniške čete-s področja krajevnih skupnosti MIRKA ROGLJA-PETKA.

V torek, 3. julija, se je v popoldanskem urah v središču Jesenic in ob Cesti maršala Tita zbrala množica mladih, borcev in ostalih krajanov Jesenic, da počastijo izjemen politični in kulturni dogodek v počastitev dneva borca in praznika treh krajevnih skupnosti.

Pred »Carinarnico« se je oblikovala povorka, ki je na Jesenicah že več let niha videli. Povorko so sestavljali praporščaki z državnimi republiški in partijskimi zastavami, mladinci z mladinskimi prapori in prapori mladinskih delovnih brigad, praporščaki športnih in drugih organizacij, krajevnih skupnosti ter praporščaki Zveze borcev NOV vseh krajevnih skupnosti Jesenic in gasilcev, skupina mladih in »prometnih miličnikov«, učencev osnovne šole Tone Čufar Jesenice, veliko članic in članov občinskih zvez šoferjev in avtomehanikov z Jesenic, Kranja in Tržiča, med katerimi so bili tudi predstavniki predsedstva Zveze šoferjev in avtomehanikov Slovenije ter odgovorni inšpektorji za promet republiškega sekretariata za notranje zadeve Slovenije, vod gasilcev Gasilskega društva Jesenice in odred JLA.

Tako združenemu ešalonu na čelu s pihalnim orkestrom Jeseniških železarjev in moškim pevskim zborom društva upokojencev Jesenice je poveljeval predsednik občinske zveze šoferjev in avtomehanikov Jesenice

VATU, IVANU KAVČIČU, FRANCU KLINARJU, ALOJZU KORAČINU, VIKTORJU REPETU, MARJANU RUPARJU in JOŽU TRČKU. Po kratkem kulturnem programu, ki so ga izvedli moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice in recitatorka Urška Rebernik, je v imenu krajevnih konferenc SZDL Mirka Roglja-Petka, občinskega odbora ZZZ NOV in občinske zveze šoferjev in avtomehanikov Jesenice FRANC POGAČNIK spominsko obeležje izročil v varstvo in mentorstvo direktorici OŠ Tone Čufar Jesenice Mili Ilenič.

V veliki dvorani OŠ Tone Čufar je Viktor Volčini v imenu občinskega zbora ZZZ NOV Jesenice, predsedstev krajevnih konferenc SZDL Staneta Bokala, Mirka Roglja-Petka in Cirila Tavčarja pozdravil odlikovance medobčinskega sveta ZZZ NOV za Gorenjsko, prejemnike priznanj II. brigade vojske državne varnosti narodne osvoboditve, prejemnike priznanj OF, predstavnike družbenopolitičnih organizacij občine Jesenic in krajevnih skupnosti občine Jesenice, predstavnike Skupščine občine Jesenice, predstavnike občinske zveze voznikov Valjevo, ki so pobrateni z ZSAM Jesenice, predsednika predsedstva ZSAM Slovenije, predsednike in člane ZSAM gorenjske regije, pripadnike JLA in Gasilskega društva Jesenice-mesto, borce ostalih krajevnih skupnosti in vse krajan

ŠMID, Avgust VISTER, Filip VOVK in Vinko ZORMAN.

Krajevnih konferenc SZDL Staneta Bokala, Mirka Roglja-Petka in Cirila Tavčarja so za izboljšanje dela v delegatskem sistemu in osnovnih organizacijah ZKS ter za krepitev dela v društvi s področja krajevnih skupnosti podelile BRONASTA PRIZNANJA OF. Priznanja so odlikovancem izročili predsedniki krajevnih konferenc Anton Varl, Vladimir Brun, podpredsednica Marjeta Morić in tajnica Anica Fabjan.

Iz KS Staneta Bokala so priznanja prejeli: Lojzka Binder, Stanko Cerjoli, Ciril Cencelj, Mira Čirovič, Zofija Hribernik, Alojzija Ilenič, Sašo Jakšič, Marija Lukan, Anton Korenc, Salih Omanović, Cirila Pogačar, Nada Polak, Marja Ravnik, Marija Rajhman, Franc Sluga in Franc Stare. Iz KS Mirka Roglja-Petka so priznanja prejeli: Emona Market Jesenice, Gasilsko društvo Jesenice-mesto, Anton Korošec, Mojca Koselj, Ivan Šenveter, Francka Uršič in Združenje šoferjev in avtomehanikov Jesenice ter Vladimir Brun. Iz KS Cirila Tavčarja so priznanja prejeli: Jožica Bertalančič, Stanko Biček, Ljubo Galič, Franc Gasar, Metka Gostič, Ivanka Hudovernik, Angelca Karlin, Anica Križman, Franc Oman, Polonca Pavlič, Vera Pintar, Anton Rebolj, Cveto Velikajne in Mojca Verovšek.

V počastitev 40-letnice osvoboditve, praznika dneva borca in krajevnih praznikov so bila tudi športna tekmovanja v ŠAHU, NAMIZNEM TENISU, KOLESARSKEM KROSU, BALINANJU in STRELJANJU. V ŠAHU je prvo mesto osvojila ekipa Šahovskega društva Jesenice II, drugo mesto ekipa krajevnih skupnosti Mirka Roglja-Petka, tretje pa ekipa Šahovskega društva Jesenice II. V NAMIZNEM TENISU: posameznik (pionirji): prvo mesto Goran Djukič, pionirke: Urška Samar; mladinci: prvo mesto Goran Djukič, pionirke: Urška Samar; člani: Robert Ferber. Ekipno so prvo mesto osvojili: KS Sava I, pionirke KS SAVA, mladinci KS Sava I, mladinke KS SAVA I, člani KS Cirila Tavčarja. Prehodni pokal je osvojila ekipa Krajevnih skupnosti Sava, drugo mesto v ekipni uvrstitvi pa je zasedla ekipa KS Mirka Roglja-Petka, tretje mesto ekipa Staneta Bokala, četrto ekipa KS Cirila Tavčarja, peto ekipa KS Podmežaklja in šesto ekipa KS Edi Giorgioni. V KOLESARSKEM KROSU je pri pionirjih prvo mesto osvojil Dejan Parizanin, pri mladincih Tomaž Podgoršek, pri članih Peter Klemeč. V tej kategoriji je sodeloval tudi najstarejši tekmovalec 79-letni PETER JELOVČAN, ki je prejel posebno diplomu.

BALINANJE: ekipno — prvo mesto KS Cirila Tavčarja, drugo KO ZB NOV Mirka Roglja-Petka, tretje ekipa KS Staneta Bokala.

V STRELJANJU: posamično — Milan Rijavec, drugi Rudi Jasenc, tretji Florijan Višnar in ekipno: prvo mesto ekipa KS Mirka Roglja-Petka, drugo ekipa KO ZB NOV Mirka Roglja-Petka in tretje mesto ekipa KS Staneta Bokala.

Franjo Ropret

PRAZNOVANJE DNEVA BORCA

Na dan borca, 4. julija, so se člani ZB NOV, mladine, graničarji ter drugi občani krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela udeležili proslave na kurirski postaji G 22 v Javornškem rovtu.

Mladina je skupno z graničarji karavle Karavanških kurirjev NOB pripravila lep kulturni program. Radio amaterji so vse obiskovalce presenetili s kvalitetnim ozvočenjem, saj so se besede, izrečene na proslavi, slišale po vznožju Belške planine vse do prvih počitniških hišic.

Po kulturnem programu in zaključnih besedah predsednika KO ZB NOV Koroška Bela ter besedah še živečega kurirja Štefana je zadonela partizanska pesem, v kateri se je čutila odločnost, obenem pa skrb zaradi težke gospodarske situacije, v kateri je naša družba.

Ob koncu smo prisotni menili, da bi bilo dobro, da se v javnih občilih objavi govor predsednika KO ZB NOV, da o tem pokažemo, da smo zaskrbljeni zaradi načina odpravljanja gospodarskih težav.

»Zbrali smo se na dan, ko praznujemo naš veliki praznik — dan borca. Tega dne leta 1941 je padla zgodovinska odločitev za vse naše narode, odločitev v najstrašnejših dneh zgodovine naših narodov. Posledica te odločitve ni le začetek vstaj in štiriletna NOB, ampak tudi 40 let življenja in dela v miru v svobodni domovini.

Letos smo se zbrali, da počastimo tudi 40 let svobode; 40 let je minilo, odkar so padli kurirji v Medjem dolu, kurirji kurirske postaje, na kateri smo se danes zbrali. Naše srečanje je v počastitev spomina na vse kurirje, ki so padli v Karavanškah, spomin na vse padle borce, spomin na umrle borce, ki jih ni več med nami.

Dan borca je seveda tudi spomin na našega tovariša Tita. On je bil tisti, ki je takrat tako modro ocenil situacijo in predlagal odločitev, ki je pomenila ne le pravo pot, ampak tudi velikanski prispevek v boju proti fašizmu, najhujšemu sovražniku človeštva.

Danes z veseljem lahko ugotavljamo, da današnji praznik ni le praznik borcev, ampak vseh, ki smo prišli in se potrudili, da bi ga čim lepše proslavili. Zbrali smo se vseh starosti. Zlasti smo veseli mladih in naših graničarjev. Pridružili so se nam, ker se zavedajo pomembnosti praznika in ker so pripravljeni nadaljevati naše delo, ker so pripravljeni braniti vse pridobitve naše NOB in povojne izgradnje, predvsem pa domovino in svobodo.

Zborovanja oziroma srečanja izkoristimo seveda tudi zato, da spregovorimo tudi o današnjem trenutku. Vsi se dobro zavedamo težav, v katerih smo. Zavedamo se tudi, da nam še ni najhujše. Predvsem mi, ki smo bili priča življenja med okupacijo, se zavedamo in spominjamo časa, ko smo zatrjevali, da smo pripravljeni jesti vse življenje le močnik in krompir, le da bi šli lahko brez skrbi spat, da bi dočakali svobodo.

To smo tudi dočakali. Dolga leta svobode so dokazovala resničnost teh besed. Bila so to leta pomanjkanja v porušeni domovini, na drugi strani pa leta poleta, dela udarniških dni, ne ur: Bila so kljub pomanjkanju to leta veselja, sreče in pesmi.

Rezultatov tega dela ne bi opisoval, saj jih poznamo vsi, pozna jih ves svet. To je bil polet Titove mlad

ne. Tovariš Tito je dejal: »Narodu, ki ima tako mladino, se ni treba bati prihodnosti.«

Kaj pa danes? Ali niso tisti uspehi nekoga uspavali? Ali je nekdo mislil, da nove generacije mladih ne bodo mislile s svojo glavo kot medvojna in povojna mladina? Kaj moti danes našo mladino? Socialistična družbena ureditev prav gotovo ne. Motijo jih napake, za katere ni kriv socializem, ampak napačna odločitev ljudi.

Med vojno in po vojni smo cenili delo in sposobnosti in le taki ljudje so napredovali, bili izvoljeni in poklicani. Danes pa mladi vidijo, da prevečkrat prevladuje vse kaj drugega kot to. Proti temu so mladi, proti temu smo borci, proti temu smo večina. Tudi danes smo se pripravljali odrekati, vendar le pod pogojem, kot smo se nekoč. Torej vsi, ne le delavci, študentje itd. Kaj je mladega partizana navduševalo in mu dajalo moč in pogum? Predvsem njegov komandant, ki mu je prinesel celo svoj grizljaj kruha, mu ponudil, če je bil izčrpan itd. Danes pa mladi čutijo, kako se povečuje neenakopravnost. Da uspevajo le po zvezah, kuvertah, s komolčarstvom, govorništvom in ne z delom. Bolj kot zavožene investicije so vzrok nezadovoljstva te vsakodnevne napake, nepravilnosti in drugo, kar s socializmom ne bi smelo imeti nič skupnega.

Tudi borci vsak dan čutimo razočaranja in nas še kako boli vse, kar ni tako, kot smo si to zamišljali med borbo in revolucijo.

Boli nas, ko vidimo, da še kar plavamo v oblakih, namesto da bi se držali tal. Sinoči smo slišali, kako bomo šli osvajat ameriške vrhove in koliko dolarjev bodo porabili ti junaki. Koliko ceneje bi bilo osvajati našo z grmovjem poraslo zemljo, ki bi nam potem tisočkrat poplačala, ko bi nam bogato rodila.

S strahom spremljamo našo zadolženost in vračanje dolgov. Po drugi strani pa slišimo o vsakodnevnih dragih potovanjih v tujino. Priče smo tudi vse bogatejšim športnim prireditvam doma in v tujini in še bi lahko naštevali.

Vsi vemo, da s tako razvejano administracijo, ki je marsikje prerasla v birokratizem ali včasih že pravo anarhijo, ne bomo zmogli. Tu se sprašujemo, zakaj nismo pri tem ukrepali že pred leti, zakaj ne ukrepamo danes, zakaj in kaj čakamo.

Živim in pišem

BRODOLOMCA EDO TORKAR

Dva-zanemarjena tipa vsak večer podpirata šank v bifeju »Pri kavki«.

Nekako Kristusovih let sta. Prvi je majhen in zavaljen, drugi dolg in pukljast. Prvi žuli travarico, drugi pivo. Prvi je pijanec, drugi propadel umetnik. Prvega vzdržuje socialna, drugega — žena. Nekaj pa imata skupnega: oba sta nekdanja mornarja, brodolomca, ki ju je kruto morje naplavilo na suho. Prvi je bil krmar, drugi strojnik. Prvega so izkrcali zaradi pijanstva, drugega zaradi neposlušnosti.

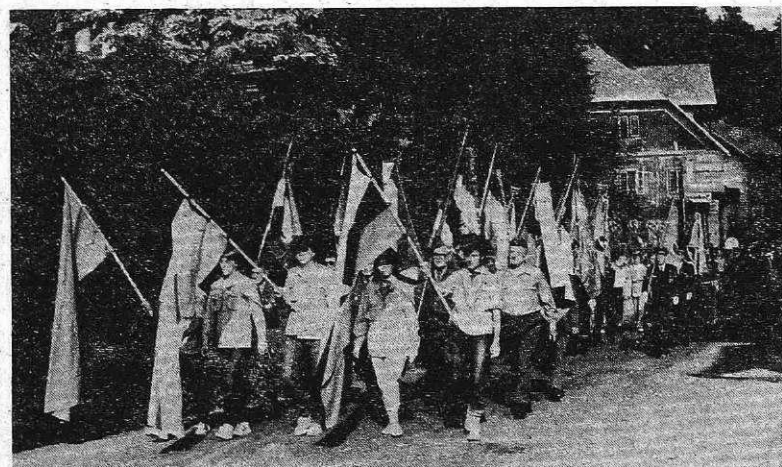
Ob cenenih pijači in cenenih popevkah iz juke-borxa ubujata nostalgije spomine na dobre stare čase na morju, ko sta skupaj plula v Južno Ameriko in na Daljni vzhod. Okoli njiju navadni smrtniki prežvekujejo že zdavnaj prežvečene otrobe o športu, politiki in kulturi — onadva pa s pomenljivimi poudarki izgovarjata skrivnostno in eksotično

zveneča imena morij, zalivov, pristanišč, kapitanov, agentov in kurb. Nekdaj sta morje preklinjala, kot ga preklinjajo vsi, ki se na njem vdinjajo za usakdanji kruh. Zdaj, po dolgih letih prozaičnega životarjenja na kopnem, je morje zanj čista poezija. Vse hudo, vse neprijetno in zoprno, kar sta na njem doživljala, je z leti odšlo iz spomina — ostala je čista, neomadeževana glorijska, sončni privid mladeniških pustolovčin: previharila sta najhujše viharje, premikastila vse pretepače, prikockala ves denar, pila najboljši viski, ljubila najlepše ženske in služila na najboljši, najlepši, največji, najhitrejši ladji, kar jih je kdaj prišlo iz ladjedelnice. To so bili časi! Zlati, zlati časi!

O, nista še vrgla puške v koruzo, še zmeraj sta polna načrtov, čeprav se je prvi šele pred kratkim vrnil iz bolnice, kjer so mu zdravili cirozo jeter, drugemu pa je žena pravkar rodila tretjega otroka. »Ne, ne, ni govora, na greka pa ne!« se prepirata. »Ne rečem na holandeža ali norvežana, tam je love do kralja!« In takoj zatem: »Posodi mi deset jurjev, s socialne mi še zdaj ne pošljejo...«, in drugi: »Pa ravno zdaj sem te jaz hotel pobarati za enega rdečega. Veš, žena dobi šele jutri plačo...«

Pozno zvečer vozita svojko barko domov in pristan. V glavi jima šumi kot od morske bolezni, v želodcu jima pljuska in se peni pivo, kot bi se penilo morje, pljuskajoč ob ladijski bok. Dobri Neptun in Eol, bog vetrov, skrbno bdita nad nekdanjima podanikoma in ju varno vodita mimo vseh čeri, vrtnicev in viharjev, ki tudi na kopnem terjajo svoj davek.

Edo Torkar



Tri krajevnih skupnosti Plavža so 4. julija skupaj praznovala krajevni praznik. Na predvečer praznika so priredili svečano povorko, odkrili spominsko ploščo in imeli slavnostno akademijo. (foto F. Sluga)

FRANC POGAČNIK. Povorka se je napotila v središče starih Jesenic pred Kosovo graščino, kjer je bilo vse pripravljeno za odkritje spominskega obeležja padlim borcem z območja sedanje krajevnih skupnosti Mirka Roglja-Petka. Pobudo za postavitve spominskega obeležja so dali prav člani jeseniške zveze šoferjev in avtomehanikov.

Udeležence parade in množico Jeseničanov je pozdravil sekretar KS Mirka Roglja-Petka VIKTOR VOLČINI, prisotnim pa je zgodovinske dogodke, ki so jih krajevnih skupnosti Staneta Bokala, Mirka Roglja-Petka in Cirila Tavčarja vzele kot osnovo praznovanja svojih krajevnih praznikov, orisal edini še živeči prvoborec MIRKO FRANKIČ-TILEN.

Ob zvokih žalostinke pihalnega orkestra Jeseniških železarjev in častnih salvah odreda JLA so prvoborec Mirko Frankič-Tilen in učenca osnovne šole Tone Čufar Jesenice Tino Kuraš in Janez Jazbec odkrili spominsko obeležje padlim borcem: MIRKU ROGLJU-PETKU, ANDREJU ALEŠU, EVGENU BIZJAKU, BENU HROVATU, FRANCU HRO-

Slavnostni govornik je bil FRANC TREVEN, član predsedstva občinskega odbora ZZZ NOV Jesenice. V kulturnem delu programa so nastopili poleg pihalnega orkestra Jeseniških železarjev še moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice in recitatorska skupina učencev OŠ Tone Čufar Jesenice Mojca Jazbec, Vesna Zaplotnik in Urška Rebernik. Med posamičnimi točkami kulturnega programa pa so podeljena številna priznanja in odličja. Priznanja je podelil predsednik občinskega odbora ZZZ NOV Jesenice Stanislav Križnar, prejeli pa so jih: Lovska družina Kranjska gora, Marjan KOŠIR, Justin TALAR, Vika AMBROŽIČ, Rafael ORTAR, Anton NOČ, Branko BLENKUS, Gabrijel DIVJAK, Franc PESJAK, Ciril ŠOBERL, Anica STOJAN, Draga ULČAR, Marjan POTOČNIK, Alojz ANDERLE in Ciril JALEN.

Priznanja druge brigade VDV narodne osvoboditve je prejemnikom izročil Matija Suhadolnik. Prejeli so jih: Ivan BUČEK, Janko BURNIK, Jože JENKOLE, Mirko KOŠIR, Stanislav KRIŽNAR, Vinko KUNŠIČ, Anton LANGUS, Friderik MERTELJ, Marjan POTOČNIK, Vladimir STOJAN, Jakob SVETINA, Leopold

KORZO

Vsi na korzo, dragi Jeseničani! Kaj me gledate debelo! Čemu bi se oklepali stare severnjaške navade in se tiščali k ognjišču. Sprehodite se, poklepetajte, zaupajte se soljudem, ogledite si jih, kakšni so in dajte, da si vas oni ogledajo. V takih časih so tudi minimalne šanse upoštevanja vredne šanse.

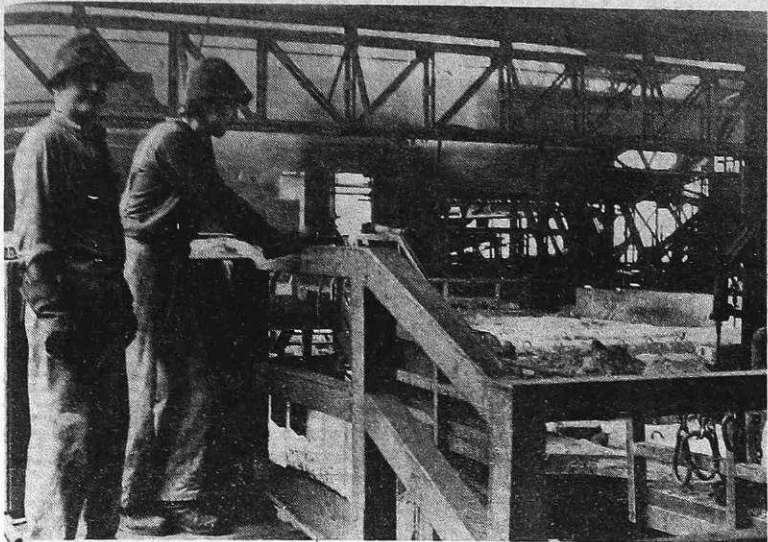
A, že razumem! Korzo vam gre v nos. Pa ne bodite taki!

Ste bili kdaj v Splitu ali pa, recimo, v Donjem Vakufu? Vse živi za tisto uro, dve, ko gre po levi procesija nasproti procesiji na desni; tu se vse dogaja, vse splete, zaplete, razplete, poravnava in zakomplicira, zve in zamlči.

Ali ni to svojevrstna vzgoja, kakor ena šola?

In vi vihate nos nad šolo. Se vam ne zdi, da na ta način raste kup. In kjer je kup, je tudi luknja. In ne pozabite, da pravijo: Mi još konje za trku imamo!

Damjan Jensterle



Selim Softić in njegov sin Amir pri plavžu 1 na dopoldanski dnini 8. julija 1985 (foto I. Kučina)

Zahvale

Ob nenadni in prerani izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

STANETA MARTINJAKA

se iskreno zahvaljujemo sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom za izrečeno sožalje in podarjeno cvečje.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Dražiču in osebju internega oddelka Bolnice Jesenice, GD Zabreznica, delavcem TOZD Plavž, TOZD Valjarna debele pločevine, Planiki Breznica in posestvu Poljče.

Hvala pevcem za lepe pesmi slovesa, govornikom za poslovnice besede ter vsem, ki so ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala vsem, ki so sočustvovali in nam kakorkoli pomagali v dneh slovesa.

Se enkrat hvala vsem sosedom za nesebično pomoč v težkih trenutkih.

Zalujoči: žena Anka, hčerka Ivanka, sin Stane ter drugo sorodstvo

Svojim sodelavcem se iz srca zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel za moj življenjski jubilej, jeseniškim balinarjem, ki so se udeležili praznovanja moje 50-letnice, pa tudi za sodelovanje na jubilejnem balinarskem turnirju, posebno Bertlu za govor, Tarmanu in Pančurju.

Jože Gregorčič

V nedeljo, 30. junija, sem pri nabiranju arnike v okolišju Pristave v Javorniškem rovtu izgubil očala v rjavem etuiju. Poštenega najditelja prosim, da jih odda na uredništvu Železarja proti denarni nagradi.

Ivan Jesenko
Svetinova 20, Jesenice

Prejšnji teden sem na Tomšičevi ulici našel možko zapetno uro. Lastnik naj se oglasi na Tomšičevi 14.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 13. julija, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

EMONA MARKET, Prešernova 1/a, in
ROŽCA — samopostrežna trgovina na Javorniku, O. Novaka 8.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu juliju bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

RAZSTAVNI SALON DOLIK

V razstavnem salonu DOLIK Jesenice je podaljšana razstava slik devetih mladih ustvarjalcev iz štirih držav do vključno 13. julija.

Razstavo si lahko ogledate vsak dan, razen nedelj, in praznikov ter sobot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 26. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Akan, Krakovo, epruveta, Matjaž Tanko, ata, DE, tan, stilet, Levi, Porin, Joel, humor, avantura, Ščavnica, Janez Čuček, Aleksa, etik, ataka, AT, TS, Jolka, Bern, gos, Arion, aneksija, Dart, amalgam.

Misel: Boljše je shranjeno jajce kot sneden vol.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

12. julija, ital. barv. erot. film ŽENA DEVICA ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke! Ob 21. uri amer. barv. fant. srhljivka POLTERGEIST.

13. julija, jug. barv. komedija O MRTVEM VSE DOBRO ob 17. in 19. uri.

14. julija, amer. barv. akcij. film NAVAHO GROM ob 17. in 19. uri.

15. julija, ital. barv. erot. film NE-MORALNE NUNE ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

16. julija, amer. barv. akcij. film ZMAJ V SAN FRANCISCO ob 17. in 19. uri.

17. julija, nem. barv. erot. film ŠEST ŠVEDINJ NA BENCINSKI ČRPALKI ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

18. julija, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

12. julija, amer. barv. akcij. film NAVAHO GROM ob 18. in 20. uri.

13. julija, amer. barv. akcij. film NAVAHO GROM ob 18. in 20. uri.

14. julija, jug. barv. komedija O MRTVEM VSE DOBRO ob 18. in 20. uri.

15. julija, amer. barv. western film LEGENDA O CUSTERJU ob 18. in 20. uri.

16. julija, ital. barv. erot. film NE-MORALNE NUNE ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

17. julija, ZAPRTO!

18. julija, amer. ital. barv. akcij. film PAR-NEPAR ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

14. julija, hongkonški barv. karate film ČUDEŽNI MOJSTER KUNG FUA ob 20.

KINO KRANJSKA GORA

12. julija, amer. ital. barv. akcij. film PAR-NEPAR ob 18. uri.

13. julija, amer. barv. western film LEGENDA O CUSTERJU ob 20. uri.

16. julija, amer. barv. akcij. film NAVAHO GROM ob 20. uri.

TURISTIČNO DRUŠTVO JESENICE VABI

Turistično društvo Jesenice bo pripravilo v petek, 20. septembra, izlet na POHORJE. Udeleženci se bodo poklonili spomenu padlemu POHORSKEMU BATALJONU.

Odhod z Jesenic bo z vlakom ob 5.02.

Prijave sprejema Turistično društvo Jesenice ustno, pisno in na telefon 81-974 (od 9. do 13. ure), izven tega časa pa na 81-244.

Predplačilo znaša 200 din, kar je cena za prevoz z žičnico.

TD JESENICE

OBESEK ZA DIABETIKE

Društvo za boj proti sladkorni bolezni Jesenice obvešča diabetike, da bo Zveza slovenskih društev za boj proti sladkorni bolezni skupaj z društvom hemofilikov Slovenije naročila v skladu s priporočili zdravstvene službe SOS obeske. SOS obesek je vodotesen in ognjevaren in bo dragocena pomoč ob hipoglikemiji, komi ali v slučaju prometne ali kake druge neizgode.

Medaljon bo sestavljen iz dveh delov, ki bosta sestavljiva z navojem in tesnjena s tesnilom. Na licu medaljona bo vtisnjen oziroma vgraviran znak SOS, na spodnji strani pa bo luknjica oziroma obroček za verižico. Velikost medaljona bo od 20 do 25 mm premera. Obesek bo pokroman. V medaljonu bo tiskan papir za podatke o bolniku, kot so priimek in ime, rojstni podatki, bivališče, podatki o sladkorni bolezni, o prejetem insulinu, krvna grupa itd. Papir bo v posebnih polah in zložen v medaljonu. Po mnenju diabetikov in mednarodnih zdravstvenih normah bi tak obesek morali nositi vsi, ki prejemajo insulin.

Na seji zveze slovenskih društev za boj proti sladkorni bolezni je bilo dogovorjeno, da društva čim prej, najkasneje pa do konca julija, sporoče zvezi, koliko obeskov naročajo, istočasno pa pošljejo tudi denar. S takojšnjo akcijo bo zagotovljena dobava in cena obeska. Obesek brez verižice v kromirani izvedbi stane 1 050 din. Za člane, ki bodo medaljone naročili do roka, bo polovico založila Zveza slovenskih društev za boj proti sladkorni bolezni.

Naročila bomo sprejemali vsako sredo do vključno 24. julija od 16. do 18. ure v prostorih krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela v Delavskem domu Julke in Albina Pibernik, Kidričeva 37/a. Ob naročilu si lahko ogledate tudi fotografijo medaljona.

Odbor

IZLET V NOVO GORICO IN GORIŠKA BRDA

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje člane v sredo, 24. julija, na izlet v Novo Gorico in Goriška Brda.

Odhod z Jesenic bo z vlakom ob 6.15, povratek na Jesenice ob 21.37.

Iz Nove Gorice v Goriška Brda bo peljal posebni avtobus in se vračal nazaj v Novo Gorico.

Vsak udeleženec izleta prispeva 800 din. V znesku je vračunano kosilo, prevoz z vlakom in avtobusom in upoštevan prispevek društva. Prijave sprejemajo v društveni pisarni v PETEK, 12. in TOREK, 16. JULIJA, od 16. do 18. ure.

Člani društva, udeležite se izleta in se pravočasno prijavite, ker le ob udeležbi 50 oseb bo izlet možno organizirati po takšni ceni.

Društvo upokojencev
Jesenice

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za prejeto čestitko in darilo ob mojem rojstnem dnevu. Obenem jim želim še veliko uspehov.

Ivan Mirtič

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za obisk in darilo.

Obenem jim želim še mnogo uspeha pri njihovem delu.

Franc Zalokar

Vsem podpisanim prijateljem, udeležencem Triglavskega smuka 18. 5. 1985, se iz srca zahvaljujem za poslano želje in pozdrave.

Peter Prevc

Osnovni organizaciji sindikati TOZD Strojne delavnice se najlepše zahvaljujem za odhiti v Biogradu ni moru.

Viktor Svetina

NAŠ RAZRED

Naš razred je 4. a in šestindvajset učencev ima. Trinajst deklet in trinajst fantov, kot trinajst sester in bratov.

Celo leto skupaj smo bili, včasih pridni, še večkrat razposajeni vs. Tovarišica dobro nas je mirila in naše glave z znanjem polnila.

Bilo je jeze, smeha in veselja, v glavnem brez trpljenja. Kar prehitro nam bo šolski zvonec zazvonil šolskega leta konec.

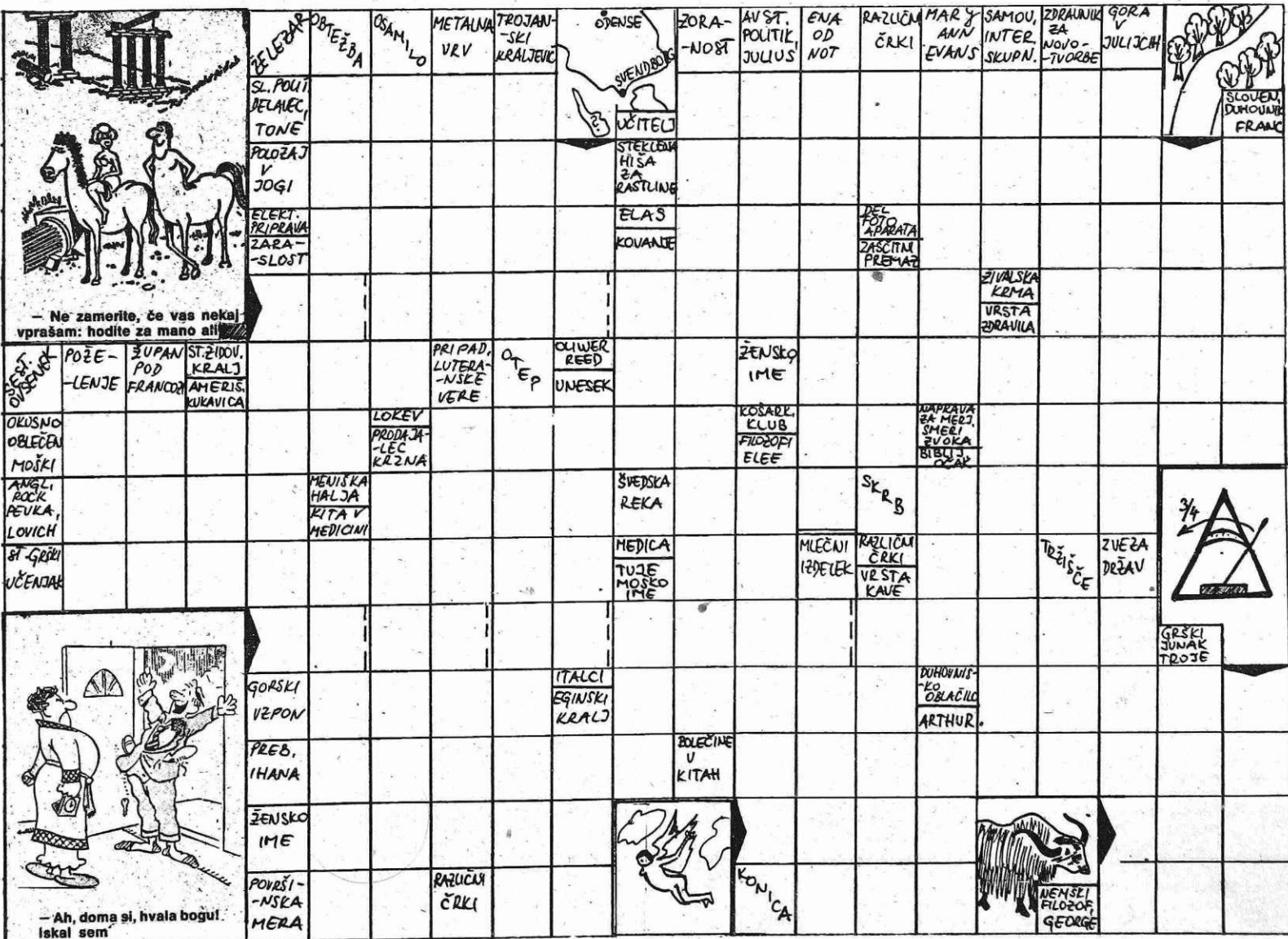
Matej Brus 4. a
OŠ Karavanskih kurirjev
NOB Koroška Bela

V našem razredu je šestindvajset učencev. Razumemo se zelo dobro. Večkrat pride do manjšega prepira, vendar smo čez nekaj časa zopet dobri prijatelji.

Imamo se dobro, ker nimamo nikoli veliko naloge. Tovarišica pa ni preveč stroga. Med šolskim letom se je zgodilo veliko lepega, v slabo voljo so nas spravile le slabe ocene. Toda tudi take morajo biti, saj zato so.

Zadnja šolska ura se hitro bliža. Seveda se vsi veselimo počitnic. Torbe in zvezke bomo za nekaj časa pospravili. Toda jeseni bomo zopet vzeli torbe in veseli odšli v šolo ter se naučili novega znanja.

Matej Brus, 4. a
OŠ Karavanskih kurirjev
NOB Koroška Bela



TENIS KLUB JESENICE ORGANIZIRA ZAČETNI TEČAJ TENISA ZA MLADINO

Tečaj bo na teniških igriščih v Podmežakli, od 15. julija dalje, s pričetkom ob 15. uri.

Tečaj bo trajal 20 ur, cena za posameznega udeleženca je 1.500 din.

Opremo priskrbijo udeleženci tečaja sami.

Prijave sprejema oskrbnik vsak dan na teniških igriščih v Podmežakli.

Teniški klub Jesenice

PERMANENTNE VSTOPNICE

Hokejska kluba Jesenice in Kranjska gora obveščata vse svoje prijatelje in simpatizerje, da si lahko v avgustu preko sindikata nabavijo permanentne vstopnice po 3.000 din.

Upravni odbor

NOVA HOKEJSKA SEZONA

Časopisna novica — prestopni rok je končan. Takoj na začetku pomislimo na nogomet. Vendar bom pisal o hokeju v Kurji vasi. Kurja vas: ko to rečem tukaj, kjer živim sedaj, v Mozirju, se vsem usta razležejo v nasmeh in mi sploh ne verjamajo, da je na svetu Kurja vas. Samo voznik Nande, ki je že velikokrat v trgovini Murka in Novost vozil hlače Elbroj, pravi: »Ja, res je! Na Jesenicah je Kurja vas na drugi strani podvoza«.

Kurja vas je pojem, ki pomeni kvaliteto v hokeju na ledu. Tudi že novi (stari) trener Roman Smolej je bil rojen v Kurji vasi. Njegov brat France Smolej, ki se tudi ne more posloviti od hokeja, je iz Kurje vasi in tudi ata Smolej je še tam doma. Pred vojno je že teklen na smučeh; takrat so ljudje imeli športnike za nekaj, kar je že odmaknjeno od normalnega. Zato pa je danes tek čisto nekaj drugega — da ne rečem »modna muha«.

Ata in mama Smolej sta redka starša, ki sta na tribuni gledala oba sina v hokejski reprezentanci Jugoslavije. Sedaj pa je že vnuk Marko Smolej v moštvu Jesenic. Roman Smolej je prevzel krmilo v novi letošnji sezoni, kot se v športnem govoru reče. Lani je vskočil, ko se je v hokeju dvignil vihar zaradi Rvene Zvezde iz Beograda, ki je »kupovala« igralce.

Hokej je v Kurji vasi pognal korenine in treba bo delati tako kot doslej in še bolj. V senci »velikega« hokeja naj še vedno delata Matko Medja in Ciril Klinar-Lilo. Pa tudi Viki Tišler naj nadaljuje s hokejsko šolo.

Čital sem knjigo o Letečem Kranjcu. Vsi jo poznamo — dirkač na motorju in veliki entuziast in sam sebi mehanik. O svojem dirkanju je napisal knjigo. Hodil sem k Lilotu, Felcu in Tišlerju, pa tudi ostalim hokejskim gadom iz Kurje vasi in jih opominjal — napiši knjigo spominov o začetku hokeja na Jesenicah. Pa ni bilo nič. Škoda. Hokejisti so takrat gostovali po vsej Evropi. Pa tudi v Kurjo vas so prihajala moštva že tedaj okrepljena s kanadsko-ameriški igralci. Sedaj pa me je zaskrbelo nekaj drugega: vse stare drsalke, prve drese, stare fotografije, vse to je treba skrbno arhivirati in v sklopu Železarskega muzeja urediti športni odelek. Led na Jesenicah je dal tudi evropskega prvaka v kegljanju na ledu. Tudi sankaci z doma izdelanimi sankami spadajo tja. Predvsem pa bo treba napisati knjigo o hokeju in ne samo brošurico.

Skrajni čas je, da nekaj mladih hokejistov vpišejo v višje in visoke športne šole v Ljubljani. Tako bi imeli otroci pri šolski telovadbi vzornika-sportnika hokejista. Vsi, ki sedaj poučujejo telesno vzgojo na Jesenicah, niso slabi, vendar ni razumljivo, da šport v takem kraju, kot so Jesenice, skoraj ničesar ne pomeni in bi prej

slovel po Jugoslaviji in v Evropi kot pa doma. Profesor Šmitek starejši, ki me je v osemletki učil telovadbo, ni kadil in ni pil. Preprosto je vzgajal in učil, da si moč za življenje dobiš tudi z delom. Sam je v svoji mladosti nosil butare drv, ki si jih je sam dvignil na rame, iz počepa. (Spada v kader prvih profesorjev telovadbe na Slovenskem). Učitelj telovadbe na Koroški Beli Julij Ulčar je do tega poklica prišel skozi tekmovalno sankanje. Vprašajte ga, kaj vse je moral odtelevaditi na sprejemnem izpitu v Ljubljani. Torej je pot za hokejiste še odprta in tudi tu bo treba zao-rati ledino.

Sedaj se bodo začeli suhi treningi in v dvorani bodo igrali mali nogomet. Matko ima tudi vajo s stoparico v garderobi. Nekaj manjka. Manjka MODEREN TRIM KABINET. Prostora je še nekaj v praznih garderobah in v dvorani nad restavracijo. Namesto tistih filiperjev kaže vpeljati moderne računalniške igre. Tudi mize za namizni tenis spadajo v sklop dvorane, lahko se zložijo in prislonijo k sten!

Oglejte si telovadnico v prostorih Galskega doma Železarne! Pa tudi savne bi koristile. Vsi trenerji in vsi športni delavci naj se usedejo in še enkrat prelistajo gradivo, ki so ga pred leti prinesli prvi absolventi češke hokejske B šole. Kar je dobrega, kar vzamejo v program celotnega dela, kar pa je zastarelo, naj opustijo in poiščejo kaj bolj modernega. Trener Smolej pa bo moral na nove tečaje. Moderni hokej — stroga tehnika itd., pride v poštev samo pri prvih dveh moštvih — Jesenicah in Kranjski gori. Pri pionirjih in mladincih pa je potrebno vpeljati več teorije, ki bi jo učili v učilnicah, ki jo je mogoče zgraditi v dvorani. Tam bi bil tudi televizor in monitor za predvajanje filmov o hokeju. Po vseh konzulatih — ruskih, ameriških in kanadskih — je mogoče s prošnjo priskrbiti hokejske filme. Doktor, ki je že star hokejski entuziast, naj bi imel na začetku sezone predavanja o prehrani športnikov, poškodbah in prvi pomoči. Pa tudi o škodljivosti cigaret in alkohola. Vsi hokejisti pa bi morali pred začetkom sezone k zobozdravniku. Tako naredijo kolezarji pred začetkom velikih tekmovanj. Skratka, naredi naj se program dela za celo sezono za treninge in tekme.

Program mora biti narejen in tiskan (spomnite se Bele knjige o smučanju!) Prebrali naj bi ga vsi igralci in vsi trenerji športni delavci na Jesenicah. Odpadle bi vse improvizacije. Vsi vemo, da je od dobri organizaciji delo hitreje in bolje opravljeno. Tudi računalniški center iz Železarne je treba vpeljati v svoje delo. Kratak primer rolbe. Vsi vemo, da brez nje vse delo na ledu odpade. V program dela naj bi se vstavili vsi podatki o tek-

ZMAGA TERAŽA NA GORSKI TEKMI V GRADCU

Franci Teraž, delavec Železarne, je med 260 tekmovalci iz NDR, Avstrije, Madžarske, Italije in Jugoslavije na 5200 m dolgi progi premagal zelo znane atlete.

Naslednji dan se je udeležil še teka v Celovcu (16 km), kjer je dosegel 4. mesto.

Na tekmovalstvu v Gradcu je bil Tone Djuričič osmi.

mah, treningih, drsalcih, kegljačih na ledu in bi se do minute in metra dobilo delo rolbe. Strokovnjak strojniki naj bi izračunali, koliko nafte potrebuje, koliko olja, menjave gum, popravilo itd. itd. Programator bi imel vstavljen vse podatke za vsako moštvo posebej, treninge, tekme, imena igralcev, lastnosti posameznikov, psihofizične lastnosti, njegov vpliv na kolektiv, na igro itd. Stroj programator je realist in ne pozna izgovorov. To brežutnost programatorja pa mora nadomestiti trener, športno vodstvo, poklicni psiholog.

Trener Lilo je hokejiste Kranjske gore pred leti peljal v dvorano in so barvali železno ograjo. »Tako se ustvarja kolektiv«, je dejal. »Kdor bo »stihala«, bo lahko igral hokej«. Zadovoljen je bil tudi pokojni Jože Jelovčan. Kajti denarja za vzdrževanje dvorane ni bilo na pretek. Tako dela trener Klinar in tako naj dela vnaprej. Trener Matko je peljal mladince in pionirje v Železarno, da so na kamione nakladali opremo in si zaslužili denar za športne vstopke. Tudi papir so zbirali, čeprav še ni bilo toliko reklame kot sedaj.

Gledal sem tekmo HK Kranjska gora, in verjemite ali ne, dresi Kranjske gore so cveteli, da ne rečem, da so bili puloverji in hlače strgani in »zaflažtrani«. Hotel sem biti pameten in sem Lilo rekel: »Nasprotno moštvo v bleščečih se dresih ima nove drese, pa nima hokeja«. Odgovoril mi je: »Ja, veš, tudi oprema je pomembna stvar in močno vpliva na moralno moštva«.

Ruski hokejisti poleti ne mirujejo in zasledil sem, da v vročem poletju pomagajo pri košnji na deželi. Finski hokejisti pomagajo pri gozdnih delih s sekro in cepinom. Tako se znoj preliwa bolj koristno. Za jeseniške hokejiste bi predlagal, da za teden dni odpotujejo v Koper in pomagajo pri obiranju breskev na velikih plantažah. Naučili bi se sonca, morja, breskev in tudi kakšen dinar bi si zaslužili. Pozimi jim sonca primanjkuje, ko so stalno na ledu. Delitev denarja predlagam po naslednjem ključu: 30 % posameznikom po vloženem delu, 60 % za potrebe športa in dvorane, 10 % za stroške organizacije dela. To je samo predlog.

Tudi odpadna oprema, ki jo nabirajo za Sigo Žalec, ni za odmet. O vsakem dinarju, ki bi ga tako zaslužili, bi morali pisati novinarji v vseh časopisih (Lipicer, Dragojevič, Rabič). Kupili bi si lahko svoj avtobus za prevoz na tekme po Jugoslaviji in tudi nekajkrat na leto šli na izlet in ekskurzijo. Nekaj denarja bi dobili tudi z reklamami raznih podjetij. Največji delež da Železarna Jesenice. Dvorana bi bila bolj v reklamah, kot je bila do sedaj.

DOM

KAJ SREDNJEŠOLCI NA JESENICAH POSLUŠAJO, GLEDAJO, BEREJO

3

1. NAČIN RAZISKAVE

I. Osrednje sredstvo raziskave je bila anonimna anketa z vprašanji zaprtega tipa, to je z že vnaprej oblikovanimi odgovori. Ker nam čas in sredstva niso dovoljevali, nismo izvedli pilotske ankete. Anketa je bila kolektivna pismena, pod vodstvom mentorja in ob naši prisotnosti. Da bi bili rezultati čim bolj objektivni, smo skušali vsem dijakom pri izpolnjevanju vprašalnika zagotoviti enake pogoje. Izvedli smo jo v aprilu 1985 med prvo in drugo šolsko uro. Anketirali smo 4. letnike vseh usmeritev CSUI Jesenice.

Ti VIP so: družboslovno-jezikovna, naravoslovna-matematična, kovinarstvo in strojništvo, metalurgija, zdravstveno varstvo.

V teh usmeritvah je 193 dijakov. Da ne bi prišlo do nepotrebnih in nesmiselnih napak, smo dijakom pred izpolnjevanjem ankete razložili pomen raziskovalne naloge, uporabnost rezultatov in način izpolnjevanja ankete. Zaradi neresnosti in nezaznane nekaterih dijakov smo morali 20 vprašalnikov izključiti. Tako nam je ostalo 173 pravilno izpolnjenih anket. Izpolnjene ankete smo pripravili za računalniško obdelavo; odpravili smo logične napake, podatke šifrirali in jih prenesli na matrico. Prenešeni podatki so bili obdelani na računalniku IBM oddelka ERC Železarne Jesenice. Programski jezik PL 1 je izvajala Milena Žmitke Medja. Matematično-statistični mo-

del je pripravil Zvone Perat, pripravo za računalniško obdelavo pa Lado Brišar.

2. PRIKAZ REZULTATOV ANKETE

Poročilo je usmerjeno na opis in prikaz rezultatov v zvezi s praktično-družbeno zanimivimi vprašanji.

Menimo, da so zanimivi rezultati po naslednjih temah:

1. Razširjenost uporabe javnih informacijskih medijev;
 - a) po usmeritvah,
 - b) po spolu.
2. Povezanost med aktualnostjo predmeta samoupravljanje s temelji marksizma in zanimanjem za družbeno dogajanja z branjem časnikov in revij.
3. Zanimanje za verski tisk.
4. Vpliv informacijskih medijev na oblikovanje vrednot.
5. Nekatere posplošitve.

Razširjenost uporabe javnih informacijskih medijev

Osrednje prednostno vprašanje pri raziskovanju te teme je, kako določiti izbor javnih informacijskih medijev in kako meriti — opazovati.

Pri izboru smo se odločili za časopise in revije, ki izhajajo na Slovenskem in jih lahko dobimo na Jesenicah. Anketiranci so dobili seznam pomembnejših in tudi lokalnih informacijskih medijev, da izbirajo med 3 tipi odgovorov.

Anketa je dala naslednjo razvrstitev v odstotkih:

inf. med.	%	VIP				
		dr. jez.	kov. str.	metal.	mat. nar.	zdr. vzg.
1. RADIO	poslušča 100					
2. TV	gleda 99	100	100	100	100	99
3. Delo	bere 82	65	87	83	88	68
4. Nedeljski dnevnik	79	86	76	75	73	88
5. STOP	79	88	90	82	70	70
6. Antena	78	82	82	87	67	78
7. Jana	76	83	68	76	67	84
8. Mladina	71	15	81	63	19	70
9. Strokov. revije	69	56	86	64	70	75
10. Radio Triglav	68	73	81	46	79	79
11. Teleks	62	69	81	58	50	74
12. Lj. dnevnik	54	56	63	46	51	63
13. Zabavnik	51	51	49	23	26	75
14. Gorenjski glas	50	60	45	16	48	74
15. Zdravje	49	47	22	41	53	67
16. Obramba	48	34	81	40	60	41
17. Avto	47	34	76	70	50	22
18. Železar	47	39	49	75	64	37
19. Naša žena	46	55	22	12	38	22
20. Ognjišče	45	24	44	28	28	55
21. 7 D	38	36	31	46	38	40
22. Pavliha	36	41	36	22	28	40
23. Družina	32	24	27	40	25	42
24. Kmečki glas	27	12	45	35	22	33
25. Tribuna	23	29	22	16	22	16
26. Nova revija	17	31	19	16	19	12
27. Komunist	14	9	18	17	19	11
28. Del. enotnost	13	5	27	10	12	5
29. TIP	9	12	13	10	9	3
30. TV 15	8	9	13	5	6	9
31. Občan	6	2	4	11	9	6
32. Večer	3	4	0	17	0	2

Osrednja informacijska sredstva na Slovenskem, radio, TV in časopis Delo (vsi mediji SZDL), so na Jesenicah med srednješolci najbolj poslušana, gledana in brana. Med usmeritvami VIP v tem ni pomembnih razlik, te pa se pokažejo pri ostalih časopisih in revijah. Omenimo le najizrazitejše:

VIP Družboslovno-jezikovna

Manjše zanimanje za branje v primerjavi z ostalimi je zaznavno pri Mladini (15 %), reviji Avto (34 %) in strokovnih revijah (56 %).

VIP Kovinarstvo in strojništvo

Manjši odstotek zanimanja v primerjavi z ostalimi je zaznaven pri Gorenjskem glasu (16 %) in Naši ženi (22 %). Visok interes za branje je izražen pri strokovnih revijah (86 %), Teleks (81 %) in reviji Avto (76 %).

VIP Metalurgija

Manjši odstotek zanimanja v primerjavi z ostalimi je zaznaven pri Naši ženi (12 %), Gorenjskem glasu (16 %) in Teleksu (58 %). Največje zanimanje je za časopis Železarne Jesenice Železar (75 %) in revijo Avto (70 %).

VIP Naravoslovno-matematična

Manjši odstotek zanimanja za branje v primerjavi z ostalimi je zaznaven pri Mladini (19 %), Zabavniku (26 %) in Teleksu (50 %).

Visoko zanimanje je prisotno le pri strokovnih revijah (70 %), ostali interes je enakomerno razpršen.

VIP Zdravstvena vzgoja

Manjše zanimanje za branje v primerjavi z ostalimi je opazno pri reviji Avto (22 %). Visoko zanimanje je prisotno pri reviji Zabavnik (75 %) in Teleks (74 %).

Spol

Spol se običajno navaja kot pomemben element razlike zanimanja za branje. Razlaga tega razlikovanja je bolj čustvena psihična struktura deklet. Anketa je pokazala nekaj zanimivih osvetlitev tega odnosa.

Kot revija mladih deklet nastopa Jana (81 %), sledi Antena (80 %) in Nedeljski dnevnik (79 %).

Pri fantih je v središču zanimanja revija Stop (85 %), strokovne revije (79 %) in Mladina (77 %).

V tabeli 2 prikazujemo lestvico 12 časopisov in revij ter mesto lokalne radijske postaje na Jesenicah Radio Triglav.

DEKLETA			FANTJE		
časnik	%		časnik	%	
1. Jana	81		Stop	85	
2. Antena	80		Strok. rev.	79	
3. Nedeljski dnevnik	79		Mladina	77	
4. Stop	76		Nedeljski dnevnik	76	
5. Mladina	66		Antena	75	
6. Radio Triglav	65		Radio Triglav	70	
7. Strokovne revije	62		Teleks	69	
8. Naša žena	59		Naša obramba	66	
9. Teleks	58		Avto	65	
10. Zdravje	58		Jana	63	
11. Ljubljanski dnevnik	55		Železar	60	
12. Zabavnik	54		Gorenjski glas	48	
13. Gorenjski glas	52		Zabavnik	48	

PLANINSKI TABOR MLADINSKEGA ODSEKA

NEDELJA, 23. JUNIJA

Z malo zamude smo v deževnem vremenu prispeli v Koper. Nekaj prtljage smo oddali v osebni avto, ostalo pa na redni avtobus za Ankaran. V študentskem kampusu smo poiskali prostor in med manjšimi plohami postavili sedem šotorov. Teren je bil razmočen, vendar smo vsaj vedeli, kje je boljši prostor. Popoldne se je zvedrilo in smo se namakali v morju. Toda žal so prve muhe že izbrale naše kopalce, pa tudi skale v vodi so naredile nekaj prask. Večerja je bila hladna, saj nam je ostala hrana še od doma.

PONEDELJEK, 24. JUNIJA

Ponoči je deževalo, vendar so šotori močno dobro prestali. Zjutraj okoli osme ure se je zvedrilo in smo šli v trgovino nabaviti prehrano za čez dan in prvo turo. Nato je sledilo kopanje ves dan. Na izlet se nismo mogli več odpraviti, ker so zelo slabe zveze do manjših vasi, kjer so izhodne točke. Zvečer smo morali še pred mrakom pripraviti nahrbtnike za turo.

TOREK, 25. JUNIJA

Proti jutru je spet deževalo, vendar se je okoli seste ure že pokazalo sonce. Odpravili smo se iz tabora po cesti do bolnice Valdoltra, nato pa zavili po bregu navzgor proti vasi Hrvatine in po vrhu Miljskih gričev, od koder je lep razgled na Miljski in Zaveljski zaliv in Trst. Videli smo tudi v ravni črti potegneno državno mejo. Skozi vas Jelarje smo se spustili do Škofij, kjer je meja oddaljena le 3 km. Tu smo v trgovini nabavili malo pijače, saj nas je žeja spremljala celo pot. Že v precejšnji vročini smo se odpravili po odprtem slemenu v vas Tinjan, ki je najlepša razgledna točka, saj se vidi ves Tržaški zaliv, Podgorski kras, velik del Istre, zlati pa Savrinska brda. Vodo smo pili kar iz šterne, čeprav je bila malo rjavkasta. Žigosali smo tudi dnevnik in transverzalne knjižice. V vasi živi domačin, star 103 leta, pa ga žal ni bilo doma.

Po ozki stezi smo se nato spustili po položnem bregu do Ospa, nad katerim zija dva velika udora. V večjem udoru se odpira širok vhod v Osapsko jamo, za vodom sta vtolina in rov, dolga okoli 900 m. V teh stenah alpinisti preizkušajo

svoje plezalne sposobnosti in je preplezanih že kar nekaj smeri težavne stopnje. Prepešali smo že 4 km ceste do Črnege kala, kjer smo počakali avtobus, ki je pripeljal po strmi serpentinasti cesti. Spet z lokalcem do Ankarana in naša deseterurna tura je bila zaključena. Pozno popoldne smo v trgovini nabavili prehrano, da smo si lahko skuhali večerjo. Spat smo morali zgodaj, da si nabavimo novih moči.

SREDA, 26. JUNIJA

Ponoči je bilo vetrovno in oblačno, vendar smo vstali že ob štirih in se malo pred peto odpravili na avtobusno postajo za Koper, nato z vlakom do Divače. Naš cilj je bila Vremščica, visoka 1026 m.

Najprej smo prišli do vasi Dolnje Ležeče, kjer je v vasi še štirna za vodo. Nato malo po cesti in po travnikih, imenovani Ravne, prečkali železniško progo in opuščeno vojaško cesto. Tu smo nabirali jagode — vitamini za zajtrk. Nato nas je pot vodila strmo navzgor po južnem pobočju prevala Gabrk, nato pa po razglednem grebenu Vremščice. Na vrhu je orientacijska tabla, v katero so vklesane smeri do okolnih vrhov Nanosa, Slavnička, Snežnika itd. Žiga ni bilo v skrinjici, zato smo se le vpisali v vpisno knjigo. Vračali smo se po isti poti do ceste proti D. Ležečam, nato pa po makadamski cesti v vas Škocjan. Od tu se nam odprla pogled na Veliko dolino notranjske Reke. Se malo po cesti navzdol, pa smo dosegli Matavun, naš drugi cilj.

Spet malo okrepčila, nato pa ogled Škocjanskih jam. Z vodičem smo odšli do umetnega vhoda v Tiho jamo, ki so jo začeli obiskovati šele 1884. leta. Videli smo kapnike iz apnenca — kalcijev karbonat in pisane temnejše barve, kjer je apnenec pomešan z različnimi zunanji primesmi. Oblike kapnikov smo si predstavljali po svoje; v nekaterih smo videli palčka, medveda, gradove, orgle, zaveso itd. Pot je dobro zavarovana in šli smo v Veliko dvorano, kjer so orjaški stalagmiti.

Nato smo se vzpenjali po stopnicah in prišli do naših nahrbtnikov v sobi za informacije. Slaba ura hoje po gozdu nas je še čakala do Divače, od koder smo se z vlakom odpeljali v Koper in prišli v naš

tabor že v večernih urah. Kljub dolgi hoji smo se lovili, se skrivali in si pripravljali večerjo, da se je kar prehitro stemnilo.

ČETREK, 27. JUNIJA

Ta dan je bil namenjen počitku. Toda že ponoči smo zaslišali prve kaplje dežja. Upali smo, da se bo proti jutru zvedrilo, vendar je začelo še grmeti in je lilo kot iz škafa. Včasih je malo ponehalo, da smo pohiteli v trgovino in skupali jarke okoli šotorov. Iz polivinila in pomožne vrvice smo si pripravili zasilno kuhinjo, da so za kosilo že goreli kar štirje gorilniki in je bilo kosilo prav okusno. Pozno popoldne je dež ponehal, oblaki pa so nas še vedno strašili. Zvečer nas je spet malo poškropilo, da je nekatere vodni pronicila skozi dno in se je zmocnil nekaj spalnih vreč.

PETEK, 28. JUNIJA

Pihalo je vso noč, pa tudi jutro je bilo hladno in vetrovno. Za turo na Slavnik se nismo odločili, ker ni prevoza do bližnje vasi, saj se s koncem šolskega pouka ukinejo tudi lokalni prevozi. Tako nam ni ostalo drugega, kot sušenje mokrih spalnih vreč in blazin, namakanje v vzvalovanem mrzlem morju in nastavljanje soncu, da bi vsaj v enem dnevu lahko nabrali nekaj barve. Malo bolj smo se posvetili kuhanju, pa tudi za igre je bilo dovolj časa. Zmotilo nas je edino reševanje nalog iz planinske teme. Tekmovali smo v trojkah ali v dvojce, kot spimo v šotorih. Zmagala je ekipa Medja — Treven in zaslužila napolitanke. Pred šotori smo se še malo poveselili in nagradili dvojico Koder — Lavtižar, ker sta imela vedno lepo pospravljen šotor.

SOBOTA, 29. JUNIJA

Zbudili smo se v sončnem jutru in nabavili prehrano za na pot. Vso prtljago smo potlačili v nahrbtnike in jih znosili iz šotorov, da smo jih lahko očistili in počasi zlagali. Tudi kopali smo se vmes, da je kar prehitro prišel čas za nošnjo vse robe do avtobusne postaje. Z avtobusom smo se z vso prtljago peljali v Koper, na vlak pa smo imeli rezervirane sedeže, pa tudi časa smo imeli na pretek. Čez dobre štiri ure vožnje so nas starši pričakali na postaji, da nam pomagajo nositi vso kramo. Še poslovlili smo se od tovarišev in si zaželeli vesele počitnice. Rupar